

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 6/2011 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Joulukuun 14. päivänä 2011

Sotaveteraanit etuovesta eduskuntaan (sivu 14)

Kunniamerkkejä itsenäisyyspäivänä

sivu 8

Haastattelussa Heikki Lirberg

sivut 16-17

Jatkosodan tapahtumia tammi-helmikuussa 1942

sivut 22-31

Inkeriläinen sotilaspoika

sivu 34

Piirien joululehdet

sivut 36-37

Mikkelin Sotaveteraanit 50 vuotta

sivu 40

YH-juhla Tampereella 1959

sivu 41

Veteraaneja voi tukea markoilla. Lue lisää (sivu 38)

Helsingissä 14. joulukuuta 2011

Joulua ja uutta vuotta odotellessa

Lehtemme on tarkastellut pian päättyvän vuoden 2011 veteraanityötä kattavasti. Jopa ”pitoisasti”, luonnehtii lehteä toimitusneuvostomme jäsen, perusveteraani Antti Henttonen.

Tallella ovat kuvaukset vuoden lukuisista juhlahetkidä niin yhdistyksissä, piireissä kuin liittotasollakin. Sotavuosien muistoissa on eletty vahvasti ja ajankohtaista arjen työtä veteraanien etuovuosien olojen ja tuen kohentamiseksi, pettymyksineenkin, on seurattu tiiviisti. Ajan hermolla lehti oli vuoden ensimmäisessä numerossa julkaisemassaan eduskuntavaalien vaaliliitteessä, jonka anti oli viestintätoimikuntamme puheenjohtajan Erkki Heikkisen pääkirjoituksen aiheena kesäkuulla.

Tunnustusta lehti on eri tahoilta, myös yksityisiltä veteraaneilta, saanut syksyn ensimmäisessä numerossa julkaistusta kuntoutusliitteestä. Pääkirjoituksista palautuu mieleen eritoten Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtajan Eino Siuruaisen voimakas vetoamus: myös sotiemme veteraanien perinnetyö tarvitsee tukijansa!

Katseet ovat vuoden varrella olleet vahvasti tulevaisuuden kysymyksissä. Ensi vuoden Tampereen liittokokouk-

seen kesäkuulla on tarkoitus tuoda toiminta- ja hallintomallit veteraanien perinneaikakauteen siirryttäessä. Liittovaltuuston syyskokouksessa hyväksytyn vuoden 2012 toimintasuunnitelman mukaan ”liittokokoukselle esitetään järjestön laajasti käsittelemä ja hyväksymä tulevaisuussuunnitelman päivitys”.

Suunnitelma toteaa liiton jäsenyhdistyksiin kuuluvan vuoden 2012 alussa 28 000 varsinaista jäsentä, 13 000 puoliso- ja leskijäsentä, 29 000 kannattajajäsentä ja 22 000 naisjaostojäsentä. Olemme siten edelleenkin kymmeniin tuhansiin nouseva veteraanien ja heidän tukiväkensä työyhteisö. On todettu, että veteraanit selviytyvät omien voimien hiipumisesta huolimatta auliden tukivoimiensa avulla. Veteraanien oloa keventää tieto siitä, että he jättävät jälkipolville hyvän perinnön: itsenäisen isänmaan.

Sodanjälkeiset joulut jatkuvat vuonna 2011 edelleen valon juhlena. Jo 67. rauhan ajan joulun on ovella. Jälleen voimme todeta, että edessä oleva joulun aika suomeille mahdollisuuden hiljentymiseen sekä henkiseen ja hengelliseen rakentamiseen läheistemme ja muistojemme parissa. Hyvää joulua meille kaikille!

Aarno Strömmer

Sotaveteraanit esiin

Sotaveteraanien käynti eduskunnassa marraskuun 10. päivänä uutisoitiin näyttävästi. Sata sotaveteraania aina Lappia myöten oli saapunut Helsinkiin. Ohjelma pääkaupungissa alkoi kunniakäynnillä sotiemme ylipäällikön ratsastajapatsaalla. Sotaveteraanien ryhdikäs askellus eduskuntatalon portaissa oli kuvaajien kohteena. Kokoontuminen eduskunnan valtioliiton oli tapahtuman kohokohdaksi. Nousiaislaisen Eeri Hyrön esittämässä veteraanien vetoomuksessa korostui huoli. Veteraanien tukiasian hoitamisella on kiire.

Tapahtumalla saavutettiin tavoiteltuja tuloksia. Sotiemme veteraanien viesti siitä, että sotaveteraaneja on keskuudessamme vielä lähes 50 000 ja että heidän vanhuudenturvassaan on puutteita, tuli selvästi esiin. Sotaveteraanit ovat vanhusväestön vanhin ikäryhmä.

Sotaveteraanit tiedostavat Suomen ja maailman talouden elävän vaikeaa aikaa. Sotaveteraanien tukiasiaa ei kuitenkaan voi siirtää valtiontalouden kannalta parempaan aikaan. Joka päivä poistuu parikymmentä veteraania ja heidän erityisetujensa käyttäminen päättyy. Veteraanien määrän vähene-

misestä syntyy ensi vuoteen säästöä lähes 40 milj. euroa. Veteraanijärjestöt ovat esittäneet parannuksia sotiemme veteraanien etuuksiin vähemmän kuin veteraanien poistuma on ollut. Näin valtion kulut veteraanien erityisuuksiin olisivat säilyneet samalla tasolla tai olisivat vähentyneet.

Koottaessa koko maasta sotaveteraanien ryhmää eduskuntakäyntiä varten tuli mieleeni kysymys, haluavatko sotaveteraanit vielä lähteä tällaiseen vaikuttamistoimeen. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta joukon kokoaminen sujui erinomaisesti. Idean isää, taivassalolaista sotaveteraania Toivo Mattilaa voimme kiittää esityksestä. Päällimmäiseksi jäi mieleemme veteraanien myönteisyys. Uusikin sotiemme veteraanien vaikuttamiskäynti olisi mahdollinen, jos sitä tarvittaisiin.

Mieluisaa on ollut saada kansalaisilta kannustavia viestejä. Monet ihmettelivät, eikö sotiemme veteraanien tukiasia olekaan kunnossa. He edellyttävät, että tukiasia hoidetaan viipymättä kuntoon. Heidän mielestään yhteiskunnalla on siihen varaa.

Markku Seppä

Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma

Parannusta sotaveteraanien kuntoutukseen vaikka lakiteitse

Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma toivoo pikaisia toimia sotaveteraanien kuntoutukseen pääsemisen parantamiseksi. Sotiemme veteraaneista huolehtiminen on yhteiskunnan asia ja nykyisen sukupolven velvollisuus. Vastuuta ei voi säilyttää veteraanijärjestöille, joiden vähäisiä varoja tarvi-

taan veteraanien muihin elämän tärkeisiin asioihin. Sotiemme veteraanit ovat erityisryhmä, joka turvasi itsenäisyytemme ja kysymys on kunniavelasta, joka pitää maksaa pikaisesti.

Kuntoutukseen pääsemisen ongelma on korjattavissa turvaamalla määrärahojen riittävyys, mutta jos asia ei näin

korjaannu, on mietittävä eduskuntalähtöistä lainsäädännön kautta etsittävä ratkaisua. Uskoisin tällaiseen lakialoitteeseen eduskunnan suuren enemmistön yhtyvän. Pienempiäkin ongelmia on korjattu lainsäädäntöteitse. Asialla on kiire, sillä tämän eduskunnan vaalikauden lopulla nuorimmatkin sotavete-

raanimme täyttävät 90 vuotta.

Heinäluoman mukaan toinen myös pikaista korjausta kaipaava asia on sotainvalidien avopalveluiden saamiseen ja laitoshoidon pääsyyn liittyvien haitta-asterajojen lieventäminen, jotka määrittävät sotainvalidien avopalvelujen saantia ja laitoshoidon pääsyä.

Jälleenrakentamisen sankarit kansallisen veteraanipäivän teemana

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen pääjuhla järjestetään ensi keväänä Espoossa. Juhlan teemana on ”*Jälleenrakentamisen sankarit – återuppbyggnadens hjältar*” ja juhlapaikkana Barona Areena, Urheilupuistontie 3, Espoo.

Torstaina 26.4.2012 on musiikkipitoinen aseveli-ilta alkaen klo 18.

Perjantaina 27.4.2012 juhlatilaisuudet alkavat lipunnostolla ja hartaudella klo 10, lounas tarjotaan klo 11 ja valtakunnallinen pääjuhla alkaa klo 13.

Puolustusvoimain kalustonäyttelyyn voi tutustua 25.–27.4.2012 Barona Areenan edustalla.

Veteraanisukupolven koke- muksista kertova näyttely avataan 26.4.2012 näyttelykeskus

WeegGeessä, Ahertajantie 5, Espoo.

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja on Espoon kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä ja järjestelytoimikunnan puheenjohtajana toimii perusturvajohtaja Juha Metso.

Lisätietoa: www.kansallisenveteraanipaiva.fi, viestintäjohtaja Satu Tyry-Salo, puh. (09) 8162 2112.

Liiton toimisto on suljettu 27.–30.12.2011

Toimiston ollessa suljettuna voitte tarvittaessa ottaa yhteyttä:

toiminnanjohtaja Markku Seppä, puh. 0400 921 332
sosiaalishteeri Anni Grundström, puh. 040 822 3998

Henkilökunta toivottaa kaikille rauhaa joulun aikaa ja kiittää kuluneesta vuodesta.

Liiton tulevaisuussuunnitelman tarkentaminen – valmistautuminen perinneaikakauteen

Kuopion liittokokouksessa 2010 hyväksytyt pitkän aikavälin linjat ulottuvat vuoteen 2020. Tehtyjen päätösten mukaisesti Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset jatkavat huolto- ja tukitoimintaansa niin kauan, kuin sotaveteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä tarvitsevat tukitoimia. Sotaveteraanijärjestöjen varat käytetään yksiselitteisesti tämän tehtävän toteuttamiseen. Kannattajajäsenkunnan haasteellisenä tehtävänä tulee olemaan huolto- ja tukitoiminnan jatkuvuuden varmentaminen tulevien vuosien aikana liittomme organisaation kehittyessä ja muuntuessa kohti perinneaikakautta, jolloin Sotaveteraaniliitto ja sen jäsenyhdistykset vastaavat oman perinteensä vaalimisesta ja toimivat alueellisessa perinnetyössä yhteistoiminnassa Tammenlehvän Perinneliiton kanssa.

Suunnittelutyön edetessä kohti Tampereen liittokokousta on tullut selkeästi esiin tehtäväkentän kaksijakoisuus tulevina vuosina. Sotaveteraaniliiton organisaatiota on kyettävä kokonaisuutena mukauttamaan vuosikymmenen loppuun mennessä vähitellen luontaista tietä harventuvaan yhdistysverkkoon. Liiton suunnalta ei voida eikä halutakaan antaa yhtä ja yleispätevää ohjetta, miten piiritasolla ja yhdistyksissä tulee menetellä. Suunnittelutyön järkevöittämiseksi hahmoteltu malli, jossa liittokokousvälein tarkastellaan tilanteen kehittymistä aina vuoteen 2020, antaa kuvan suuresta raamasta, johon

kentän toimenpiteitä on helppo sopeuttaa. Tämä malli antaa perustan piireissä ja liiton naisjärjestössä tehtävälle suunnittelutyölle ja voi auttaa myös pohdiskelua paikallisyhdistystasolla.

Tulevaisuussuunnittelun tämä osio painottuu selkeästi huolto- ja tukitoimintojen jatkuvuuden varmentamiseen yhdistysverkon supistuessa. Toiminnan ydinyksiköksi voisi muodostua seutukunnallinen vahva yhdistys, joka ottaa vastuulleen sotaveteraanien, heidän puolisojensa ja leskensä tukemisen. Tällaisella seutukunnallisella tai alueellisella yhdistyksellä on myös merkittävästi parempi lähtökohta valmistella ja aikanaan aloittaa perinneyhdistykseksi muuntu-neena perinnetyö. Tarpeelliseksi nähdyn liiton sääntöjen tarkennukset ovat luonnosasteella, ja ne tuodaan Tampereen liittokokouksen käsittelyyn.

Suunnittelutyön toinen merkittävä osio, jonka on oltava samassa suunnittelurytmissä, on perinnetyövaiheen valmistelu. Sotaveteraaniliiton ja Tammenlehvän Perinneliiton keväällä käytyjen keskustelujen pohjalta valittiin kaikista liiton piireistä perinneyhteyshenkilöt tähän valmistelutehtävään, ja tekemään alueellista selvitystyötä yhteistyössä piirihallituksen ja muiden Tammenlehvän Perinneliiton jäsenorganisaatioiden piiritasojen kanssa. Tehtäväkenttää ja toimintaperiaatetta esiteltiin viime keväänä myös Veteraaniliittojen valtuuskunnalle, jossa yhteydes-

Veteraanijärjestöt allekirjoittivat 24.4.2003 Tammenlehvän Perinneliiton perustamiskirjan.

sä korostettiin kyseessä olevan yhteisen sotiemme veteraanisukupolven perinnetyön valmisteluista.

Perinneyhteyshenkilöiden tehtävän onnistumisen perusedellytys on, että heillä on sotaveteraanipiirin johdon tuki

takanaan ja tiedonkulku molempiin suuntiin toimii. Edellytyksenä on myös avoin yhteistyö muiden perinnetyön toimijoiden kanssa. Suunnittelutyön järkevöittämiseksi on laadittu luonnos perinneyhdistyksen säännöiksi.

Sotaveteraaniliiton ja Tammenlehvän Perinneliiton yhteistyö perustuu molemmissa liitoissa tehtyihin päätöksiin alueellisen perinnetyön suunnittelusta ja roolijaosta. Perinneyhteyshenkilöillä on tavaltaan kaksi hattua, sekä Sotaveteraaniliiton että perinneliiton. Perinnetyön ohjeistus tulee vahvana Tammenlehvän Perinneliiton suunnalta. Tämä on kaikille toimijoille iso haaste, josta selvitään hyvällä yhteistyöllä.

PIIRIEN PERINNEYHTEYSHENKILÖT

piiri	nimi	lähiosoite	postiosoite	sähköpostiosoite	puhelin
Etelä-Karjala	Seppo Pesonen	Sammonniitynkatu 9	53850 Lappeenranta	Seppo.K.Pesonen@Hotmail.com	040 5155712
Etelä-Pohjanmaan Svp	Aki Kinnunen	Pultrantie 55	60120 Seinäjoki	Aki.Kinnunen@Marttilankortteeri.fi	0400 666343
Helsingin Svp	Timo Lehtonen	Untuvaisenkuja 4 A 11	00820 Helsinki	T.Lehtonen@Netsonic.fi	040 5576068
Kainuun Svp	Juhani Mantsinen	Jormasentie 24	88620 Korholanmäki	jmantsinen@gmail.com	050 570 7785
Kanta-Hämeen Svp	Olli Heiskanen	Kaivokatu 22 as. 30	13100 Hämeenlinna	Annejaolli.heiskanen@Gmail.com	040 578 0116
Keski-Pohjanmaan Svp	Pentti Seppä	Teinitie 5	85500 Nivala	Pentti.Seppa@Kotinet.com	044 375 2050
Keski-Suomen Svp	Pekka Hytönen	Mäkiahontie 8	41770 Leivonmäki	Juustopekka@Gmail.com	0400 543 990
Kymenlaakson Svp	Eero Mattila	Hevoskiventie 1	46800 Myllykoski	Eeromattila@pp.inet.fi	0400 551284
Lahden Svp	Lauri Pastila	Huvilakatu 12	15150 Lahti	Pastila.Lauri@Gmail.com	0500 807 208
Lappi	Markku Aherto	Kellonsoittajankatu 8-10 as. 23	96100 Rovaniemi	Markku.Aherto@pp.inet.fi	0400 823 520
Pirkanmaan Svp	Pasi Alho	Arkkitehdinkatu 18 A 10	33720 Tampere	Pasi.Alho@Elisanet.fi	0400 653 911
Pohjois-Karjalan Svp	Jouni Mattila	Koulumestarin tie 3	80710 Lehmö	Jouni.Mattila@Mil.fi	0299 434 140
Pohjois-Pohjanmaan Svp	Paavo Kurttila	Hiirilaisenkuja 5	90250 Oulu	Paavo.Kurttila@Luukku.com	050 430 5157
Pohjois-Savo	Erkki Ryyänen	Iisalmentie	71760 Ahkionlahti	erkki.i.ryyänen@dnainternet.net	017 382 5119
	Jukka Nykänen	Kauriinpolku 8	70910 VUORELA	juny@tintti.net	044 3431150
Satakunnan Svp	Juhani Vihervuori	Mäkiläntie 3	27430 Panelia	Vihejuh@Hotmail.com	050 520 6545
Suur-Savon Svp	Esko Vuokko	Jalmarintie 11	51900 Juva	Esko.Vuokko@Pp.inet.fi	0400 250 053
Södra	Christer Sundman	Ågatan 3 B 16	06100 Borgå	Christer.Sundman@Pp.inet.fi	0500 411 479
Uudenmaan Svp	Veikko Karhumäki	Kajavantie 11	04600 Mäntsälä	Veikko.Karhumaki@Msoynet.com	041 547 5508
Vaasan Svp					
Varsinais-Suomi	Pekka Paatero	Sairashuoneenkatu 6 A 22	20100 Turku	Pekka.Paatero@redcross.fi	040 735 4901

Sotaveteraanipiireihin nimetyt perinneyhteyshenkilöt suunnittelevat tulevaa alueellista perinnetoimintaa.

Finn-Göran Wennström
Pertti Suominen

Joulutervehdykset Sotaveteraani-Krigsveteranen -lehden

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Esitän kaikille Sotaveteraani-lehden lukijoille
parhaan tervehdykseni sekä toivotan
heille perheineen hyvää joulua ja
onnellista uutta vuotta 2012.

Tarja Halonen

Tarja Halonen
Tasavallan presidentti

muuttuvat. Keski-ikästään lähes 90-vuotiaiden veteraanien toimintakyvyn tukeminen edellyttää monipuolisia, heille yksilöllisesti räätälöityjä palveluja. Tämä pätee kaikkiin palveluihin, myös kuntoutukseen.

Erityisesti tarvitaan kotiin vietäviä avopalveluja, jotka auttavat selviämään kotona mahdollisimman pitkään. Niitä ovat esimerkiksi ateriat, siivous- ja kuljetuspalvelut sekä apuvälineet. Muun muassa edellä mainittujen varmistaminen on sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä työn alla suunniteltaessa tulevien vuosien talousarvioita.

Suuri kiitos veteraanisukupolven edustajille työstänne. Kiitos luomastanne mahdollisuudesta rakentaa itsenäisen isänmaan ja kotiseudun elämää.

Toivotan kaikille veteraaneille, omaisille, läheisille ja kaikille Sotaveteraani-lehden lukijoille

Levollista Joulua ja Siunausta vuodelle 2012.

Paula Risikko
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeri

Vuosikymmenten aikana Suomesta on ahkeruudella, yrittäjyydellä, rohkeudella ja osaamisella rakennettu vapaa, vauras, tasa-arvoinen ja kansanvaltainen yhteiskunta, joka pitää parhaan kykynsä mukaan huolen omistaan.

Nykypäivän ennen näkemättömän vaurauden ja hyvinvoinnin keskeltä on tärkeää tunnistaa ne valtavat uhrukset, joita sodissa ja niitä seuraneissa jälleenrakennustyössä uurastaneet ovat tehneet. Kaiken sen seurauksena koulutus- ja elintasomme on noussut kohen, yhteiskunta käynyt läpi valtavan muutoksen ja maamme kansainvälinen asema sekä turvallisuustilanne tullut vahvemmaksi kuin koskaan ennen.

Mennyt ei kuitenkaan kerro tulevasta, vaan hyvinvointimme on luotava joka päivä uudestaan.

Kaiken perustana on suomalainen työ. Jotta menestymme, on sivistyksen ja osaamisen annettava kukoistaa. Tulevaisuuden hyvinvointimme on kiinni siitä, syntykö Suomessa uusia ideoita, kannustaako yhteiskuntamme muokkaamaan ideat yritystoiminnaksi ja kannattaako Suomessa teettää ja tehdä työtä.

Suomen nousu yhdeksi maailman hyvinvoivimmista maista on ollut mahdollista kansainvälisen kaupan ja yhteistyön ansiosta. Suomessa on syntynyt osaamista, ideoita ja tuot-

teita. Suomessa on kannattanut tehdä työtä ja työllistää.

Luovuus, uudet ajatukset ja uusi toiminta syntyvät erilaisuuden kohtaamisina. Se tarkoittaa erilaisuuden arvostamista ja vaalimista. Avoin Suomi tarkoittaa myös avoimuutta muita ihmisiä ja kulttuureja kohtaan. Kaiken lähtökohtana on ihmisten - ja kansojen, kulttuurien sekä kansakuntien - kunnioitus toinen toisiaan kohtaan.

Olemme tähän asti olleet globalisaatiokehityksessä voittajien puolella. Mitä avoimemmaksi talous on kehittynyt ja mitä vapaammaksi kaupankäynti maailmassa on käynyt, sitä paremmin Suomi on menestynyt. Siksi sekä maailman taloudellinen että poliittinen avautuminen ovat olleet Suomen etu.

Suomen menestys ja suomalaisten hyvinvointi on pitkälti kiinni harjoittamastamme kansainvälisestä yhteistyöstä talouden ja politiikan saralla. Vapaus ja itsenäisyys ovat teon ja yhteistyön sanoja - eivät olemisen ja eristäytymisen. Uskon, että isänmaalle vapauden turvanneiden sukupolvien ihmiset haluaisivat nähdä Suomen, joka on itsenäinen ja aktiivinen toimija muiden kansakuntien joukossa. Suomen täytyy istua ja vaikuttaa niissä pöydissä, joissa asioistamme päätetään.

Ulkopolitiikkamme perustuu jatkossakin aktiivisuuteen, aloitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Maamme itsenäisyys ja koskemattomuus turvataan

uskottavalla ja ajanmukaisella puolustuksella. Olemme rauhan ja vakauden asialla myös maamme rajojen ulkopuolella, ottamalla osaa kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin yhdessä muiden kanssa. EU-politiikassa taas ajamme etenkin uudistuksia, jotka parantavat EU:n taloudellista kilpailukykyä maailmalla, yhteisten sisämarkkinoiden toimintaa ja unionin yleistä tehokkuutta. Eurooppa-politiikkaa leimaa myönteinen ja määrätietoinen mutta realistinen linja.

Toivotan Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta isänmaamme hyväksi niin sodan kuin rauhankin rintamalla työskennelleille veteraaneille sekä heidän läheisilleen.

Jyrki Katainen
Pääministeri

Luoksemme on tullut Vapahtaja!

Vuosi 2011 jää varmasti mieleemme monenlaisen epävarmuuden aikana. Olemme saaneet kuluneen vuoden aikana maailmalta uutisia taloudellisesta epävakauudesta, nählähädästä ja väkivallasta, joiden vaikutukset tuntuvat myös kotimaassamme.

Kaiken tämän vuoksi tarvitsemme elämäämme lohtua ja toivoa paremmasta.

Joulun sanoma tuo toivon turvattomuuden keskelle. Enkeli ilmestyy paimenten tavoin myös meille ja kertoo ilosanoman: valo koittaa pimeyden keskelle ja Vapahtaja syntyy maailmaan.

Pimeyden keskelle tullut

valo valaisee sydämämme ja avaa tilaa Vapahtajan työlle. Näin meistä tulee valon kantajia. Tehtävänä on heijastaa Kristus-lapsen rauhaa, rak-

kautta ja sovintoa lähipiiriimme.

Keskiajalla kirjoitettu jouluhymni pukee myös meidän toivomme sanoiksi: ”Tänään on korkeudesta luoksemme tullut Vapahtaja, kirkas Kointähti, ja me pimeydessä ja varjossa olleet olemme löytäneet totuuden: sillä Herra on syntynyt Neitseestä.”

**Karjalan ja koko Suomen
arkkipiispa
Leo**

lukijoille

Sain marraskuussa tilaisuuden vieraillla Kaulan sotavammassairaalan lämmimhenkisessä 65-vuotisjuhlassa. Vierailun aikana tapasin ja keskustelin usean sairaalassa vakituisesti asuvan sotainvalidin ja kutsuvieraiden joukossa mukana olleiden muiden veteraanien sekä heidän omaistensa kanssa.

Olen hyvin huolestunut – kuten monet muutkin kansalaiset – sotiemme veteraanien vanhuudenturvasta. Tästä syystä nostin julkiseen keskusteluun sotaveteraanien puutteet hoivapalveluiden ja kuntoutuksen saamisessa. Samalla vetosin koko eduskuntaan, että ongelmat saadaan korjatuksi.

Iloitsen siitä, että hallitus on tämän jälkeen jo täydentänyt omaa ensi vuoden budjettiesitystään lisäämällä veteraanikuntoutuksen määrärahoja.

Muutakin on kuitenkin vielä tehtävä.

Sotiemme mies- ja naispuoliset veteraanit ovat erityisryhmä, joka turvasi itsenäisyytemme. Veteraanityöllä on rakennettu Suomen ja suomalaisten hyvinvointi. Nykyisen sukupolven velvollisuus on huolehtia siitä, että veteraanit voivat viettää vanhuudenpäivänsä turvallisesti.

Veteraanikuntoutus on vihdoin tuotava vuosittaiseksi kaikkien veteraanien oikeudeksi. On myös alennettava invalidimäärityksen prosentteja, jotta myös lievemmin vammautuneet pääsevät asianmukaiseen hoitoon.

Sotiemme veteraanien perintö säilyy tulevaisuudessa. Myös nuoret osaavat antaa arvoa veteraanien uhrautumiselle ja työlle. Tästä yhtenä osoituksena oli nuorisjärjestöjen itsenäisyyspäivän aaton

kynttilätilaisuus presidenttiemme haudoilla. Osallistuin myös itse tähän mieleenpainuvaan tilaisuuteen.

Toivotan järjestönne kaikille jäsenille ja omaisille rauhallista Joulua.

Eero Heinäluoma
Eduskunnan puhemies

Paimenet tulivat. Mieleen palaa ehkä se, keitä omaa lasta tuli ensimmäisenä katsomaan. Olivatko ne isovanhemmat, jotka kävivät sairaalassa jo.

Paimenille sanottiin: Ja maassa rauha! Millainen rauha itsellä on juuri nyt? Ja millainen rauhattomuus, millaiset ristiriidat ja epävarmuus?

Evankeliumia kuunnellessa mieli ehtii kulkea moneen suuntaan, mutkitella, kulkea oikullisesti ja arvaamattomasti. Ajatus saattaa lähteä omille teilleen, eikä lop-

Suomi selviytyi itsenäisenä vuosien 1939–1945 sodista. Kuitenkin kymmenentuhannet suomalaiset joutuivat maksamaan siitä kalliin hinnan. Veteraanisukupolvi kantoi vastuunsa myös sodan jälkeen, kun maan jälleenrakentamisen aika koitti. Voimme tänä päivänä ylpeydellä tarkastella saavutuksianne, niin sotavuosien ajoilta kuin niiden jälkeisiltä vuosikymmeniltäkin.

Tämän päivän maailmassa turvallisuusuhkat ja kriisit ovat moninaisia. Yhteiskuntamme monet toiminnot ovat riippuvaisia kansainvälisistä yhteyksistä ja monikansallisista toimijoista. Sotilaalliset konfliktit ovat maailmalla arkipäivää, eikä niiden mahdollisuutta Euroopassakaan voida pitkällä aikavälillä sulkea pois. Siksi Suomessa tarvitaan sotilaallista puolustuskykyä tulevaisuudessakin.

Joulu on yhdessäolon ja hiljentymisen aikaa. Jouluna voimme hetkeksi pysähtyä lä-

heistemme kanssa muistamaan niitä, jotka ovat uhrautuneet isänmaan puolesta. Joulu on ytimeltään kuitenkin ilon juhla. Puolustusvoimien puolesta tervehdin kaikkia sotaveteraaneja omaisineen ja toivotan kaikille lukijoille rauhallista joulua ja terveyttä uudelle vuodelle.

Kenraali Ari Puheloinen
Puolustusvoimain komentaja

Joulukirkoissa on eroa. Enkä tarkoita nyt saarnaa.

Aattona kirkko on täysi. Vaatteet kahisevat, ilmassa on reippautta ja pidäteltyä riemukkuutta. Joulurauha on julistettu, valmistelut tehty. Nyt on juhla, jätetään kiire, hengitetään rauhallisemmin.

Jouluaamuna on erityinen hiljaisuus. Maassa rauha, varovainen, aavisteleva ilo. Valo, joka on pehmeä ja melkein arka yön jälkeen. Tärkein on tapahtunut jo, tässä voi viipyä ja hiljaa ihmetellä.

Kummassakin luetaan jouluevankeliumi niin kuin Luukas sen kertoo.

Luukkaan kerronta on tuttua ja konkreettista. Mieli tarttuu mihiin tarttuu. Omat kokemukset elämästä risteytyvät Marian ja Joosefin kokemuksiin, kenellä mitenkään.

Voi olla, että tarttumakohta löytyy jo siinä, kun Maria ja Joosef lähtevät matkaan. Kotoa on lähdettävä, eikä heiltä kysytä, haluavatko he. Isommat voimat ihmisiä liikuttavat. Nytkin on lähdettävä, työn perässä, turvallisemman ja paremman elämän toivossa, tai koska kotona ei enää saata olla.

Pelkäsivätkö he lähtiessään, miten heille käy? Lähtivätkö he vastahakoisesti? Vai kenties uteliaana ja odottaen, mitä matkalla tulee vastaan, sisällä kihelmöivä irtautumisen ja uuteen

astumisen tunne? Luottivatko he siihen, että selviytyvät?

Entä oliko heillä ikävä matkalla? Kaipasivatko he kotiin, kaikkeen tuttuun ja turvalliseen? Ehkä he puhelivat keskenään, mitä kotona juuri nyt tehtiin. Ehkä he kuvittelivat, millaista olisi sitten, kun he palaisivat. Millaista oli heidän irrallisuutensa ja vierautensa, oliko se samanlaista kuin jouluna, kun läheiset ovat kaukana?

Voi olla, että tarttumakohta löytyy synnytyksestä. Muisti tavoittaa omien lasten syntymät. Tässä oli Joosefin mukana. Selviytyivätkö he kahdestaan? Ei synnytys niin yksinkertaista ole. Ehkä Betlehemistä löytyi joku lapsenpäästäjä, silloinen kättilö. Ähellystä siinä oli, huohotusta ja kipua.

Ja sitten helpotus, kun tapahtuu uskomaton: kun lasta taputetaan selkään ja lapsi parkaisee ensimmäisen kerran. Muistaako sen vielä vuosien jälkeen, ja mitä siitä muistaa?

Puolustusvoimien valtakunnallinen itsenäisyyspäiväparaati pidettiin runsaan 30 vuoden tauon jälkeen Tampereella. Paraatiin osallistui n 1100 miestä ja naista sekä 60 ajoneuvoa kaikista puolustushaaroista. Ohimarssin otti vastaan Maavoimien Komentaja, kenraaliluutnantti Raimo Jyväsjärvi, Tampereen pormestari Timo P Nieminen, Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin kunniapuheenjohtaja Matti Viitanen sekä Sotainvalidien Veljesliiton Pirkka-Hämeen osaston varapuheenjohtaja Pentti Kuukankorpi. Keskustorilla pidettyä paraatikatselmusta ja Hämeenkadulla pidettyä ohimarssia seurasi arviolta 30 000 katsojaa.

Kari Mäkinen
Arkkipiispa

Vastaus ihmisen kaipuuseen

Joulu on kaipauksen tihentymä. Kaipaus on yhtä aikaa suloinen ja tuskallinen tunne. Se on samalla kertaa yhteyttä kaipuun kohteeseen ja haavoittavaa tietoisuutta etäisyydestä.

Kaipaus kuuluu ihmisenä kolemiseen. Joulun evankeliumissakin Marian odottaa synnytyksen alkamista Joosef kaipaa rauhallista yösjää, paimenet taas aamun kajoa.

Viime sotiemme raskaina vuosina sadat tuhannet suomalaiset viettivät joulua poissa kotoa, rintamalla tai evakossa. Mielessä olivat silloin kodin kynttilät lämpöisin liekeihin. Ajatuksissa oltiin kotona, mutta todellisuus oli toinen. Yrjö Jylhä kuvasi talvisodan aikaisia tunteja näin: ”Ja Suomen korpien yllä hohti/ nyt tähti suurempi muita,/ ja me kaikki käännyimme sitä kohti,/ ja meidät kaikki se kotiin johti,/ se tähti suurempi muita”.

Jotain mekin jouluvalmistelu-
jemme keskellä kaipaamme, ehkä lepoa ja rauhaa. Jospa väsynyt keho, sielu ja mieli saivat elpyä ja uudistua juhlan aikana! Mutta joulu voi nostaa pintaan myös yksinäisyyden. Ihminen kaipaa luonnostaan toista

ihmistä, hänellä on ikävä toisen luo. Jos ihmisellä ei ole ketään, tai jos hän on menettänyt tärkeän ihmisen, joulu pelottaa. Jos mielessäsi on joku tällainen lähimmäinen, voisit ehkä toimia enkelin työtoverina; viedä valoa pimeään, kertoa hyvää sanomaa.

Ehkä kaikki meissä asuva kaipuuta Jumalan luo. Millään ulkonaisella hyvällä ei tätä kaipuusta voi tyydyttää. Siihen eivät riitä rahat ja tavarat, maine tai menestys. Mutta siihen vastaa joulun sanoma. Ei se tietenkään pysyvästi poista kaipaustamme, mutta tuo siihen uuden näkökulman.

Joulun sanoma puhuu täyttymyksestä. ”Kun aika oli täytynyt, Jumala lähetti tänne Poikansa”. Jouluna iankaikkisuus kohtaa ajan, pyhä arjen, valo pimeään. Joulu kertoo uuden elämän syntymisestä ja uuden elämän mahdollisuudesta jokaisen ihmisen kohdalla. Se julistaa Jumalan rakkautta ja armoa. Hyvä lukijani! Myös Sinulle on syntynyt Vapahtaja.

Toivotan sotaveteraaneille läheisineen siunattua joulua!

Hannu Niskanen

Talvisodan uutisfilmit ja katsaukset nyt DVD:llä

Aiemmin julkaistujen ”Jatkosodan katsausten” rinnalle on valmistunut ”Talvisodan katsaukset” –kokoelma.

Alkuperäiset talvisodan uutiskatsaukset nähdään nyt DVD:llä ensimmäistä kertaa sodan 1939-1940 aikaisten valokangasesitysten jälkeen. Mukana ovat kaikki kymmenen talvisodan aikana kuvattua Puolustusvoimien uutiskatsausta ja yhdeksän Suomi-Filmin uutiskuvaa vuodelta 1939.

Oman lisänsä kokonaisuuteen antavat 15 muuta talvisodan ai-

kana teattereissa esitettyä alkukuvaa, kaksi ulkomaista uutisfilmiä sekä nostalginen *Vanha Viipurimme* kommenttiraidalla varustettuna.

2 kpl DVD-levyjä, kieli suomi, tekstitys ruotsi, kokonaispituus: 5 tuntia, 47 minuuttia.

Hinta 34,30 + postituskulut 5,50

DVD-kokoelman tilaukset: sähköpostilla osoitteesta tilaukset@portaalilehti.fi, tai puh. 010 422 6590 tai faxilla (03) 437 8591.

Kuolleita

Heikki Nykänen 1920-2011 Satojen partiomatkojen ritari

91-vuotias Mannerheim-ristin ritari, majuri Kaarlo Heikki Nykänen menehtyi 7. joulukuuta kotikaupungissaan Porissa. Hän oli syntynyt 19.9.1920 Helsingissä.

Mannerheim nimitti luutnantti Heikki Nykäsen ritarikseen n:o 118 elokuun 1. päivänä 1943, kun 3. Divisioonan komentaja kenraalimajuri Uno Fagnäs oli tehnyt esityksen kaukopartio-osastonsa johtajasta.

Nykäsestä laaditussa esityksessä hänen toimiaan kuvattiin: ”Toiminut kaukopartio-osaston johtajana suorittaen satakunta partiomatkaa, joista suurin osa on ulottunut kauaksi vihollisen selustaan, hankkien sieltä arvokkaita tietoja vihollisesta. Ollen itse erittäin rohkea ja neuvokas on hän aina selviytynyt mitättömin tappioin, mutta samalla pystynyt kasvattamaan osastonsa joukon, joka on aina valmis lähtemään huimimillekin retkille.”

Luutnantti Nykäsen vaiheista kerrottiin esityksessä mm. hänen jääneen 14.7.1941 kolmen miehensä kanssa kuolotelemaan perässä seuraavaa viholista. Kun sitten noin 30 miehen vahvuinen joukko lähestyi, hän avasi tulen konepistoolillaan miesten heitellessä käsikranaatteja, näin he pystyivät tuhoamaan suurimman osan tulijoista. Kun vihollinen sitten alkoi saarrosta Nykäsen partiota, he vetäytyivät hiljaa pois ja suomalaiset kuulivat vihollisen taistelevan keskenään yli kaksi tuntia, ennen kuin huomasivat suomalaisten poistuneen.

Erillinen Pataljoona 4:ään kuuluessaan 1944 Heikki Nykäsen partioiden toiminta kulki Uhtuan, Vasovaaran, Latvajärven ja Vuokkiniemen kautta. Hänet kotiutettiin 23.11.1944 Lapin käsivarren alueelta. Sodan jälkeen Nykänen osallistui asekatkentaan.

Heikki Nykäsen ura johti A Ahlströmin Karhulan

konepajalta Rauma-Repolan Konepajaryhmän investointijohtajaksi, mistä hän jäi eläkkeelle 1981. Hän osallistui ainoana englanninkielistä taitavana Mannerheim-ristin ritarina Yhdysvaltain sotilasasiemiesten vuotuisille kutsuille suomalaisten kadettien edustajien kanssa.

Lukuisat järjestöt, kuten Satakunnan Ampujat, Porin Sotaveteraanit, Porin Reservinupseerikerho ja Laskuvarjojääkärikilta jäivät kaipaamaan kunniajäsentään. Heikki Nykänen toimi voimakkaasti myös Mannerheim-ristin ritarien säätiössä. Hän kirjoitti sotatiestään teoksen, Sissisotaa, joka julkaistiin 1983.

Mannerheim-ristin lisäksi Heikki Nykäselä myönnettiin SL K, VR 3 tammenlehvien kera ja VR 4 miekkokera.

Kari Norkola
Mannerheim-ristin
ritarien säätiö

Antti J Näsi 1922–2011

Turun Sotaveteraanit ry:n pitkäaikainen puheenjohtaja, komentajakapteeni, merikapteeni Antti J Näsi on poissa. Hän menehtyi sairauden muramana 28.10. Raisiossa.

Antti J Näsi omisti elämänsä Isänmaan palvelemiseen. Hän osallistui talvisotaan Merikarvian suojeluskunnan poikaosastossa Ouran saariston vartiotehtäviin ja lähti vapaaehtoisena jatkosotaan. Sotavuosien aikana hän suoritti Kanta-alipuseerikurssin sekä Upseerikoulun II/42 Niinisolossa. Rintamalla tie johti kiivärimiehen tehtävistä joukkueenjohtajaksi Rukajärven suunnalle. Täällä hän toimi korpitukikohdan päällikkönä sekä kaukopartion johtajana.

Sodan jälkeen Antti J Näsi suoritti Kadettikurssin MSK 18 Merisotakoulussa. Jäätyään tämän jälkeen Puolustusvoimien palvelukseen hän toimi mm. miinalaivojen Ruotsinsalmi ja Keihässalmi päällikkönä. Samoin hän suoritti taisteluskeltaajakurssin Ruotsin laivastossa ja toimi sen jälkeen usean vuoden tais-

teluskeltaajakurssin johtajana. Vuonna 1965 Näsi siirtyi Puolustusvoimista Neste Oy:n palvelukseen. Suoritettuaan Englannissa navigaattorikurssin sekä Ranskassa suursäiliöalusten kapteenin tutkinnon hän toimi super-tankkerien päällikkökapteenina maapallonlaajuisessa liikenteessä. Työ maailmanmerillä päättyi eläkkeelle jäämiseen vuonna 1985. Komentajakapteeniksi Antti J Näsi ylennettiin 1978.

Kun työvuodet olivat takana, alkoi toinen työ veteraaniveljien hyväksi. Hänet valittiin Turun Sotaveteraanien puheenjohtajaksi vuonna 1991 ja työ jatkui loppuun asti. Samoin oli asianlaita Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin hallituksen ja hallituksen työvaliokunnan kohdalla. Valtakunnan tasolla Antti J Näsi toimi Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston varapuheenjohtajana vuodet 1996 – 2008.

Antti J Näsin tietämystä ja osaamista ovat hyödyntäneet monet muutkin yhteisöt

ja yhdistykset, joiden keskeisenä johtohahmona hän on ollut.

Veteraanityöstä Antti J Näsi palkittiin Suomen Sotaveteraaniliiton kultaisella ansioristillä ja ansioristillä. Sota-ajan ansioista hänelle oli myönnetty VR4 ja VM 2 sekä rauhan-ajan ansioista VR3 ja SVR R1 sekä harvinaisen Norjan Pyhän Olavin Ritarikunnan ritarimerkki.

Pitkä palvelus isänmaalle on päättynyt. Talvisodan sotilaspojan tie johti jatkosodan rintamien kautta palvelukseen Puolustusvoimissa ja myös siviilitehtävissä kaupparenkulkumme hyväksi. Tämän jälkeen eläkevuosien sijaan elämän täytti työ aseveljien ja sotasisarten hyväksi niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnankin tasolla. Vasta viimeinen iltahuuto on vapauttanut todellisen isänmaan miehen vastuunkannosta. Muistamme Antti J Näsiä kiitollisuudella.

Osmo Suominen

Onnittelemme

Lauri Tuominen 100 vuotta

le on tullut kaikenlaista kremp-paa, mutta muisti hänellä on säilynyt hyvänä. Tuominen on kotoisin Suodenniemeltä. Sota-aikaa muistellessaan hän kertoo taistelleensa monissa paikoissa, joista yksi oli Kirvu. Sotien jälkeen Tuominen pääsi jatkamaan elämäänsä maanvil-jelyksillä ja metsätoissa Parka-nossa. Tuominen oli tunnettu mottimestari ja hän voitti titte-lin virallisestikin. Omassa ar-jessaan 100-vuotias odottaa en-nen kaikkea tavallista suoma-laista kotiruokaa ja suhtautuu tyynesti ikävuosiinsa.

Maarit Lehto

Parkanolaisen Lauri Tuomi-sen 100-vuotisjuhla vietet-tiin hänen syntymäpäivänään 31.10. Rauhalan palvelukes-kuksessa. Syntymäpäiväsanka-ri kertoi, että iän myötä hänel-

Tuure Hartikainen 100 vuotta

Tuure Hartikainen syntyi Iisal-men maalaiskunnan Ruotaan-mäen kylässä 12.10.1911.

Talvisodassa Tuure Harti-kainen palveli JR 39 riveissä Uuksussa, Kitelässä ja Pitkä-rannassa. Kokeneena metsäs-täjänä hän toimi sodan aikana halukkaasti myös tarkka-am-pujana.

Jatkosodassa hän taisteli muiden ylä-savolaisten kans-sa Rukajärven suunnalla KTR 18:n tulijaoston johtajana Os-

majärvellä, Omeliassa, Onto-senvaarassa ja Pismajoella sekä Rukajärvi-Ontojoella. Hän sai VR 4:n ansioistaan, joka oli harvinainen tunnustus aliup-seerille. Tuure Hartikainen on ollut naimisissa yli 65 vuot-ta vaimonsa Ellin kanssa. Nyt vanha pari asuu Iisalmessa hoi-vakoti Simonniemessä.

**Teksti ja kuva:
Risto Pehkonen**

100-vuotias sotaveteraani Tuure Hartikainen vaimonsa Ellin ja las-tensa Kyöstin, Reijon ja Mirjan kanssa potretissa.

Olavi Eronen 90 vuotta

Viipurissa syntynyt Sotave-teraaniliiton kunniajäsen ja Kymenlaakson Sotaveteraa-nipiirin sekä Haminan-Veh-kalahden Sotaveteraanien kun-niapiirien johtaja Olavi Eronen täyttää 90 vuotta tiistaina 14. 2. 2012 Haminassa.

Talvisodassa hän toimi JR 11:n (Ässärykmentti) komp-panianpäällikön taistelulähet-tinä Länsi-Kannaksella ja Vii-purinlahdella. Hän suoritti RUK:n 49. kurssin kiitettävällä arvosanalla 1940-41. Koko jat-kosodan hän toimi krh-jouk-keen johtajana I/JR 4:ssä tais-tellen kolmella kannaksella.

Elämäntyönsä Olavi Eronen on tehnyt puolustusvoimis-sa, vsta 1949 Hämeenlinnassa,

1957-69 RUK:ssa krh-komp-panian ja koulutustoimiston päällikkönä sekä Karjalan Pri-kaatissa jääden 1977 eläkkeel-le esikuntapäällikön tehtävästä.

Urheilulla on ollut hänelle merkittävä rooli aivan lapsesta alkaen, nuorena yleisurheilu ja pesäpallo, myöhemmin suun-nistus ja ampumaurheilu. Pal-velusaikana hän kuului puo-lustusvoimien kivääriampujien edustusjoukkueeseen ja osallis-tui useita kertoja Kansainväli-sen Sotilasurheiluliiton (CISM) kilpailuihin. Parhaana suori-tuksena on Espanjassa voitettu joukkuemaailmanmestaruus sekä henkilökohtainen prons-simitali.

Toinen elämänura alkoi 1977 Suomen Ampujainliiton valmennus- ja koulutuspäällik-könä. Olavi Eronen käynnisti suunnitelmallisen valmennus-toiminnan ja johti sen toteut-tamista. Vuosina 1981-88 hän oli Suomen Olympiakomitean jäsen, josta ajasta neljä vuot-ta valmennusvaliokunnan pu-heenjohtaja.

Jätettyään valmentajatehtä-vät hän toimi Haminan-Veh-kalahden Sotaveteraanit ry:n puheenjohtajana 1992-2010 ja

Kymenlaakson Sotaveteraani-piirin puheenjohtajana 1997-2009. Sotaveteraaniliiton val-tuusto- ja hallitustyöskentelyä kertyi hänelle 16 vuotta.

Kunnallisten luottamusteh-tävien (valtuusto ja hallitus) hoi-toon hän on osallistunut yli 20 vuoden ajan, samoin myös seu-rakunnan luottamustehtäviin.

Sodan ja rauhan aikaisis-ta ansioista Olavi Eroselle on myönnetty mm seuraavat kun-niamerkit: VR 2 (ra), VR 3, VR 4 tlk, VR 4 (kaksi kertaa), Vm. 2, SL R I sekä mm Suomen Ur-heilun kultainen ar ja Suomen Olympialainen am. Sotavete-raanien hyväksi tehdystä työs-tä hän on vastaanottanut Sota-veteraaniliiton kultaisen ansio-ristin 2004.

Merkkipäivän vastaanot-to on Haminan Varuskunta-kerholla 14.2.2012 klo 14-17. Ei puheita eikä kukkia. Mahdolli-set muistamiset Kymenlaakson Sotaveteraanipiirille ja Hami-nan-Vehkalahden Sotaveteraa-niyhdistykselle käytettäväk-si veteraaniveljien ja -sisarten kuntoutukseen KSOP:n tilille FI92 5750 0120 0692 58.

Aimo Kiukas

Alueellinen kirkkopyhä Kivijärvellä

Kivijärvellä vietettiin alueellista kirkkopyhää 16.10.

Kirkkopyhään osallistui Kannonkosken, Karstulan, Kinnulan, Kivijärven ja Kyy-järven yhdistysten veteraaneja ja tukijäseniä. Paikalla oli noin 150 juhluvieraista.

Päivän vietto alkoi juhla-messulla, jossa saarnasi Ki-vijärven kappalainen **Timo Kempainen**.

Sankarihaudoille lähetettä-vän seppelpartion lähetyspu-heen piti Kivijärven yhdistyk-sen sihteeri **Markku Hakanen**.

Kunniakäynnin jälkeen oli seurakuntatalossa ruokailu ja päiväjuhla. Koska kansanedus-taja, virsirunoilija **Väinö Ha-vas** oli kaatuessaan Kivijärven kirkkoherrana, oli juhlaamme pyydetty esiintymään hänen lapsiaan, jotka kaikki ovat ak-tiivisia veteraanityön tekijöitä.

Tervehdyssanat lausui Kivi-järven yhdistyksen pj. **Yrjö Ha-vas**, juhlapuheen piti Hartolan sotaveteraanit ry:n puheenjoh-taja **Heikki Havas** ja runoja lausui Konneveden yhdistyk-sen naistoimikunnan pj. **Mirk-**

ku Havas-Kallio. Juhlapäivän kaikissa puheissa painotettiin veteraanisukupolven, erityises-ti äitien työtä sekä sotaorpojen asemaa yhteiskunnassamme.

Markku Hakanen

Seppelleen sankarihaudalle laskivat Kivijärven Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja Yrjö Havas (vas), Lauri Leinonkoski ja Aino Sagulin.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

Kunniamerkkejä itsenäisyyspäivänä

Tasavallan presidentti myönsi itsenäisyyspäivänä kunniamerkkejä. Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkki myönnettiin 15 henkilölle. Suomen Leijonan ja Suomen Valkosen Ruusun Ritarikunnan kunniamerkki myönnettiin 4 133 henkilölle.

Julkaisemme kaikki Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkin saaneet sekä Sotaveteraaniliiton ehdotuksesta Suomen Leijonan ja Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan kunniamerkin saaneiden tiedot.

Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkit

1. luokan Vapaudenristi rintatähtineen

Kääriäinen Seppo Arimo, kansanedustaja, Iisalmi r
Sailas Raimo Olavi, valtiosihteeri, Espoo

1. luokan Vapaudenristi

Lappi Ahti Ensio, eversti, Helsinki

2. luokan Vapaudenristi

Häikiö Martti Johannes, valtiotieteiden tohtori, Helsinki
Kainulainen Harri Sakari, puheenjohtaja, Helsinki

3. luokan Vapaudenristi

Kanninen Olli Pekka, yrittäjä, Ristiina
Lindell Jari Kimmo, yrittäjä, Kangasala
Lipponen Martti Sakari, apulaiskaupunginjohtaja, Espoo
Läksy Niilo, lääkintöneuvos, Iisalmi
Räihä Arto Pekka Niilo, kauppaneuvos, Kajaani
Sivunen Eero Antero, yli-insinööri, Vantaa

4. luokan Vapaudenristi

Fält Birger Johannes, rakennusmestari, Jyväskylä
Kiira Tarja Anneli, sotilaskotisisar, Kajaani
Palko Veikko Antero, apulaistarkastaja, Espoo
Toivio Reino Tuure Antero, valtiotieteiden maisteri, Helsinki

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan Ritarikunnan kunniamerkit

SVR R

Manninen Arto Juhani, yliluutnantti, Hirvensalmi
Moisio Raimo Johannes, director musices, Seinäjoki
Nikander Toivo Aleksei, koneteknikko, Espoo
Palmu Jaakko Kalevi, kaupallinen johtaja, Lapua
Tonttila Leo Gunnar, taloustirehtööri, Espoo

SL R

Seppä Pentti Ilmari, talouspäälikkö, Nivala

SVR Ar

Nerg Eino Matias, toimitusjohtaja, Rauma

SL Ar

Heikkilä Torsti Johannes, kuljetuspäälikkö, Kangasala
Lehtinen Leena Pirjo Helena, kotitalousteknikko, Hirvensalmi
Rekonen Veli-Pekka, toimitusjohtaja, Helsinki

SVR M I kr

Halinen Ilmari, konepuuseppä, Ylöjärvi
Huttunen Eila Anneli, toimistopäälikkö, Kotka
Järvelä Matti Kalevi, piiriesimies, Kärkölä
Liikka Mirja Sylvia, liinavarastonhoitaja, Lappeenranta
Naukkarinen Matti Antero, luottopäälikkö, Laukaa
Nyström Jarmo Eljas, rehtori, Espoo
Raivio Aino, luokanopettaja, Pirkkala
Ritari Maila Marjatta, pankkitoimihenkilö, Seinäjoki

SVR M I

Aaltonen Rauha, rouva, Kouvola
Ailio Kirsti, toimistoapulainen, Kouvola
Asikainen Reino, maanviljelijä, Kouvola
Erikkilä Elle Annikki, yrittäjä, Raahe
Eskelinen Martti Mauno Mikael, metsuri, Viitasaari
Forström Senja, rouva, Kouvola
Frantsi Urho, maanviljelijä, Kouvola
Haapala Siiri Elina, hoitaja, Raahe
Hanhela Aune Annikki, rouva, Raahe
Hilaska Annikki, peruskoulunopettaja, Kouvola
Huuska Matti, autoilija, Jyväskylä
Hyppänen Meeri, rouva, Kouvola
Hänninen Heimo Juho, työnjohtaja, Jyväskylä
Ihalainen Lauri Emil, metsuri, Viitasaari
Ikonen Unto Olavi, rehtori, Jyväskylä
Ilorinne-Pehkonen Olga, maatalouslomittaja, Siikalatva
Ilveskero Kirsti Helinä, toimistosihteeri, Espoo
Jokitalo Lauri Jaakko, kirvesmies, Oulu
Jordas Ethel Alice, vardinna, Lapträsk
Juselius Karl Ludvig, metallarbetare, Sibbo
Karhu Sylvi, rouva, Kouvola
Kivimäki Onni Iisakki, varastonhoitaja, Jyväskylä
Kohonen Sulo Jalmari, sähkötarkastaja, Kouvola
Koljonen Paavo Matias, rakennusmies, Äänekoski

Kujanpää Aino Varpu, diakonissa, Kouvola
Kuusela Aili, rouva, Kouvola
Lehmuskoski Teuvo Juhani, mainospäälikkö, Rovaniemi
Liimatainen Taito Kalevi, maanviljelijä, Äänekoski
Lindelä Johanna, rouva, Raahe
Lindlöf Jussi, maanviljelijä, Viitasaari
Mannari Paavo, maanviljelijä, Kouvola
Mattila Veli Tapio, konttorinjohtaja, Jyväskylä
Mustalahti Sulo Rikhard, urakoitsija, Äänekoski
Myllymäki Tuomas Ensio, maanviljelijä, Laukaa
Nivala Johan Matias, yrittäjä, Nivala
Närhi Jaakko Eemil, maanviljelijä, Viitasaari
Outava Ulla Kaarina, toimistoapulainen, Kouvola
Paananen Eino, metsuri, Viitasaari
Paatelainen Emil Erkki, puhelinasentaja, Viitasaari
Puupponen Saara Liisa, emäntä, Muhos
Pöyhönen Arvi Ilmari, peruskoulunopettaja, Laukaa
Raitanen Lahja, rouva, Kouvola
Raitmaa Veijo Johannes, veturinkuljettaja, Pirkkala
Rajala Esko Feliks, maanviljelijä, Parkano
Rantanen Heikki Aleksis, varastotyöntekijä, Laukaa
Rautiainen Toivo Eemeli, maanviljelijä, Äänekoski
Sahanen Aino, rouva, Kouvola
Salminen Kaarlo Erkki, autonkuljettaja, Kouvola
Seitala Erkki Antero, maanviljelijä, Laitila
Seppälä Viljo, maalari, Kouvola
Seppänen Martti Johannes, maanviljelijä, Äänekoski
Suikkanen Toini, emäntä, Laitila
Syvänen Kirsti Elisabeth, puhelinvälittäjä, Jyväskylä
Toukoaho Pirkko, siivoaja, Kouvola
Wall Olavi Villiam, tislaja, Äänekoski
Varjonen Kerttu Tellervo, ravintola-apulainen, Kouvola
Weckman Helge Adolf, timmerman, Lapträsk
Ylitalo Vieno Katariina, emäntä, Merijärvi

Birger Fältille myönnettiin VR 4. Hän on Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja ja liiton valtuuston jäsen.

Kaatuneiden Muistosäätiön kuntoutusmatkat Viroon

Kutsu

Vuonna 2012 Kaatuneiden Muistosäätiö järjestää kaksi kuntoutusmatkaa jo tuttuun Viron Viimsin kylpylään, joka sijaitsee n. 9 km:n päässä Tallinnan keskustasta. Vaikka matkoja tehdään vain kaksi, ei kuntoutettavien veteraanien määrää ole silti vähennetty.

Tällä kertaa kutsutaan mukaan yhteensä 60 tunnuksen omaavaa veteraania Suomen Sotaveteraaniliiton piiristä eli 30 veteraania kummallekin matkalle.

Lähtijöiden toivotaan olevan ensisijaisesti ensikertalaisia. Mikäli ensikertalaisia ei kuitenkaan löydy, voidaan toissijaisesti lähtijöiksi ilmoittaa myös aikaisemmin matkalla olleita, mikäli

edellisestä matkasta on kulunut jo useampia vuosia. Suotavaa on, että matkoilla käydään enintään kaksi kertaa/henkilö, jotta mahdollisimman moni veteraani pääsisi edusta osalliseksi.

Matkojen ajankohdat

Kevään matka tehdään 17.-31.5.2012 (Viimsi 1, torstai-torstai) ja syksyn matka 19.8.-2.9.2012 (Viimsi 2, sunnuntai-sunnuntai).

Kummallekin matkalle lähdetään klo 10.00 Viking XPRS-laivalla Helsingin Katajanokan terminaalista. Kevään matkalta Helsinkiin palataan torstaina 31.5. klo 21.30 ja syksyn matkalta sunnuntaina 2.9. klo 19.00.

Osallistujat

Matkalle osallistujat pärjäävät hyvin, kun kuuluvat toimintakykyluokkaan 3 eli he ovat omatoimisia ja pystyvät itsenäisesti liikkumaan sekä kantamaan ateriansa noutopöydästä, vaikka käyttäisivätkin keppiä tukena. Heikompikuntoisten auttamiseen eivät resursimme valitettavasti riitä.

Huomaattehan kuitenkin, että lievääkin muistamattomuutta poteva henkilö ei voi osallistua matkalle yksin, vaikka hän muuten kuuluisikin toimintakykyluokkaan 3. Outo ympäristö voi äkillisesti heikentää toimintakykyä eikä yksin selviytyminen onnistu samoin kuin kotona.

Seuralaispaikat

Itse maksaville seuralaisille on varattu kahdeksan (8) paikkaa kummallekin matkalle. Seuralaisille matka maksaa n. 850 €, mutta vähävarainen seuralainen voi tarvittaessa hakea säätiön matkatukea.

Ilmoittautumiset

Koska laivayhtiö ja kylpylä tarvitsevat matkalaisten nimilistat jo yli kuukausi ennen lähtöä, pyydämme ystävällisesti ilmoittamaan matkalle lähtevien veteraanien nimet, syntymäajat, osoitteet ja puhelinnumerot sekä seuralaisten nimet ja syntymäajat Sotaveteraanipiiriin viimeistään

tiistaina 3.4.2012, Viimsi 1, ja tiistaina 5.6.2012, Viimsi 2.

HUOM!

Koska lähtöajat eivät salli myöhästymisiä, varataan tarvittaessa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tuleville huoneita keskustassa sijaitsevasta hotellista, elleivät kulkuyhteydet kotipaikkakunnalta ole sopivat. Hotellihuone on veteraaneille maksuton.

Tarkemmat matkaohjeet lähetetään matkalle hyväksytyille.

Matkasta kiinnostuneita pyydämme ottamaan yhteyttä oman alueen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajaan.

Sotaveteraanit kokoontuvat ensi kesänä liittopäiville Tampereelle

Sotaveteraaniliiton 25. liittopäivät pidetään Tampereella 6.-7.6.2012. Tuolloin Tampereen Messu- ja Urheilukeskukseen odotetaan n. 2000 sotaveteraania, puolisoa ja leskeä. Liiton Naisjärjestö pitää myös kokouksensa samassa paikassa.

Suuri merkitys järjestön tulevaisuuden kannalta on keskiviikkona 6.6. pidettävällä tulevaisuusfoorumilla, jossa taas parin vuoden ajaksi kat-

sotaan kristallipalloon. Keskiviikon liittokokous ja torstain liittujuhla ovat ehkä näkyvimät tapahtumat noina päivinä, mutta unohtaa ei saa kevyempää, eikä myöskään vakavampaa hengen ravintoa. Keskiviikkoiltana vietetään asemiesiltaa Messukeskuksessa ja sen jälkeen kirkkoilta Tuomiokirkossa. Torstaipäivä aloitetaan ekumeenisella jumalanpalveluksella.

Kauempaa tulevia kokous-

vieraita varten on Tampereen ja ympäristön hotelleista varattu majoitustilaa.

Tapahtuman vastuujärjestäjänä on Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri, joka on tehtävää varten asettanut päätoimikunnan. Sen puheenjohtajana on piirin puheenjohtaja **Eero Tamminen**.

Järjestäjät toivottavat kaikki vieraat tervetulleiksi tapahtumaan.

Päätoimikunta kokoontui 10.5.

Avustuksia Adolf Ehrnroothin muistorahastolta

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiössä oleva jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin muistorahasto avustaa veteraaneja ja heidän leskiään. Rahastosta voidaan myöntää avustuksia taloudellisissa vaikeuksissa oleville ylimääräistä rintamalisää saaville veteraaneille sekä heidän leskilleen.

Avustuksia voidaan myöntää sosiaaliin tarkoituksiin, kuten asuntokorjauksiin, lääke- ja terveydenhoitokustannuksiin, erikoissilmälasien hankintaan tms.

Osa määrärahoista suunnataan jatkosodan JR7:n, Tyrjän Rykmentin riveissä taistelleille.

Avustusta haetaan JR7:n Perinnetoimikunnalle osoitettavalla hakemuksella. Siinä tulee olla liitteenä mm. selvitys tuloista, palveluksesta JR7:n riveissä, avustuksen käyttötarkoituksesta ja selvitykset kokonaiskustannuksista.

Hakemukset tulee toimittaa 10.1.2012 mennessä JR7:n Perinnetoimikunnalle osoitteella

Juhani Hämäläinen, Linnan-
katu 30 A 1, 57130 Savonlinna,
puh. 0500 252 798. Hakemuslo-
makkeet ja ohjeet saa samasta
osoitteesta.

Avustusten jako tapahtuu jalkaväenkenraali Ehrnroothin syntymäpäivän aikoihin (9.2.)

Ohjeita muiden veteraanien hakemuksista saa Sotaveteraaniliiton internet-sivuilta: www.sotaveteraaniliitto.fi/aineistopankki

Sotaveteraaniliitossa antaa lisätietoja sosiaalishteeri Anni Grundström, anni.grundstrom@sotaveteraaniliitto.fi puh. (09) 6126 2013.

Totuus ei koskaan saavuta irti päästettyä valhetta

Jukka Paarma (vas.), Antti Matilainen, Ilkka Aspara, Ilkka Brotherrus, Ohto Manninen ja Pia Mikkonen "pähkinöitä pureskelemissä".

Otsikon toteamus on **Pekka Paateron** 14.11. pidetyssä neuvottelukunnan kokouksessa käsiteltäessä edelleen julkisuudessa käytävää keskustelua liiton varallisuudesta. Varsinkin sosiaalisessa mediassa käytäviin keskusteluihin on vaikea saada muutosta. Neuvottelukunta kokoontuu kaksi kertaa vuodessa puheenjohtajanaan **Jukka Viinanen**. Eri alojen asiantuntijoiden näkemys ja kokemus tuovat uusia näkökulmia asioiden hoitamiseen. Veteraanietuuksista keskusteltiin ja varsinkin valtion talousarvioon

liittyvistä esityksistä. Ehkäisevä kotikäynti ja oikeudenmukaisen tarpeiden arviointi ja niihin vastaaminen tulisi olla pohja veteraanien palvelu- ja kuntoutustarpeiden arvioinnissa, todettiin yksimielisesti.

Perinneaikakauteen siirtymisessä on paljon periaatteellisia kysymyksiä ja eteneminen tapahtuu suunnitelmallisesti ja etusijalla on huoltotyö, jota tehdään niin kauan kuin veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä sitä tarvitsevat.

Anni Grundström

Veteraanilesket Siikaniemessä

Seitsemän leskimiestä kokoontui 6.11. Lahden seurakuntayhtymän Siikaniemen leirikeskukseen aloittamaan kolmipäiväisen jatkoleirin. Jälleen tavattiin niin tutut leiriläiset kuin tutut ohjaajatkin.

Ensimmäinen ilta meni kuulumisten kertomiseen, käsitel-

tiin myös omaa surua. Merille pantavaa oli, että suru oli ikään kuin seestynyt. Olisikohan oikein sanoa, että suru alkoi muuttua muistoiksi.

Toisena päivänä saimme vieraaksemme **Lasse Reijomaan** Päijät-Hämeen lausujista. Hän käsitteli koko miehen elämänkaaren tukeutuen

Alpo Noposen runoon Mahdoton Ratkaista. Esityksen välillä leiriläiset kertoivat omia kokemuksiaan eri elon vaiheista. Mukaan mahtui yhteistä laulua sekä myös Lassen omia lauluja ja saksofonin soittoa. Iltapäivällä oli sauna.

Viimeisenä päivänä saimme vieraista Hennalan varuskunnasta. Sotilaspastori **Risto Kaakinen** oli ottanut mukaansa **Lauri Lehtosen** ja **Iiro Kankaan** Varusmiessoittokunnasta. Kolmisin he pitivät meille messun. Erityisesti leiriläisiä kosketti poikien esittämät messun virret ja varsinkin loppulauluna esitetty Kiitos sulle Jumalani.

Leiriläisiltä saadusta palautteesta voikin tehdä johtopäätöksen, että tällaisia leirejä kannattaa jatkaa edelleen.

Teksti ja kuva:
Pertti Vesenterä

Lauri Lehtonen ja Iiro Kangas musisoimassa.

Veteraani, muista hakea kuntoutukseen.

Valtuusto valitsi uusia jäseniä hallitukseen

Sotaveteraaniliiton valtuusto kokoontui Helsingissä 3. marraskuuta. Se hyväksyi toimintasuunnitelman ja 80 000 euroa alijäämäisen talousarvion vuodelle 2012.

Uusiksi hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin **Eero Tamminen** Valkeakoskelta (varajäsen Seppo Vohlonen Orimattilasta), **Riitta Huittinen** Kuopiosta (varajäsen Reijo Inget Kuhmosta) ja **Erkki Heikkinen** (varajäsen Pirkko Kuorehjärvi Turusta). Riitta Huittisen paikalle varajäseneksi vuodeksi 2012 valittiin Antti Henttonen Helsingistä.

Aamupäivän keskusteluosuudessa käsiteltiin liiton tulevaisuussuunnittelua.

Aarno Strömmer ei asetu ehdolle

Liiton puheenjohtajana toiminut professori Aarno Strömmer ilmoitti, että ei asetu ehdolle valittaessa liitolle puheenjohtajaa kesän 2012 liittokokouksessa.

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet 2012

Varsinainen jäsen 2011–2012 Varajäsen

Esa Haarala, erov. 2012	Antti Henttonen (2012)
Teuvo Hinttala, erov. 2012	Juhani Manninen
Juhani Pesonen, erov. 2012	Rauno Loukkola

Varsinainen jäsen 2012–2013 Varajäsen

Riitta Huittinen, erov. 2013	Reijo Inget
Erkki Heikkinen, erov. 2013	Pirkko Kuorehjärvi
Eero Tamminen, erov. 2013	Seppo Vohlonen

Uudet hallituksen jäsenet ja varajäsenet

Riitta Huittinen (72) on erityiskoulun johtaja Kuopista. Hän on toiminut vuodesta 2005 Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvojana ja liiton halli-

Valtuuston aamupäivän kokoontumisessa käsiteltiin tulevaisuussuunnittelua ja vähävaraisten piirien tukemista.

tuksen varajäsenenä vuodesta 2009.

Eero Tamminen (70) on insinööri ja tehnyt työuransa eri yrityksissä. Hän on ollut Valkeakosken-Sääksmäen Sotaveteraanien toiminnassa vuodesta 2001 ja puheenjohtajana vuodesta 2004. Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajaksi hänet valittiin 2011. Eero Tamminen on myös Valkeakosken kaupunginvaltuuston puheenjohtaja 2008 ja edelleen.

Reijo Inget (58) on Kainuun maakuntayhtymän veteraaniasiamies vuodesta 2005. Aikaisemmin hän toimi Kuhmon kaupungin sosiaalijohtajana. Hän on ollut mukana sotaveteraanityössä vuodesta 2006 hoitaen sosiaalineuvoja tehtävää.

Seppo Vohlonen (71) on toiminut työnjohtajana ja viimeksi maatalousyrittäjänä. Orimattilan sotave-

teraaneissa hän on ollut 1990 lähtien ja on vuodesta 2003 puheenjohtajana. Lahden Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtajana hän on ollut vuodesta 2007 ja Sotiemme Veteraanit -keräyksen Lahden piiripäällikkönä vuodesta 2008.

Opetusneuvos Antti Henttonen (89) on toiminut mm. Opettaja-lehden päätoimittajana. Sotaveteraanityöhön hän on osallistunut yli kolmen vuosikymmen ajan. Hän on ollut mm. Sotaveteraani-Krigsveteranen-lehden toimitusneuvoston jäsen. Antti Henttonen on toimittanut runsaasti julkaisuja, kirjoja ja useita äänijä kuvatalenteita. Antti Henttonen oli mukana Suomen Sotaveteraaniliiton 40-vuotishistorian toimittamisessa.

Seppo Vohlonen, Orimattila

Reijo Inget, Kuhmo

Eero Tamminen, Valkeakoski

Antti Henttonen, Helsinki

KONECRANES®

Lifting Businesses™

Suomen Sotaveteraaniliiton toimintasuunnitelma 2012

Sotaveteraaniliitto on viime sotiimme osallistuneita miehiä ja naisia laajimmin yhdistävä valtakunnallinen etu-, tuki- ja aatteellinen järjestö. Liitto toimii Suomen lisäksi myös siirtolais- ja heimoveteraanien hyväksi.

Sotaveteraaniliiton ja sen jäsenyhdistysten sotaveteraanipiirien ja -yhdistysten keskeisin tehtävä on sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä tukeminen.

Rintamaveteraanien lukumäärä on vuoden 2012 alussa 46 000. Heistä on sotainvalideja noin 7 000. Veteraanien keski-ikä ylittää 88 vuotta. Liiton jäsen-

yhdistyksiin kuuluu varsinaisia jäseniä 28 000 ja puoliso- ja leskijäseniä 13 000. Kannattajajäsenten määrä on 29 000 ja naisjaostojen jäsenten 22 000.

I Sotaveteraaniyhteisöjen painopistealueet 2012

1. Valtion ja kuntien etuuksien parantaminen sotaveteraaneille
2. Sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä tukeminen
3. Tulevaisuussuunnittelun eteneminen
4. Järjestön sisäisen toiminnan tehostaminen

1. Valtion ja kuntien etuudet sotaveteraaneille

Tavoitteet:	Toimenpiteet:
* Sotaveteraanit otetaan huomioon erityisryhmänä tukia myönnettäessä	* Säännölliset ja vaikuttavat neuvottelut kuntapäätäjien kanssa (piirit, piirien sosiaali-neuvojat ja yhdistykset)
* Rintamaveteraanien kotiin vietäviin palveluihin tarkoitettu valtion määräraha nousee 10 milj. eurolla vuoteen 2013	* Veteraanijärjestöjen tiivis yhteistyö ja uusien yhteyksien hyödyntäminen
* Rintamaveteraanien kuntoutukseen käytettävissä oleva määräraha on 34 milj. euroa	* Sotaveteraanipiirit ja -yhdistykset ammattimaisesti vaikuttamassa kuntakenttään varojen käyttämisessä
	* Veteraanijärjestöjen tiivis yhteistyö suurimman järjestön vastuulla
	* määrätietoinen ja jatkuva vaikuttaminen ja yhteydenpito poliitikkoihin ja virkamiehiin
* Kunnat myöntävät määrärahan sotaveteraanien tukemiseen	* pilottipaikkakunnat kuntoutuksen seurantaan
* palveluiden yhdenmukaistaminen	* liitto, piirit, yhdistykset ja kunnat yhteistyössä kuntaneuvotteluissa
	* kuntaranking

2. Sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä tukeminen

Tavoite:	Toimenpiteet:
* Syrjäytyneiden sotaveteraanien, puolisoiden ja leskien löytäminen ja tukeminen	* Jokaisessa sotaveteraanipiirissä on piirihallituksen kanssa yhteistyössä toimiva sosiaali-neuvoja
	* 80 %:lla sotaveteraaniyhdistyksissä on nimetty yhdistyksen hallituksen kanssa työskentelevä veteraaniyhdyshenkilö
	* säännöllinen julkistaminen ja verkoston markkinointi lehdessä ja internet-sivuilla
	* toimiva avustusjärjestelmä ja siihen riittävät varoja

3. Tulevaisuussuunnittelun jatkaminen

Tavoite:	Toimenpiteet
* Liittokokoukselle esitetään järjestön laajasti käsittelemä ja hyväksymä tulevaisuussuunnitelman päivitys	* rakenneryhmän raportti
* Liittokokouksen ja syksyn 2012 taustaselvitysten perusteella käynnistetään seuraavan jakson suunnittelu	* piirien perinneyhteyshenkiöiden tuntemuksen hyödyntäminen

4. Järjestön sisäisen toiminnan tehostaminen

Tavoite:	Toimenpiteet
* Kannattajajäsenten määrän kasvattaminen	* piirit ja yhdistykset ottavat jäsenmäärän kasvattamisen
	* liitto toteuttaa kampanjan jäsenten hankinnassa tavoitteena 30 000 jäsentä liittokokoukseen 2012 mennessä
* Liiton toimiston toiminta vastaa tehtäviä ja on taloudellisesti järjestetty	* laaditaan suunnitelmat tulevien vuosien talouskehityksestä ja tarvittavista resursseista

II Suomen Sotaveteraaniliiton etuustavoitteet vuodelle 2013

* Vuosittaisen kuntoutuksen järjestäminen monipuolisena laitos- ja avokuntoutuksena kaikille sotiemme veteraaneille ja sen tarvitseman rahoituksen turvaaminen valtion talousarviossa. Veteraani kutsutaan vuosittaiseen terveydentilan tarkastukseen ja palvelu- ja kuntoutustarpeen arviointiin. Tässä yhteydessä tehdään kuntoutussuunnitelma, jossa määritellään kuntoutusmuoto ja ajan-kohta sekä avokuntoutuksessa sen sisältö ja kuntoutuksen jaksottaminen sekä suunnitelma jatkoseurannalle. Kotikuntoutuksen tarjoaminen erityisesti niille veteraaneille, jotka eivät enää kykene tai halua osallistua laitos- tai avokuntoutukseen.

Veteraanin oma toive tulee ottaa huomioon kuntoutusmuotoa valittaessa.

* Kunnallisten kotipalveluiden saaminen sotiemme veteraaneille ja siihen määrärahan lisääminen valtion talousarvioon. Kotikuntoutuksen sisällön laajentaminen siten, että sen eri keinoin voidaan tukea veteraanien arkipäivässä selviytymistä.

* Veteraanilisän korottaminen

50 euron suuruisen veteraanilisän maksaminen alkoi 1.9.2010. Veteraanilisä maksetaan ylimääräistä rintamalisää sekä korotettua tai ylintä hoitotukea saavalle. Tuki tulee nostaa 200 euroon kuukaudessa. Tuki kohdistuu kotona asuviin, hoitoa tarvitseviin pienituloisiin sotiemme veteraaneihin.

* Jaksoittainen laitoshoido

Sotiemme veteraanien tulee päästä jaksotettavaan laitoshoitoon sairas- ja veljeskodeissa.

III Kuntoutuksen tarkoitettun määrärahan tason turvaaminen

Eduskunnan hyväksymissä talousarvioissa on rintamaveteraanien kuntoutuksen osoitettu seuraavat määrärahat:

vuonna 2005	47,8 milj. euroa
vuonna 2006	42,3 milj. euroa
vuonna 2007	38,3 milj. euroa
vuonna 2008	40,3 milj. euroa
vuonna 2009	36,3 milj. euroa
vuonna 2010	34,1 milj. euroa
vuonna 2011 (ta)	30,3 milj. euroa (+ lisäksi 2,3 milj. euroa kotiin vietäviin palveluihin)
vuonna 2012 (tae)	24,3 milj. euroa (+ lisäksi 2,3 milj. euroa kotiin vietäviin palveluihin)

Vuodelle 2012 ehdotettu määräraha ei riitä vuosittaisen kuntoutuskierron toteuttamiseen. Määrärahan tulisi olla tasolla, jolla kaikki rintamaveteraanit pääsisivät vuosittain haluamaansa avo-, laitos- tai kotikuntoutukseen. Vuoden 2009 kuntoutuksen osoitetut määrärahat loppuivat 146 kunnassa, 150 kunnassa vuonna 2010 ja vuonna 2011 noin 260 kunnassa.

IV Vuoden 2012 toimintaa ja tapahtumia:

46. sotaveteraaniviikko

- avausjuhla on 11. maaliskuuta Kuusamossa. Samalla Kuusamon Sotaveteraanit viettävät 50-vuotisjuhlaa.
- päätösjuhla on 18. maaliskuuta Eurassa. Samalla Euran Sotaveteraanit viettävät 45-vuotisjuhlaa.

Järjestöviikollaan liitto ja sen jäsenyhdistöt korostavat talvisodan merkitystä sekä kertovat päämääristään ja toiminnastaan. Tilaisuuksiin kutsutaan veteraanien lisäksi myös tukijoita.

26. Kansallinen veteraanipäivä

- valtakunnallinen päättilaisuus on 27. huhtikuuta Espoossa.

Liitto on mukana kansallisen veteraanipäivän suunnittelussa osallistumalla päätoimikunnan toimintaan sekä osallistumalla järjestelytoimikunnan työskentelyyn.

Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n XXV liittopäivät ja liittokokous järjestetään Tampereella 6.-7.6.2012

Seutukunnalliset kirkkopäivät

Seutukunnallisia kirkkopäiviä järjestetään noin 30 paikkakunnalla. Toimintaa ohjaa Veteraanivastuu ry:ssä hengellisen työn toimikunta.

Liitto osallistuu veteraaniliittojen yhteisten kirkkopäivien järjestämiseen.

Liiton hengellinen toimikunta jatkaa hengellisen työn suunnittelua ja ohjausta. Hengellisen työn virikepäivät järjestetään 8.-9.4.2012 Kuopion seurakunnan kurssikeskuksessa.

Kunto- ja virkistyskurssit

Sotaveteraanien omaishoitajina toimiville puolisoille ja leskille järjestetään 5-6 kuntoviikkoa yhteistyössä Kaatu-neiden Muistosäätiön kanssa.

Leskeytyneille sotaveteraanimiehille järjestetään Kuopiossa, Lahdessa ja Jyväskylässä henkisen vireyttämisviikot yhteistyössä seurakuntien ja Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön kanssa.

Neuvottelupäivät:

- sotaveteraanipiirien puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille järjestetään perinteiset neuvottelupäivät syyskuussa.
- piirien toiminnanjohtajille järjestetään neuvottelutilaisuus tammikuussa ja piirien sosiaali-neuvojille kahdesti vuodessa.

Kisatoiminta:

- hiihtokisat 21.-22.2. Hämeenlinnassa (Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri)
- golfturnaus elokuussa 2012
- ilma-aseammuntakisa kotirataotteluna (Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri)
- keilakisa Lahdessa (Lahden Sotaveteraanipiiri)

Kisojen järjestelyvastuu on sotaveteraanipiireillä. Kisatoimintaa ohjaa liitossa liikunta- ja kisatoimikunta.

Vapaaehtoistyötä lähes kokopäiväisesti

Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojat kokoontuivat Helsinkiin 27. lokakuuta

Jokainen heistä puurtaa oman alueensa toimijoiden kanssa tässä tärkeässä vapaaehtoistyössä, joten yhteisten ta-

paamisten merkitys valtakunnallisesti korostuu tiedon ja kokemusten välittämisessä.

Kuluvana vuonna kuntoutusmäärärahojen riittämättömyys ja kotiin vietävien avopalveluiden ohjeistus on aiheuttanut kysymyksiä niin

veteraanien kuin omaisten ja kuntien puoleltakin. Tässä työssä tarvitaan kattava verkosto, että ohjaus- ja palveluverkosto toimisi kaikkialla.

Haja-asutusalueilla asuvat veteraanit ovat oma ryhmänsä. Heille matkat ovat pitkiä ja iäkkäälle veteraanille saattaa jolla suoranaisia esteitä hakeutua palveluiden piiriin. Veteraanin ikääntyessä hänen osallistumisensa yhdistystoimintaan ja tapaamisiin vähenee ja hän saattaa kokea syrjäytyneensä kaikesta. Meidän on järjestöme kautta varmistettava yhtey-

den säilyminen ja palveluiden saatavuus. Tätä yritämme varmistaa yhdistyskohtaisilla yhdyshenkilöillä. Puolisot ja lesket kuuluvat huoltotyömme piiriin, joten yhteydenpito myös heihin on varmistettava.

Tässä riittää työsarkaa, mutta on hyvä nähdä ja kuulla että kaikissa piireissä tehdään työtä ilolla ja he antavat aikaansa veteraanityölle.

Päivän päätteeksi tutustimme Toimivaan kotiin. Toimiva koti on informaatiokeskus ja näyttely, joka esittelee esteettömän ja turvallisen asu-

misen ratkaisuja, apuvälineitä ja tuotteita kaikille, joita kodin toimivuus kiinnostaa. Toimivan kodin näyttelyasunnoissa ja -tiloissa on nähtävänä uusia teknologiaratkaisuja. Näyttelyssä kävijöillä on mahdollisuus kokeilla, miten erilaiset keittöratkaisut, apuvälineet ja kylpyhuonevarusteet voivat helpottaa elämää. Toimiva koti sijaitsee Helsingin Käpylässä ja lisätietoa on saatavilla mm. internetistä, osoitteesta www.toimivakoti.fi

Anni Grundström

Pasilan isossa neuvotteluhuoneessa riittää tilaa yhteisten asioiden pohtimiseen.

Veteraanitunnus, vaikeuksia todistaa asiaa käytännössä

Sotaveteraani Åke Kelin Lohjalta kysyy kirjeessään asioita, joita tiedustellaan liitosta hyvin usein. Siksi katsonkin aiheelliseksi vastata tähän kirjeeseen näin lehtemme sivulla. Veteraani joutuu todistelemaan eri tavoin tunnuksen olemassaoloa saadakseen hänelle lakisääteiset etuudet, samoin kuntien ja kaupunkien myöntämissä etuuksissa tarvitaan todistus. Usein tunnuksen olemassaoloa ja varmistusta kysytään meiltä liitosta, mutta me emme voi antaa tai kirjoittaa mitään virallista todistusta kyseisestä asiasta. Kelalta emme saa tietoja tunnuksen omaavista veteraaneista, koska tietosuojalaki estää sen.

ei myöskään valokuvaa. Tästä syystä käännyin poliisilaitoksen puoleen saadakseni kuvallisen henkilökortin. Sekin on ilman R-tunnusta. Meillä saa apteekista 10 % alennuksen kaikista lääkkeistä R-tunnuksen omaavana. On kiusallista kulkea vanha sotilaspassi mukana asioidessaan apteekissa, uimahalleissa ym. saadakseen veteraanille myönnettyjä etuuksia. Joudun sairauteni tähden asioimaan Helsingissä poliklinikoilla, tässäkin törmää vaikeuteen todistaa olevansa tunnuksen omaava veteraani. Mistä löytyisi se instanssi, joka korjaisi tämän R-tunnusasian ennalleen?" Kyselee Åke Kelin Lohjalta.

Tätä asiaa on tiedusteltu nyt useinkin. Valitettavasti nyt on tilanne se, ettei uutta kuvallista Kela-korttia saa R-tunnuksella. Ainoa virallinen todiste tunnuksen olemassaolosta on sotilaspassi. Kelasta voi saada kirjepohjan VET02, joka voidaan antaa todistukseksi rintamalisän saamisesta. Asiointi arkipäivässä on näiden asiakirjojen kanssa hankalaa, mutta se on ainoa mahdollisuus. Kelan kanssa on asiasta keskusteltu, mutta mitään ratkaisua ei ole asiaan saatu. Joten jos sinulla on kuvallinen Kela-kortti, jossa on kääntöpuolella R-kirjain, se kannattaa säilyttää huolella. Se ei vanhene vaan pysyy voimassa ja R-kirjain on tullut yleisesti tutuksi, joten se kelpaa todistamaan tunnuksen olemassaolon.

Asiasta keskustelu viranomaisten kanssa jatkuu.

Anni Grundström

"Hakiessani passia syksyllä 2010 vetosin veteraanitaustani, jolla saa passin hinnasta puolet alennusta. Vetoomukseni aiheutti suurta hämmennystä. Pari henkilöä pyydettiin asiaa selvittämään ja tieto veteraanialennuksesta löytyi. Näytin kuvallisen Kela-kortin ja R-tunnuksen, mutta luukun takana sitä ei tunnettu. Hain kotoa sotilaspassin ja asia hoitui, sain passini 24 eurolla".

Poliisin ohje: Passi Suomen sotiin osallistuneille

Suomen sotiin osallistuneiden rintamaveteraanien ja miinanraivauksiin vuosina 1945 - 1952 osallistuneiden henkilöiden yli vuoden passin hinta on puolet normaalitoimituksella toimitettavan passin hinnasta. Oikeus alennettuun hintaan osoitetaan hakemusta jätettäessä rintamasotilas-

tunnuksella (rintamasotilas-tunnuksesta annettu asetus 772/1969), rintamapalvelus-tunnuksella (rintamapalvelus-tunnuksesta annettu asetus 554/1978), rintamatunnuksella (rintamatunnuksesta annettu asetus 256/1988), ulkomaalaisen rintamasotilastunnuksella (ulkomaalaisen rintamasotilastunnuksesta annettu asetus 418/1992) tai todistuksella miinanraivaustehtävään osallistumisesta (laki eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta 1039/1997).

Mutta sitten katosi lompakko

"Kesäkuussa minulta varastettiin lompakko, jossa oli mm. kelakorttini R-tunnuksineen. Yllätyksekseni uudessa Kela-kortissa ei R-tunnusta enää ole,

Rauhallista Joulua ja Onnea vuodelle 2012!

Suomen Lehtiyhtymä
LEHTIPAINOT

VESA ALARE
SOTIEMME SÄVELET
AHTI LAINEEN STUDIO-ORKESTERI

LAULUJA SUOMEN KOHTALON VUOSILTA

CD 15 € sis. postikulut
Yhdistyksille väh. 10 kpl erät 10 €/levy + postikulut

Tilaukset: vesa.alare@suomi24.fi tai puh. 0400 840 315

■ Sota päättynyt ei rauhaan ■ Ilta Kannaksella ■ Elämä juoksuhaudoissa
■ Säkijärven polkka ■ Eldankajärven jää ■ Veteraani ■ Korsuvalssi
■ Lotta ■ Takkatulen loisteessa ■ Liisa pien` ■ Pienet kukkivat kummut
■ Tumma yö ■ Äänisen aallot ■ Jääkärien laulu ■ Ei tietää voisi

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Akaan kaupunki	 Alajärven kaupunki	 Alavuden kaupunki
 Haapajärven kaupunki	 Haapaveden kaupunki	 Haminan kaupunki
 Hangon kaupunki, Hangö stad www.hanko.fi	 Iisalmen kaupunki	 Imatran kaupunki
 Joensuun kaupunki www.joensuu.fi	 www.jyvaskyla.fi	 Kaarinan kaupunki
 KANKAANPÄÄ	 Kannuksen kaupunki	 Kauhavan kaupunki
 kerava pieni suuri kaupunki	 Kiteen kaupunki	 Kiuruveden kaupunki
 Kouvolan kaupunki	 Kurikan kaupunki	 KUUSAMO KUUSAMON KAUPUNKI
 LAHTI Lahti kiittää sotiemme veteraaneja ja lämpimästi toivottaa Hyvää Joulua!	 LAPPEENRANTA KANSAINVÄLINEN YLIOPISTOKAUPUNKI	 LAPUA
 Lieksan kaupunki	 Loima Jyväällä tulevaisuudesta	 Loviisan kaupunki www.loviisa.fi
 Mikkelin kaupunki	 MÄNTTÄ ILPPULA T A I D E K A U P U N K I	 Naantalin kaupunki

Sotaveteraanit marssivat eduskuntaan

Suomen Sotaveteraaniliiton, Sotainvalidien Veljesliiton, Rintamaveteraaniliiton ja Rintamanaisten Liiton jäsenten pettymys valtion talousarviossa oleviin ensi vuoden määrärahoihin sai pettynyt veteraanit liikkeelle. Sata sotiemme veteraania ympäri maata kokoontui 10. marraskuuta Helsinkiin.

Sotaveteraanijärjestöjen vaatimuskirje jätettiin eduskunnan valtiosalissa sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikolle ja peruspalveluministeri Maria Gu-

zenina-Richardsonille. Paikalla olivat eduskuntaryhmien edustajat sekä kymmeniä kansanedustajia ja heidän avustajiaan.

Kirjelmän esitti ja sen luovutti maanviljelysneuvos **Eeri Hyrkkö** Varsinais-Suomesta Nousiaisista.

Lupauksia annettiin

Molemmat ministerit puheenvuoroissaan lupasivat veteraanien kuntouttamiseen lisää varoja. Euromääräisiä summia he eivät halunneet tai voineet kertoa, mutta ilmoittivat halli-

tuksen palaavan asiaan jo lähiaikana.

Mikä muuttui?

Marraskuun loppupuolella sosiaali- ja terveysministeriö välitti uutisen, jonka mukaan rintamaveteraanien kuntoutukseen olisi tulossa 4 milj. euroa lisää. Hyvin erikoista matematiikkaa, kun tämän vuoden määräraha kuntoutukseen oli 32,6 milj. euroa ja valtioneuvoston esitys ensi vuodelle 26,6 milj. euroa. Kun tähän lisätään 4 milj. euroa, ollaan 30,6 milj. euron määrärahasa, joka on edelleen 2 milj. euroa tämänvuotista pienempi.

Näyttää todennäköiseltä, että ensi vuonna rintamaveteraanien kuntoutukseen olisi käytettävissä 26,3 milj. euroa ja rintamaveteraanien kotiin vietäviin palveluihin 4,3 milj. euroa.

Kaukana tavoitteista

Veteraanijärjestöjen tavoit-

Etujassa saapuneilla oli mahdollisuus aamukahviin postitalon auditorion tiloissa. Haminalaisia Kauko Suurnäkkiä ja Jorma Kajasantaa katkeroitti hallituksen suunnitelma leikata riittämättömistä kuntoutusmäärärahoista. Esimerkiksi Haminassa kuntoutuksen pääsi vain 32,5 % siihen oikeutetuista veteraaneista.

teet olivat kuntoutusmäärärahan nosto 34 milj. euroon ja määrärahan lisääminen kotiin vietäviin palveluihin 12 milj. euroon. Lisäksi Sotainvalidi-

en Veljesliitolla oli tavoitteena alentaa kunnallisten avopalveluiden saamisen ja laitoshoidon pääsyn prosenttirajaa.

Toimittajat haastattelivat ja kuvasivat sotaveteraaneja. Haastattelussa (oik.) Annikki Iloranta Hauholta ja Salme Sulonen Helsingistä.

Veteraanijärjestöjen edustajat laskivat seppeleen ylipäällikkö Mannerheimin ratsastajapatsaalle. Vas. Sotainvalidien Veljesliiton Yrjö Velakoski, Suomen Sotaveteraaniliiton Aarno Strömmer, Rintamaveteraaniliiton Sulo Leivo ja Rintamanaisten Liiton Kaarina Peltola.

Veteraanijärjestöjen vetoomuksen esitti maanviljelysneuvos Eeri Hyrkkö Nousiaisista. Taustalla ovat peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson ja sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikko.

Sotaveteraanien käynti eduskunnassa on ohi, sotaveteraanit yhteiskuvassa eduskunnan portailla. Ohjelma jatkui yhteisellä lounaalla, jonka jälkeen oli lähtö kotimatalle.

Sotaveteraanit ryhmittyneenä valtiosalin vasemmalle puolelle, kansanedustajat ja ministerit oikealle puolelle.

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta VEVA

Delegationen för Finlands veteranförbundet

Vetoamus päättäjille

Me sotiemme veteraanit oltimme 70 vuotta sitten turvaamassa itsenäisyytämme ja kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestyksemme säilymistä. Olemme nyt varmaankin viimeistä kertaa saapuneet koko maasta kootulla ryhmällä vetoamaan Teihin päättäjiin. Ennen siis ole tallelt hävin vuoksi Teitä tapaamaan.

Sotiemme veteraanit ovat pettyneitä valtion ensi vuoden talousarvioesitykseen, koska se sisältää merkittävät vähennyksiä veteraanien tukeen. Sotiemme veteraanit eivät muodosta pitkäaikaista rasitusta valtion talouteen. Viimeisen veteraanin poistossa myös valtion talousarviosta poistuvat veteraanien määrärahat.

Meitä sotiemme veteraaneja on elossa vielä 47 000, joista lähes 18 000 on naisia ja noin 7 500 on sotainvalideja. Keski-ikäme on 88 vuotta. Yli 85-vuotiaista miehistä yli 90 %:lla on rintamaseelastunutta ja lähes 20 %:lla samanikäisistä naisista on rintamapalvelustunutta. Joukostamme poistuu kaksikymmentä veteraania joka päivä. Me kaikki olemme avun ja tuen tarpeessa.

Valtio on pitkään hoitanut sotiemme veteraanien asioita maksamalla mm. kaikille sotiimme osallistuneille veteraaneille tällä hetkellä 45,82 euron kuukausittaista rintamalisää, pienituloisemmille ylläkäristä rintamalisää sekä vammautuneille elinkorkeaa. Osalla veteraaneista asiat ovat kunnossa, mutta monet tarvitsevat lisää kuntoutusta ja palveluita kotiin. Emme laettele tässä veteraanien vanhuudenturvan vaatimia uudistuksia. Tiedot löytyvät sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Arvoisat päättäjät! Sotiemme veteraanien tukiasian hoitamista ei enää voi siirtää valtioentalouden kannalta arvoisempaan ajankohtaan. Vainomme veteraanien määrärahojen lujitsemista vuoden 2011 tasoon ja eläkkeiden verojen kättämistä etukäteen varantamiseen veteraanipolitiittisen ohjelman 2010-2015 mukaisesti.

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (Veva)

Sotainvalidien Vejesliitto ry
Rintamaveteraaniliitto ry

Suomen Sotaveteraaniliitto ry
Rintamamäisten Liitto ry

Vevan puolesta:

Rintamanaisten Liitto ry
(Vevan puheenjohtajajärjestö 1.10.-31.12.2011)

Kaarina Peltola
Kaarina Peltola
puheenjohtaja

Soili Myllys
Soili Myllys
toiminnanjohtaja

Sotainvalidien Veljesliitto ry

Rintamaveteraaniliitto ry

Suomen Sotaveteraaniliitto ry

Rintamansaisten Liiitto ry

Oy Puhois Ab

Paperi-insinöörit
Pappersingenjörerna
Paperengineers`association ry

Pohjois-Karjalan Osuuspankit

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com

Puustelli®
PARAS OSA KOTIA

LINCTUS

**Helpompaa
arkea
apuvälineiden
avulla.**

TERVEYSTARVIKKEIDEN ERIKOISMYYMÄLÄ

**Linctus Oy, Turuntie 4-6
13130 Hämeenlinna
p. (03) 6125 355, info@linctus.fi**

- **Apuvälineet liikkumiseen**
Kävelykepit, kyynärsauvat ja rollaattorit
- **Hygienia ja virtsankarkailu**
Alushousut, vaipat, vuoteen ja tuolin suojat
- **Arjen apuvälineet**
Suihkutuolit, WC-korottajat, tarttumapihdit jne.

Klikkaa nettikauppaan www.linctus.fi

FENNOVOIMA

FENNO MEDICAL OY
Terveydenhuollon palveluksessa

Sodassa ilman asetta

Käydessään Suomessa Heikki Lirberg poikkeaa usein Mannerheimin patsaalla. Se nostaa tunteet pintaan.

Voiko sotaa käydä ilman asetta? Kyllä voi. Kansainväliset sopimukset edellyttivät jo talvi- ja jatkosodan aikana, että sotarintamalla toimivalla lääkäriellä ei saa olla henkilökohtaista asetta ja että hän on velvollinen hoitamaan myös avuntarpeessa olevia vihollissotilaita. Tällainen aseeton maanpuolustaja oli myös lääkäri, myöhemmin kirurgiksi koulutautunut Heikki Lirberg.

Heikki Lirberg syntyi, kasvoi ja kävi koulunsa Savonlinnassa. Hänen isänsä, matemaatiikan opettaja, Mikko Liiri

oli torpparin poika, lähtöisin Luumäen Liirin kylästä. Yhteiskunnalliset suuntaukset eivät Heikkiä missään vaiheessa kiinnostaneet. Pintaan nousivat jo nuoruudessa isänmaallisuus, opiskelu ja tuleva työura.

Ylioppilaaksi Heikki Lirberg kirjoitti Savonlinnan lyseosta 1938 ja hakeutui opiskeluun Helsingin Yliopiston lääketieteelliseen tiedekuntaan. Tavoitteena oli valmistuminen yleislääkäriksi, myöhemmin kenties kirurgiaan erikoistuminen. Opiskelu sodan aikana oli katkonaista ja kurssiluonteista.

Talvella 1942 sain määräyk-

sen saapua upseerikoulutukseen Niinisaloon, jonne RUK oli tilapäisesti siirretty. Mutta jo muutaman viikon kuluttua koulutuksen aloituksesta sairastuin kriittisesti aivokalvotulehdukseen. Tauti oli niin raju, että upseerikoulutus sai lopullisesti jäädä, Heikki Lirberg kertoo.

Toivuttuani pahimmas- ta jatkoin opiskelua. Edistyin opinnoissa ja toivuini fyysisesti niin hyvin, että kevättalvella 1943, minut voitiin lähettää jo lääkäriksi KTR15:een ja siitä edelleen JR7:ään Karjalan Kannakselle, Heikki sanoo. Kesällä 1943 Heikki oli kolme kuukautta opiskelulomalla ja saapui syksyllä takaisin rintamalle, nyt lääkäriksi JR57:ään, jossa yksikössä jatkoi sodan loppumiseen asti.

Heinäkuussa 1944 onnistuivat Vuosalmella sijoittumaan JSP:n lähelle isoa tietä, johon vihollisen tykistö ei ampunut lainkaan. Kovimman Vuosalmen taistelun aikana JSP:n ja hoitoni kautta kulki viikon ajan yöstä päivää jatkuva haavoittuneiden jono niin, etten viikkoon saanut nukkua lainkaan, Heikki kertoo. ”Tuosta viikosta ei muistikuvaani jäänyt mitään.”

Tulituksen kohteeksi

Kesäkuussa 1944 vihollinen aloitti massiivisen suurhyökkäyksen. Jouduimme tietenkin perääntymään. Ensimmäisenä vetäytymisen aloitti rintamalinjojen takana oleva JSP. Olimme juuri saaneet tavaramme pakattua, telttamme purettua ja olimme siirtymässä peltoukeaman yli, kun taivaalle ilmestyi kiertelevä vihollisko-

ne, Heikki Lirberg kertoo. Pian alkoi osastoomme suunnattu ankara kranaattituli. Maastouduimme niin hyvin kuin se aukealle pellolle oli yleensä mahdollista, Lirberg muistelee. Suurilta tappioilta kuitenkin välttyttiin. Ne olivat yksi haavoittunut mies ja yksi haavoittunut hevonen.

Siinä tilanteessa tuli kyllä mieleeni, miksi minulle ei ollut annettu asetta, vaikka tiesin sen monilla kollegoillani olevan, oli Heikki miettinyt. Tieto lääkärin aseettomasta palvelusta oli hänelle kerrottu jo ennen rintamalle menoa. Myöhemmin oli myös JSP-yksikölle selvinnyt, että kiertelevässä viholliskoneessa oli sijainnut Krh:n tulenjohto.

Nuorimies kaipaa elämyksiä

Varsinkin sodan jälkeen oli nuorilla miehillä kovat halut heittäytyä seikkailuun mukaan. Niin myös Heikki Lirbergillä. Hän pestautui rahtilaivalle lääkäriksi, kolmen kuukauden mittaiselle Amerikan matkalle. Tuohon aikaan oli yleistä, että rahtilaivoilla oli miehistön lisäksi tilaa 20–30 matkustajalle.

Purjehdimme Göteborgista Atlantin yli Panaman kanavan kautta Tyynele merelle. Poikkesimme monissa Keski-Amerikan rannikkokaupungeissa, muun muassa Karthaginassa, jossa yllättäen tuli vastaanotolleni kolme suomalaista poikaa. Turistimatalla olleet nuorukaiset olivat jostakin saaneet tiedon, että rahtilaivalla oli suomalainen lääkäri, Heikki Lirberg kertoo.

Saavuimme Los Angelesiin, jossa meitä odottikin todellinen yllätys, satamamiesten lakko, Heikki Lirberg toteaa. Kesti neljä viikkoa, kunnes lasti saatiin purettua ja matka voi jatkua kohti päätesatamaa, Vancouveria. Matkasta muodostuikin kolmen kuukauden asemasta neljän kuukauden mittainen.

Matkan jälkeen hankin varsinaisen työpaikan vuonna 1950 Haaparannasta. Suomen kielen tavoin myös ruotsin kieltä taitavana oli vastaanotollani luontevaa käydä niin suomalaisten kun ruotsalaistenkin potilaiden. Yleislääkärin työn ohessa toimin myös kirurgina, joskin kirurgin pätevyyt- tä osoittavat paperit sain vasta 1960-luvun alussa, Lirberg täs-

mentää. Haaparannasta siirryin monien rannikkokaupunkien kautta Keski-Ruotsin Fagerstaan, jossa edelleenkin asun.

Eläkkeelle Heikki Lirberg jäi Fagerstan sairaalakirurgin työstä 1985. Hän perusti kotinsa yhteyteen pienen vastaanottopisteen, jossa edelleenkin jatkaa yleislääkärin työtä. Vaativat kirurgiset työt eivät kuitenkaan tähän yhteyteen sovi. Päivittäinen potilasmäärä on rajattu tähän aikaan sopivaksi.

Aktiivi sotaveteraanitoiminnassa

Eläkkeelle jäätyään Heikiltä liikenä aikaa myös sotaveteraanityölle. Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirissä on edelleen yli 400 jäsentä, paikallisyhdistyksiä on 11. Heikin omassa Fagerstan yhdistyksessä on 15 veteraanijäsentä, lesket ja kannattajajäsenet mukaan laskien on jäsenmäärä 85. Piirillä on Tukholmassa yhteinen toimisto sotainvalidiyhdistyksen kanssa.

Heikki toimi piirin puheenjohtajana vuodet 2006–2008, mutta pitkä etäisyys Fagerstan ja Tukholman välillä häiritsi tehtävän hoitoa, joten hän jättäytyi puheenjohtajan tehtävästä, mutta jatkaa hallituksen jäsenenä.

Yhdistykset järjestävät vuosittain toukokuun lopulla jäsentapaamisen. Ohjelma koostuu jumalanpalveluksesta, ruokailusta ja juhlasta. Juhlissa usein puhujana on Heikki Lirberg. Näitä tapaamisia on nyt järjestetty 12 vuoden ajan. Näiden tilaisuuksien lisäksi suurimmat yhdistykset järjestävät myös esitelmätilaisuuksia. Niissä Heikin ollessa puhujana hän käsittelee lääkettä, avustushakemuksia tai vakuutusasioita. Yhdistysten toimintaan kuuluvat luonnollisesti myös joulujuhlat.

Mitään rahankeräystä ei ulkomainen yhdistys saa Ruotsin lain mukaan harjoittaa. Se onkin varsinainen häirittejä yhdistystoiminnan rahoittamiselle.

Heikki Lirberg kehuu hyvää yhteistyötä sotainvalidiyhdistyksen kanssa. Se on sekä toiminnallisesti että taloudellisesti tuloksia antavaa. Hän suosittelee vastaavaa toimintaa myös Suomeen. Sitä kannattaa ainakin varovasti kokeilla.

JR57:n upseereita ryhmäkuvassa elokuussa 1944. Heikki Lirberg takana, viides vasemmalta.

Perhe on tärkeä

Kun vielä 1948 opiskelin Uppsalassa muutaman kuukauden, tutustuin Kalmarista kotoisin olevaan ruotsalaistyttö Ullaan. Rakastuimme ja menimme naimisiin 1950. Meille syntyi kolme tytärtä, Heikki kertoo. Kaksi tyttäistä asuu perheineen Ruotsissa ja yksi Englannissa. Koska Ulla-rouva puhui ruotsia, eikä kovastikaan pitänyt suomen kielestä, tuli perheestä ruotsinkielinen.

Tavatessaan Ulla-vaimonsa Heikki oli sukunimeltään Liiri. Yhdessä nuoripari sitten mietti, mitä sukunimi Liiri voisi ruotsinkielisenä olla. Tuloksena oli

Lirberg-sukunimen rekisteröinti. Ulla oli koulutukseltaan taloushallinnon ekonomisti, mutta suurimman osan elämästään hän oli kotiäiti.

Harrastuksena kuntoliikunta

Heikki Lirberg on ollut esimerkiksi kuntoliikkuja jo ennen eläkevuosiaan. Kirurgin työ oli seisontatyötä, joka rasittaa jalkoja, selkää ja kehon tukirakenteita yleensä. Hän on luontoihminen, joka liikkuu mielellään metsässä, niin kesällä kuin talvellakin. Nuorempana Heikki viihtyi usein myös rinteessä, mutta iän myötä harrastus on

saanut jäädä nuoremmille. Hän pitää tiivistä yhteyttä Suomeen ja tuttaviansa täällä ja sanoo käyvänsä Suomessa 5–6 kertaa vuodessa

Joulutervehdyksen suomalaisille sotaveteraaneille Heikki Lirberg, ”Herran Lempilapsi”, jättää Yrjö Jylhän sanoin:

*Suomen korpien yllä jouluyönä,
se tähti suurempi muita hohtaa.
Kaikki me käännyimme sitä kohti,
ja meidät kaikki se koteihin johti.
Tuo tähti suurempi muita.*

Matti Värri

Rintamasotilas Harjunpää kävi pataljoonanlääkärin vastaanotolla Äyräpäässä 1944. Koska Heikki Lirbergin upseerikoulu jäi sairastumisen takia kesken, tuli hänestä sotilasvirkamies, niin kuin kauluslaatat osoittavat.

Kotirintaman kokemuksia purettiin perinneseminaarissa

Järjestyksessä seitsemäs Tammenlehvän Perinneliiton järjestämä veteraaniperinnettä seminaari kokosi marraskuussa ravintola Pääpostin auditorioon viitisenkymmentä osanottajaa kuuntelemaan alustuksia ja keskustelemaan sotavuosina etulinjan ja kotirintaman välillä vallinneesta henkisestä ilmapiiristä.

”Kansan mieliala oli syvän järkyttynyt taistelu- ja kotirintamilla. Mieliala asettui epätoivosta huolimatta ponnistelemaan itsenäisyydestä ja olemisen oikeudesta”. Näin kuvasi Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja **Eino Siuruainen** alustuksessaan kansan tunteja Talvisodan syttyessä. Itsenäisyyden puolesta taistelu loi monia erilaisia mielialatasoja yksilöiden, perheiden ja kotiseutujen kohtaloista mahdolliseen avun saantiin sekä koko Euroopan ja maailman oikeamielisyyteen. Talvisodan taistelu ei kuitenkaan jättänyt aikaa mielentilan pohdinnolle, vaan väestön oli selviydyttävä ja tehtävä ratkaisuja kulloistenkin tilanteiden mukaan.

Jatkosodassa tilanne oli Siuruaisen mukaan mielialojen kannalta toisenlainen. Pitkä aika ja monet tarpeet loivat kehitetyn järjestelmän seurata mielialojen vaihtelua sekä toimet tukea taistelutahtoa ja kotirintaman sietokykyä. Mielialojen ylläpidosta keskeisesti vastasivat muun muassa sotilaspapisto, valistusupseerit, tiedotus- ja viihdytyskomppaniat sekä monet muut tekijät. Rintamalinjan molemmin puolin pyrittiin vaikuttamaan taistelutahtoon propagandan ja len-tolehtisten sekä vankien viestinnän avulla. Sotasensuuri

kohdistui kaikkeen viestintään ja sen avulla seurattiin mielialojen kehitystä sekä pyrittiin vaikuttamaan siihen.

”Viisi sodan vuotta muovasi suomalaisten yhtenäisyyttä ja yhdenmukaisti arvoja yhteiskuntaluokkien välillä rintamalla ja kotiseudulla. Kansakunnan ajatteluun jäi vapauden arvo, pysyvä suru sankariuhreista ja syvä kunnioitus sotiemme veteraaneja kohtaan. Kansakunnan viiden sotavuoden kokemuksissa on perusoppia suomalaisuuden kestävään sisältöön ja jatkuvaan käyttöön”, Siuruainen totesi alustuksensa päätteeksi.

Opetusneuvos **Antti Henttosen** omakohtaisiin kokemuksiin perustuneesta puheenvuorosta välittyivät sotavuosien ilmapiiriin vaikuttaneet ilonaiheet ja surut. Olosuhteet rintaman eri osilla vaihtelivat. Kaikki mielialojen ylläpitämiseen tarkoitetut keinot eivät olleet kaikkialla samalla tavoin rintamajermujen käytettävissä. Kaksi asiaa oli kuitenkin samanarvoisia ja yhtä tärkeitä kaikille: kotilomat ja kenttäposti. Lomia saattoi saada muutaman kuukauden välein, mutta posti kulki tiheämmin, lähes joka päivä.

Joskus saattoi esikunnassa palvelleilla olla jopa mahdollisuus saada puhelinyhteys kotiseudulle, mutta maaseudulla puhelimia oli vähän, postilaatikoita sen sijaan oli tiheämmin. Kenttäposti oli tärkeä yhteyksien verkosto koti- ja taistelurintaman välillä. Kirjeitä kulki sotilaiden ja kotona olleiden tai evakkomatalla olleiden omaisten välillä. Niitä kulki myös rintamaisien ja ulkomaille turvaan vietyjen lasten välil-

lä. Niitä kulki eri rintamansilla olleiden aseveljien välillä. Niitä kulki kenttäpostin kautta tutuiksi tulleille kirjeenvaihtovereille ja saattoivat joskus johtaa avioliittoihinkin.

”Kenttäposti loi osaltaan sitä yhteenkuuluvuuden perustaa, jolta tammenlehvä-sukupolvi teki suurtekonsa. Se pelasti torjuntavoitoillaan Suomen itsenäisyyden, korjasi sodan vauriot, maksoi sotakorvaukset, asutti siirtoväen, synnytti suuret ikäluokat korvaamaan henkilömenetyksiä, kehitti elinkeinoelämäämme, kohotti elintasomme ja kansantaloutemme maailman kärkeen, torjui itsenäisyyttämme uhanneet ulkopuoliset uhat ja paineet, hoiti suhteita itään ja avasi ovia länteen. Mikään muu sukupolvi ei ole tehnyt tätä samaa”, Henttonen totesi.

Kahdessa muussa seminaarialustuksessa kotirintaman osuutta veteraaniperinteessä tarkasteltiin sekä kotirintaman sotilaiden että naisten ja lasten näkökulmasta.

Everstiluutnantti, valtiotieteen tohtori **Juha Mälkin** mukaan rintamakokemuksissa, joita sodassa olleet ovat kertoneet, korostuu kotirintaman eriarvoisuus. Etulinjakokemus oli monien mielestä saavutettu etu, jonka piti näkyä. Rintaman vetäminen kotirintaman ja sotatoimialueen välille on kuitenkin ollut vaikeata ja tehtäviä ajatellen keinotekoisia. Kotirintaman tehtävissä palveli tuhansia sotilaita ja lottia olosuhteissa, jotka eivät kovinkaan paljon poikenneet etulinjan oloista asemasodan aikana, jota käydyt sodat enimmillään olivat. Muun muassa ilmatorjunta- ja ilmavalvontatehtävissä olleet sotilaat joutuivat vapaalla ollessaankin jatkuvasti varautumaan mahdollisiin hälytyksiin. Tätä taustaa vasten on edelleen aiheellista kysyä, mikä tekee veteraanin ja mikä tekee sodan kokeneen, Mälkki pohdiskeli.

Professori **Aura Korppi-Tommolan** mukaan työvelvollisuuden tuomia sodan suuria

vaikutuksia oli naisten vetäminen yksityisyydestä julkisuuteen, perheiden parista yhteisiin tehtäviin. Naisten pysyvään työllistymiseen sotien jälkeen tällä ei kuitenkaan ollut kovin nopeata vaikutusta. Suurempi muutos sen sijaan tapahtui siinä, mihin ammatteihin naiset jatkossa päätyivät. Erityisesti naisten osuus kasvoi metsäteollisuuden sekä liikenne- ja viestintäalan tehtävissä. Joku vaikutus tähän on luultavasti ollut lottakokemuksilla.

Lapsen ja nuoret joutuivat sotavuosina talkootöissä, ansiotöissä ja maatalouden piirissä jo varhain ottamaan vastuuta yhteisistä asioista. Pysyviä vaikutuksia sodalla on ollut moniin lasten erityisryhmiin, kuten soitaorpoihin, sotalapsiin ja evakkolapsiin. Nykyisen kriisiavun kaltainen sodan jälkihuolto kuitenkin puuttui. Lapsia ei myöskään autettu sosiaaliseen nousuun yhteiskunnan toimin, Korppi-Tommola totesi.

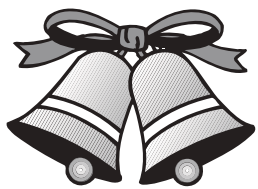
Pertti Suominen

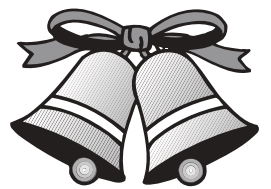
Viitisenkymmentä osanottajaa oli kokoontunut seuraamaan seminaarissa esitettyjä alustuksia.

Triumph International Oy
Turku

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Orimattilan
kaupunki

Oriveden
kaupunki

Outokummun
kaupunki

Paimion
kaupunki

Parkanon
kaupunki

Pieksämäen
kaupunki

Pyhäjärven
kaupunki

Raahen
kaupunki

o aia Rauma
KAUPUNKIELÄMÄÄ VUODESTA 1442

SAARIJÄRVEN KAUPUNKI

Savonlinnan
kaupunki

SOMERO
Maaseudun viikkö ja kaupungin rauhaa

Suonenjoen
kaupunki

Ulvilan
kaupunki

Uudenkaarlepyyn
kaupunki
www.nykarleby.fi

Viitasaaren
kaupunki

Virtain
kaupunki

Ylivieskan
kaupunki

Ähtärin kaupunki
toivottaa
Rauhallista Joulua!

Äänekosken kaupunki

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2012 toivottaen

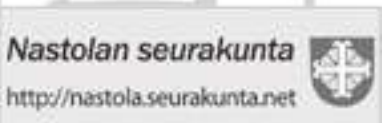

Akaan seurakunta	Alavieskan seurakunta	Alavuden seurakunta	Enontekiön seurakunta
Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2010 toivottaen ESPOONLAHDEN SEURAKUNTA	Euran seurakunta	Forssan seurakunta	Haapaveden seurakunta
Hangon seurakuntayhtymä	Hankasalmen seurakunta	Harjavallan seurakunta	Hartolan seurakunta
Hattulan seurakunta	Haukiputaan seurakunta	Hausjärven seurakunta	Helsingin Mikaelin seurakunta
 KIRKKO HELSINGISSÄ	Herttoniemen seurakunta, Helsinki	Hollolan seurakunta	Huittisten seurakunta
Hyvinkään seurakunta	Hämeenkosken kappeliseurakunta	Hämeenlinna-Vanajan seurakunta	Iin seurakunta
Imatran seurakunta	Inarin seurakunta	Isojoen seurakunta	Jalasjärven seurakunta
Joensuun ev.lut. srk, Pielisensuun srk, Rantakylän srk, Vaara-Karjalan srk, Pyhäselän srk ja Enon srk	Joroisten seurakunta	Juupajoen seurakunta	Jämijärven seurakunta
Kajaanin seurakunta	Kalajoen seurakunta	Kallion seurakunta, Helsinki	Kalvolan seurakunta
Kangasalan seurakunta	Kangasniemen seurakunta	Kannuksen seurakunta	Karstulan seurakunta
Kauniaisten suomalainen seurakunta	Joulurauhaa, Kansakunnan peruskallio on veteraanipolven työssä. Kemin seurakunta	Kempeleen seurakunta	Lähelläsi arjen aherruksessa ja juhlan hetkellä KERAVAN SEURAKUNTA www.keravanseurakunta.fi
Kihniön seurakunta	Kiimingin seurakunta	Kiteen seurakunta	Kittilän seurakunta
 Konneveden seurakunta www.konnevesi.fi/seurakunta	Kontiolahden seurakunta	 KOUVOLAN EV.LUT. SEURAKUNNAT	Kuopion evankelisluterilaiset seurakunnat

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2012 toivottaen

Kuortaneen seurakunta	Kuusamon seurakunta	Kyyjärven seurakunta	Kärkölän seurakunta
Kärsämäen seurakunta	Köyliön seurakunta	Lahden seurakuntayhtymä	Laitilan seurakunta
Lammin seurakunta	Langinkosken seurakunta	Lapinlahden seurakunta	Lappajärven seurakunta www.lappajarvenseurakunta.info
Lapuan tuomiokirkkoseurakunta	 Laukaan srk www.laukaasrk.fi	Lempäälän seurakunta	Leppävaaran seurakunta, Espoo
Lieksan seurakunta	Limingan seurakunta	Liperin seurakunta	Loimaan seurakunta
Lumijoen seurakunta	Luvian seurakunta	Malmin seurakunta, Helsinki	 MIKKELIN SEURAKUNTA- YHTYMÄ
Muhoksen seurakunta	Multian seurakunta	Muonion seurakunta	Muuramen seurakunta
Mynämäen seurakunta	Mäntsälän seurakunta	Mänttä-Vilppulan seurakunta	 Naantalin seurakunta
Nakkilan seurakunta	 Nastolan seurakunta http://nastola.seurakunta.net	Nokian seurakunta	Nurmijärven seurakunta
Orimattilan seurakunta	Oriveden seurakunta	Oulaisten seurakunta	Oulun tuomiokirkkoseurakunta, Karjasillan seurakunta, Tuuran seurakunta ja Oulujoen seurakunta
Oulunsalon seurakunta	Paavalin seurakunta, Helsinki	Padasjoen seurakunta	Paimion seurakunta
Pakilan seurakunta, Helsinki	Parikkalan seurakunta	Parkanon seurakunta	Perhon seurakunta
Pertunmaan seurakunta	Pietarsaaren suomalainen seurakunta	Pihtiputaan seurakunta	Pitäjänmäen seurakunta, Helsinki

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2012 toivottaen

Pomarkun seurakunta	Pornaisten seurakunta	Porvoon suomalainen seurakunta	Posion seurakunta
Punkaharjun seurakunta	Puumalan seurakunta	Pyhäjoen seurakunta	Raahen seurakunta
Ranuan seurakunta	Rauman seurakunta	Rautjärven seurakunta	Riihimäen seurakunta
Ruokolahden seurakunta	Ruoveden seurakunta	Ruskon seurakunta	Saarijärven seurakunta, Kannonkosken, Kivijärven ja Pyлкönmäen kappeliseurakunnat
Sallan seurakunta	Sammatin seurakunta	Sastamalan seurakunta	Sievin seurakunta
Siikalatvan seurakunta	Siilinjärven seurakunta	Sipoon seurakuntayhtymä, Sibbo kyrkliga samfällighet	Someron seurakunta
Sotkamon seurakunta	Sulkavan seurakunta	Suomenniemen seurakunta	Suomussalmen seurakunta
Säkylän seurakunta	Hyvää Joulua! <i>toivoo</i> Sääksmäen seurakunta	Taipalsaaren seurakunta	Tammelan seurakunta
Tampereen evangelisluterilaiset seurakunnat	Tarvasjoen seurakunta	Teljän seurakunta, Pori www.porievl.fi	Tervolan seurakunta
Tikkurilan seurakunta, Vantaa	Tohmajärven seurakunta	 Tornion seurakunta	Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä
Tuusulan seurakunta	Urijalan seurakunta	 Hiljenny joulun sanoman äärelle VAASAN SUOMALAINEN SEURAKUNTA	Vantaan seurakunnat
Varkauden seurakunta	Vesilahden seurakunta	Vimpelin seurakunta	Virtain seurakunta
Vähäkyrön seurakunta	Äänekosken seurakunta		

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Vuosi 1942

- 3.1. Puna-armeijan Karhumäen operaatioryhmä aloitti 3.1. epäonnistuneen yrityksen Karhumäen valtaamiseksi takaisin.
- 4.1. Sodanaikaista talkootyötä organisoimaan perustetaan Suurtalkoot r.y. Samalla lakkautetaan 30.9.1940 perustettu ja talkootoimintaa tähän saakka organisoinut Suomen Talkoot r.y.
- 4.1. Kouluhallitus ilmoittaa, että Karjalassa aloitetaan tammikuussa kansakoulutoiminta, mutta ei vielä oppikouluja.
- 5.1. Kolme ensimmäistä marsalkka Hermann Göringin marraskuussa lahjoittamista Dornier Do 17 Z -koneista saapuu Puolasta Suomeen.
- 7.1. Ruotsin hallitus on asettanut miljoona kruunua Ruotsiin saapuvien suomalaisten sotilaiden hoitoon saamiseksi eri sairaaloihin.
- 15.1. Ruotsin kuningas ja kuninkaallinen perhe perustavat lastenkodin 20 suomalaiselle lapselle Ulriksdalin linnan lähelle Rädaniin.
- 20.1. Suomenlahden taakse lähetetään lehtori Lauri Pelkosen johtama komissio tutustumaan Inkerin olosuhteisiin. Mukana on myös Valpon ja Itä-Karjalan sotilashallintoesikunnan edustajat.
- 20.1. Kansalaisia kehoitetaan käyttämään asevelimerkkiä, hinnaltaan 25 penniä. Se pyöristää kirjelähetyksen hinnan 3 markaksi. Merkin painos on 2 miljoonaa ja se tuottaa aseveljille 500 000 markkaa.
- 21.1. Presidentti Risto Ryti ja ylipäällikkö Mannerheim tapaavat Mikelissä ja tulevat siihen tulokseen, että keskustelut rauhasta Neuvostoliiton kanssa saatavat olla propagandasyistä vaarallisia. Samalla Mannerheim ilmaisee käsityksen, jonka mukaan saksalaisten asema itärintamalla on huono.
- 31.1. Presidentti Kallion rahastoon on kertynyt 43 miljoonaa markkaa. Pääosa tuloista kertyy surunvalitteluadresseista.
- 3.2. Ylipäällikkö Mannerheim ilmoittaa sotamarsalkka Wilhelm Keitelille, että ei aio hyökätä Muurmannin radalle, ellei Saksan tilanne parane itärintamalla.
- 8.2. Aunuksen radio esittää ensimmäisen itäkarjalaisille tarkoitetun ohjelman paikallisella murteella.
- 11.2. Suomalaiset tuhoavat Petrovskij Jamin huoltokukusen.
- 12.2. Tallinaan on saapunut 124 suomalaista ja inkeriläistä, joista 61 lapsia, paettuaan Leningradin seudulta saksalaisten linjojen läpi. Pakolaiset kertovat Leningradin alueen suomalaisten, inkeriläisten ja virolaisten joutuneen ankan terrorin alle.
- 12.2. Laatokka-lehti alkaa jälleen ilmestyä kotipaikassaan Sortavalassa.
- 15.-22.2. Tammikuussa perustetun Suurtalkoiden ensimmäisenä suurempana tempauksena maassa järjestetään polttopuutalkoot.
- 22.2. Kaikille talvisodan orvoille sekä 3000:lle tämän sodan sotaorvolle on saatu sotakummit. Suurin osa 9016 sotakummeista on Ruotsista, 6500 Suomes- ta, 1300 Tanskasta ja muutamia satoja Sveitsistä ja Unkarista.
- 22.2. Akateeminen Karjala-Seura viettää 20-vuotisjuhlaansa Äänislinnassa.
- 23.2. Maan hallitus ja ylipäällikkö Mannerheim neuvottelevat joukkojen kotiuttamisesta.
- 25.2. Liettuassa, Latviassa ja Virossa saatetaan voimaan saksalainen lainkäyttö.
- 26.2. Markus-setä järjestää Tampereen teatterissa suuren lastenjuhlan, lasten radiokeräyksen sotaorpojen hyväksi. Keräyksen tilitetty tuotto on noin 800 000 markkaa.

Jatkosodan rintamamiehet – jouluku 1941

O i rakas poikani, rakkaat joulutervehdykset Sinulle tänä rauhausana jouluyönä. Kumpu Rakkaani Sinulla olisi ensivuonna oikein miellyttävä jouluku omassa kodissa, kun olet jo useaan otteeseen saanut olla siellä vainolaista vastassa.

Sydämelliset kiitokset Sinulla rakas Kultaseni herttaisesta pake- tistasi, jonka sain. Sinä keksit siel- lä asti puuhata paketteja. Tietys- ti olin kovin, kovin onnellinen ja iloinen siitä.

Helmi Savonlinnasta toivotti näine sanoin hyvää jouluku 1941 miehelleen ”siellä jossakin”. Sa- moin tekivät tuhannet muut vai- mot, tyttöystävät, omaiset ja vas- taavasti rintamalla palveleet miehet ja naiset muistivat kote- jaan. Lotta Kyllikki Villa merkitsi aatonaattona päiväkirjaansa:

Olen lapsellisen iloinen. Äidin kaksi joulupakettia tuli tänään. Tiedän, että niissä on paljon hy- vää ja jokin kirja, ja niin liittyy jouluun entisenlaista jännitystä.

Jouluku hiljensi itse kunkin muistamaan läheisiään. Kenttä- postilla riitti puuhaa.

Pitkittyvä sota

Joulun aikoihin moni varmas- ti pysähtyi miettimään lopuil- leen kääntyvää vuotta, lupauksia ja pettymyksiä, kujanjuoksua elä- män ja kuoleman rajamailla – so- taa joka yhä jatkui.

Toive lyhyestä kesäsodasta

tuntui enää kangastukselta. Tal- vi oli monilla rintamaloikoilla koittanut jo lokakuussa. Pettä- vät tiet ja liukkaat maastot olivat imeneet parhaat voimat sotilail- ta. Sodan pitkittyminen ja van- han rajan ylittäminen olivat hei- kentäneet mielialaa.

Mielialatarkkailijat kiersi- vät lokakuussa maan länsiosia. Tiivistelmänä he totesivat sota- väsymyksen ja rauhan kaipuun olevan yleistä. Rintamalla puo- lestaan oli koettu ensimmäiset merkittävät taistelusta kieltäyty- miset.

Pelko, väsymys ja ravinnon- puute selittivät katkeruutta ja ha- luttomuutta jatkaa hyökkäystä. Joiltakin petti mielenterveys. Ko- ti-ikävältä kalvoi rintamalla ole- via.

Joulukuun alkupäivinä mar- salkka Mannerheim pysäytti ar- meijansa etenemisen Itä-Karja- lassa. Asetetut tavoitteet oli saa- vutettu. Se samoin kuin alkanee vanhempien ikäluokkien koti- tukset kevensivät mielialaa.

Pahimmat taistelut vaimeni- vat ja sotilaat pääsivät vähitellen lepäämään. Harva rivi- sotasotil- ta. Sen sädekehää himmensivät tiedot menetyksistä, jotka kos- kettivat tavalla tai toisella kaik- kia suomalaisia.

Jouluun mennessä kokonais- tappiot nousivat miltei 75 000 mieheen, joista 25 000 kaatu-

neina. Yksi ikäluokka oli 75 – 80 prosenttisesti menetetty. Toisin sanoen vajaan kaksi divisioonaa oli poissa pelistä. Miten ja kuin- ka pitkään sotaan kansakunnan aineelliset ja henkiset voimavarat riittäisivät?

Joulun tunnelmaa rintamalla

Synkät ajatukset pyrittiin joulu- na työntämään taka-alalle. Sota- oloissakin joulusta pyrittiin teke- mään tunnelmallinen ja kodikas tapahtuma. Ulkonaiset olosuht- eet pitivät huolen, että erikseen sen viettoon ei tarvinnut herki- styä.

Valvontapääseeri Taavetti Heik- kinen muistelee 11. Divisioonan upseerikunnan jouluillanviettoa Itä-Karjalassa. Tapahtumapaik- kana oli keskuskanslian vastaval- mistunut korsu:

Tunnelma pyrki olemaan jäyk- kä kuten aina tällaisissa tilaisuuks- sissa, joissa komentaja on läsnä ja tilaisuuden osanottajat selviä. Pastori Porra luki jouluevanke- liumin ja puhui sitten kun joulu- virsi oli veisattu... Syötiin kink- kuateria ja maitopulveriin keitet- ty riisipuuro, josta kuulin, että se oli veteen keitettyä vehnäjauho- puuroa. Syötiin lujasti. Ennen sitä olimme luutnantti Tammivuor- ren kanssa ottaneet kahvin kans- sa pienet jaloviinatuutit, mutta eihän päässään passannut olla vi- rallisessa joulujuhlissa.

Joulun viettoa korsussa länsikannaksella jouluku 1941.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Sotilaiden asumukset jättivät toivomisen varaa, mutta joulunvieton kaava oli vastaava. Kenttäpappi piti hartaustilaisuuden, joulukuusen ääreen kokoonnuttiin aterioimaan puuroa, kinkkua tai riistaa, jaettiin keskenään joulupakettien antimia, alkoholia nautittiin enemmän tai vähemmän säästeliäästi, mahdollisuuksien mukaan ja miehen vakaumuksesta riippuen. Laulettiin, juteltiin tai hiljennyttiin omissa oloissa. Ajatukset kääntyivät väistämättä kotirintamalle – miten siellä jaksettiin ja koska läheiset seuraavan kerran näkisi...

Lotat parhaimmillaan osasivat pistää pöydän koreaksi, pohjoisempana saksalaisten yltäkylläisten varastojen avitamana. Kyllikki Villa kertoo, kuinka pitkin aattoa kahviteltiin, joulupöydässä oli liinat ja se oli koristettu havuilla – tarjolla oli kinkkua, lanttulaatikkoa ja puuroa. Vatsa kylläisenä tupakkamiehet sytyttivät saksalaiset savukkeet,

maisteltiin suklaata ja rusinoita. Illanvieton yhteydessä nautittiin pullaa ja täytkekakkua.

Jouluyön Villa oli yövuorossa. Toisilla rintamanosilla taistelut jatkuivat. Kaatuneita ja haavoittuneita tuli joulunakin.

Sotasairaaloissa eri puolilla maata haavoittuneet potivat vammojaan jouluna 1941. Tunnelmaa koetettiin nostattaa kaikin tavoin, paketein, lauluesityksin, lukemalla potilaille. Ymmärrettävästi vaikeasti haavoittuneita oli vaikea piristää, tuskat ja huoli tulevasta mäsensivat. Toivo ja epätoivo vaihtelivat, eikä itsesääliltä ollut helppo välttyä.

Haavoittuneita ja invalideja ehti sodan aikana tulla vielä paljon. Sotajoulujakin oli vielä edessä useampi. Tuhansille jouluna 1941 jäi viimeiseksi. Heitä muisteltiin tulevina jouluina sankarihautojen äärellä.

Ari Uino

Joulu 1941 Ohdan lohkolla

Jatkosodan aloitin tykistön tulenjohtajana. Tehtävä oli tuttu jo talvisodan ajalta. Sotani alkoi kuitenkin sikäli huonosti, että haavoituin 5.7. Tyrjän taistelussa. Samassa taistelussa haavoitui myös silloinen majuri Adolf Ehrnrooth. Palasin sotasairaalaan yksikköni marraskuussa. Joukkomme olivat edenneet silloin jo Kannaksella kohti Pietaria yli vanhan rajan. Kuten tunnettua hyökkäys pysäytettiin ja asetettiin aseisiin. Patterimme oli Termolassa Ohdan lohkolla JR 7:n tukena. Tulenjohtopaikkani oli etulinjan tuntumassa puuhun kyhätyllä lavalla. Siksi sillä oli peitenimi Varis!

Joulun aluspäivät olivat suhteellisen rauhallisia. Oli partioiden kahakointia ja satunnaista tykkitulta puolin ja toisin.

Matalassa korsussamme rakensimme joulua. Ripustimme kattoon pienen kuusen. Koristeena oli muutama

kynttilä. Hopealankoja korvasivat kuuseen ripustetut kiväärin hylsy. Luin jouluevankeliumin ja yritimme hyräillä tuttuja joululauluja. Parasta oli kuitenkin se, kun posti oli tuonut kotirintamalta paketteja ja kirjeitä omaisilta. Sillä tavalla ajatukset viipyivät kotoisissa joulumuistoissa rakkaitten omaisten luona.

Koko ajan olimme kuitenkin varuillamme valmiina ottamaan vastaan vihollisen hyökkäyksiä asemeimme. Mieleen palautui talvisodan aikainen Yrjö Jylhän runo:

*Ja monta paimenta parrakasta,
lumessa valvoi ja vartioi ja
vartioi sitä pientä lasta
petojen saaliiksi joutumasta,
maa, taivas kiitosta soi.*

Pentti Tapio (93) on opetusneuvos ja Sotaveteraaniliiton hengellisen toimikunnan puheenjohtaja

Kristus syntyy - kiittäkää

Riemullista Joulunaikaa ja

Jumalan Siunaamaa Vuotta 2012

Haminan ortodoksinen seurakunta	Helsingin ortodoksinen seurakunta	Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta
Iisalmen ortodoksinen seurakunta	Ilomantsin ortodoksinen seurakunta	Joensuun ortodoksinen seurakunta
Jyväskylän ortodoksinen seurakunta	Kajaanin ortodoksinen seurakunta	Kuopion ortodoksinen seurakunta
Lapin ortodoksinen seurakunta	Lieksan ortodoksinen seurakunta	Nurmeksen ortodoksinen seurakunta
Oulun ortodoksinen seurakunta	Turun ortodoksinen seurakunta	

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Jatkosodan rintamamiehet – Itä-Karjalan valtauksen vastuksia

Barbarossa-suunnitelman mukaisesti suomalaisten piti jatkaa hyökkäystä Itä-Karjalaan. Syväriillä tapahtuisi suomalaisten ja saksalaisten joukkojen ”kädenlyönti”. Hyökkäyksellä voitaisiin parantaa maan strategista asemaa ottamalla haltuun puolustukselle edulliset järvikannakset. Voitaisiinpä aluetta myös tulevassa rauhanteossa käyttää vaihdon välineenä, olipa voittaja kumpi osapuoli tahansa.

Presidentti Ryti ilmeisesti myötäili ylipäällikkö Mannerheimin pyrkimystä edetä kauas Itä-Karjalaan. Toive Suur-Suomesta ei ollut laajemmillekaan piireille vieras etenkään nyt kun se näytti olevan käden ulottuvilla.

Elokuun lopulla Mannerheim antoi hyökkäyskäslyn. Sen mukaan Talvelan VI Armeijakunta valtaa Syvärin ja Hägglundin VII Armeijakunta valtaa Prääsän, josta jatkaa Petroskoin suun-

taan Ääniselle. Armeijakuntien pihti-
liikkeellä piti vihollinen saataman pois pelistä.

Syväriille

Hyökkäys alkoi aamuyöllä 4. syyskuuta Tuuloksessa. Läpimurtoon oli varattu 200 putkea. Tapahtumaan oli ladattu runsaasti odotuksia ja sen onnistumista seurasivat silmä tarkkana paitsi Mikkelin Päämaja myös Saksan sodanjohto. Itse Talvela tuli etulinjaan Tuulosjoen varteen johtamaan sotatoimia.

Hyökkäys johti välittömään läpimurtoon. Aarre Rantio muistaa joen ylityksen:

Hyökkäys alkoi aamulla kello viisi rynnäköllä joen yli ennakkoon katsotun matalikon kohdalta. Hypimme vuolaassa koskessa kiveltä kivelle. Rantatörmällä laitoimme konekiväärit asemaan varmistamaan porukan eteenpäin menon.

Marssi Aunuksen suuntaan pakenevan vihollisen perässä alkoi välittömästi.

Liekehtivä Aunuksen kaupunki vallattiin 5. syyskuuta ja Jääkäripataljoona 3 saavutti Syvärin kahta päivää myöhemmin. Eteneminen tuohon aikaan vuodesta pimeässä maastossa, enimäkseen synkässä kuusikossa, oli jo sinällään kyllin hankalaa. Eikä tässä kaikki vänrikki Seppo Soinin mukaan:

Sitä häiritsivät Kinkievasta muutamien miesten reppuun jollain tavalla kulkeutuneet vodkapullot. Kun tilanne oli täysin epäselvä, olisi etenemisen pitänyt olla äänetöntä ja kun lisäksi tehtävänä oli ottaa [Syvärin] voimalaitos yllättäen haltuumme, virkistysjuomaa nauttineiden kovaäänisyys häiritsi, eikä heitä voitu jättää metsäänkään. Harvoin luutnantti Lehmuskoski suuttui, mutta silloin hän kyllä kiehui vihasta.

Leningradin miljoonakaupungille sähköä jauhaneen voimalaitoksen kohdalta lähdettiin yrittämään ylitystä, mutta se ei ollutkaan leikintekoa, Rantio kertoo:

Seuraavana päivänä tuli meidän vuoro ylittää Syväri voimalaitoksen yläpuolelta. Sinne ennen meitä mennyt rykmentti oli joutunut panssarien ja jalkaväen tuleen. Miehiä palasi Syvärin takaa veneillä ja uiden. Yksikin istui hajareisin tukilla ja meloi henkensä edestä laudanpätkällä neljäsataa metriä leveän virran poikki. Toinen täysin seonnut jouduttiin sitomaan ja viemään pois. Venäläinen ampui ylityskohtaan tykeillä, heittimillä ja konekivääreillä, ja tankit ajoivat poteroitten ja juoksuautojen yli yrittäen musertaa miehet telaketjuillaan.

Syvärin toiselle puolelle saatiin kunnon sillanpää muodostetuksi vasta 22. syyskuuta mennessä. Syvärin yläjuoksulla tuli ongelmia lokakuun alussa: ylimenoon käsketty pataljoona hajaantui ja hyökkäys jouduttiin keskeyttämään. Todettiin miesten olevan väsyneitä ja ärtyneitä huonosta muonasta. Olivatpa jotkut esimiehet luvanneet katteettomasti, että jätätisiin Syvärin tasalle.

Väsymystä ja kieltäytymisiä

Yksittäisiä kieltäytymisiä oli tapahtunut jo kesällä. Vanhan rajan ylitys oli joillekin talvisodan veteraaneille kynnyksikysymys – olihan 1940 menetetyn alueen takaisin valtaus hoidettu kunnialla. Miksi tapattaa lisää miehiä Itä-Karjalan korpimetsissä, nehän eivät olleet koskaan kuulunetkaan Suomelle. Aluevaltauksissa ryvettynyeseen miehistöön ei kansallisromanttinen aatemaailma ollut uponnut samassa määrin kun luke-neistoon.

Lähemmäs 2 000 miestä kieltäytyi

eri syistä ylittämästä vanhaa rajaa. Rajan ylitys oli enemmänkin poliittikojen ongelma, eikä heillekään sodan tässä vaiheessa suuren suuri. Sen sijaan uupumuksesta johtuneet kieltäytymiset olivat joukko-osastojen komentajille itsetutkiskelun paikka, miten hoitaa tilanne. Yleensä selvittiin puhumalla. Pakkokeinot herättivät vain uhmaa ja katkeruutta.

Syyt miesten tyytymättömyyteen olivat joka tapauksessa todelliset. Kotiin ei ollut päästy heinätoihin, päivien pimeässä ja vettä vihmoessa mentiin kohti tuntematonta. Eikä lomista ja rakkaiden näkemisestä ollut tietoaakaan – paitsi jos oli kunnostautunut erityisellä tavalla. Kenttäpostikin kangerteli etenemisvaiheessa.

Kuulusteltaessa taistelusta kieltäytyneitä miehiä pääsyyksi paljastui tavaton väsymys. Valvontaupseerina toiminut Taavetti Heikkinen päiväkirjasi 7. syyskuuta, mistä oli kysymys:

Miehet olivat 19.8. alkaen taistelleet ja marssineet ilman lepoa, tehneet sateessa ja märässä metsässä useita kiertoliikkeitä vihollisen selustaan kantaen upottavia soita pitkin kaikki varusteensa ja osalla (myös kranaatinheittimet ja konekiväärit) kolme tuliannosta aseisiin ja kolme päiväannosta muonaa.

Jalkineet rikki, useimmilla nauhakenkät, vaatteita ja jalkineita ei oltu saatu kuivata, jalat hiertyneet, miehet potivat vatsavaivoja, kuumetta, yskää ym. Kun katseli sitä riviin kokoontunutta parroitunutta ja laihtunutta ryysyläisjoukkoa, tuli ajatelleeksi, ovatko nuo niitä varmoja miehiä, jotka tämänkin divisioonan osalta ovat tehneet sen, mitä ovat tehneet, usein mahdottoman mahdolliseksi ja onko tuollaisella joukolla enää mahdollista käydä taisteluun.

Huolto-ongelmat

Laajalle alalle hajaantuneiden joukko-osastojen huoltaminen oli vaivalloista. Täydennyskuljetukset kangertelivat, koska tiet olivat kehnossa kunnossa. Valtiolla otettu autokantakin kului hyvää vauhtia. Kulkuväylien ja rautateiden kohentamiseen piti varautua samanaikaisesti kun hyökättiin. Eikä neuvostojoukkoja sopinut aliarvioida; ne olivat pureutuneet tiukasti aseisiinsa.

Kun sitten sateet loppukesällä alkoivat, tiet muuttuivat mutavelliksi ja pimeys laskeutui korpeen, läpimärillä ja taistelussa rähjäntyneillä miehillä oli vitsit vähissä. Armeija oli vaate-tettu varsin kevyesti. Nopeatempoisessa hyökkäyssodassa kuivatus oli oma ongelmansa. Jalkineet olivat kuluneet, eikä uusia saappaita saatu kaikille.

Itsenäisyyspäiväjuhlat Äänislinnan Itäisellä koululla. Suomalaiset perustivat kansakouluja kasvattamaan alueen suomensukuisista lapsista Suur-Suomelle kunnan kansalaisia.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Aikainen talventulo yllätti huollon. Osa joukoista liikkui pakkasellakin ilman talvitakkia ja käsineitä. Puutteita korjattiin ja jos ei, akuuttia tarvetta tyydytettiin kaatuneilta vihollisilta. Saappaat, karttalaukut ja aseet kelpasivat, muistoesineiksi päätyneistä mitaleista ja kokardeista puhumattakaan.

Muonan puute söi miestä ja vei hyökkäyshalut. Rautaisannoksilla ei pitkälle pärjännyt, ja liikkeellä oleville joukoille ei välillä saatu päiväkausiin lämmintä ateriala. Etulinjan komppaniat saattoivat olla päiväkausia olemattoman muonituksen varassa. Sitä paitsi ruoka oli yksitoikkoista, yleisin ravinnonlähde oli peruna ja sitä saatiin vallattujen alueiden pelloilta. Nälkään ei kukaan nääntynyt, mutta mielialaa ruokahuollon takkuaminen ei kohottanut.

Syksyn tullen vesisade ja lieju liottivat saappaat ja sukat, mikä aiheutti tuskallisia hiertymiä. Marssi siinä sitten, jos oli pikakiväärin miehen ja puolensadan kilon varustus mukana. Iltaisin oli pystytettävä teltat ja aamutuimaan taas jatkettava, väsyneenä ja toisinaan nälkäisenäkin.

Vaikeuksista huolimatta eteneminen jatkui, milloin verisesti taistellen milloin ilman suurempia vastuksia. Mutta riemumarssia ei Itä-Karjalan valtaus todellakaan ollut. Aina piti vain jatkaa ja jaksaa märkä sotisopa, täit ja luteet riasana. Sauna oli hyökkääville joukoille kaukainen haave.

Teksti: Ari Uino
Kuvat: SA-kuva
Osasto Laguksen panssarivaunuja etenemässä kohti Aunuksen kaupunkia. Mannerheim-ristin ritari numero 1, eversti Ruben Lagus johti panssariyhtymää Aunuksen kannaksen valtauksessa.

Pakkalan Liikenne Alavus	KJM Kupari Oy Asikkala	Metsäpalvelu Turunen Oy Eno
K&K Mustoset Ay Enonkoski	Espoon Lattiapinnoite Oy Espoo	Espoonkruunu Oy Espoo
Hovila Oy Espoo	 SUOMEN KONGRESSITEKNIKKA OY	Market-Visio Oy Espoo
007 Kuljetus Oy Espoo	Vesijohtoliike J. Laitinen Oy Espoo	Insinööritoimisto Konstru Oy Espoo
www.numos.fi	Ollasgård Håkan Nyström Espoo	Bitrac Oy Espoo www.bitrac.fi
T:mi Jan Nylund Espoo	Carmeik Oy Espoo	Esse Elektro Kraft Ab Esse
Ris-Esset Ab Oy Esse	Suunnittelutoimisto Hannu Viitala Forssa	Hämeen Kuivaustekniikka Oy Forssa
Maansiirto Perala Oy Halikko	Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy Hamina	Centos Central Logistics Oy Hamina
Jokiniemen Leipä Oy Hamina	Hangon Liikenne-Friman Matkat Hanko	Stailimainos TeKo Ky Hartola
Rakennustyö Virtanen Timo Hartola	Hyvää Joulua! Sotaveteraaneille ja Lotille toivottaa Martti Virtakoivu «metsien mies», Murakka	Lihatukku Heikin Liha Oy Helsinki

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Ruotsinmaalaisia jatkosodassa

Vähäiselle sotilaalliselle merkitykselle jäi ruotsinmaalaiden vanhan valtiopuolikkaan sotilaiden osallistuminen kamppailuun yhdessä Suomen omien poikien kanssa pysyväiseksi vertauskuvaksi taisteluissa Hangon rintamalla, Itä-Karjalassa, Aunuksen lakeuksilla, Syvärin rintamalla ja Karjalan Kannaksella. Sanat ovat Orvar Nilssonin. Hän oli mukana Jatkosodan loppuvaiheen ratkaisevissa taisteluissa.

Svenska Frivilligbataljonen (SFB)

Heti jatkosodan syttyttyä syntyi Ruotsissa vapaaehtoisliike. Talvisodan sotaveteraanit halusivat uudelleen suorittaa vapaaehtoista sotapalvelua Suomessa. Finlandskommittén, joka oli vastannut vapaaehtoistoiminnasta 1939 – 1940, syntyi uudelleen 10. heinäkuuta 1941. Hallitus hyväksyi sen jatkosodan Ruotsin vapaaehtoisliikkeen toiminnasta vastuussa olevana elimenä. Tukholmaan oli perustettu uusi vapaaehtoistoimisto, johon tuohon aikaan oli ilmoittautunut yli 1 500 ruotsinmaalaisista. Nyt hyväksyttiin ainoastaan sotilaallisen koulutuksen loppuunsaattaneet miehet ja ensisijaisesti jalkaväkeen kuuluvia, koska tarkoituksena oli perustaa jalkaväkipataljoona.

Ensimmäinen joukko lähti laivalla Turkuun heinäkuun 15. päivänä ja sen mukaan kuin uusia ryhmiä saapui, organisoitiin Svenska Frivilligbataljonen. Lopuksi se koostui pataljoonan päälliköstä ja hänen kahteen jaostoon jaetusta esikunnasta sekä esikuntakomppaniasta, johon kuului esikunta, pioneeri-, viesti-, lääkintä- ja huolto-osasto;

kolme jääkärikomppaniaa omine esikuntineen, kolme joukkuetta huoltokolonneineen; raskas komppania esikuntineen, kolme raskasta joukkuetta konekivääreineen ja 81 mm:n kranaattiheittimineen; lisäksi kaksi konekiväärijaosta, yksi joukkue varustettuna panssaritorjuntakiväärillä (n.k. elefanttipysy) sekä komppanian huoltokolonna.

Sen mukaan kuin saatiin ruotsinmaalaiset yksiköt kokoon Turussa, ne lähetettiin Hangon rintamalle. 17. elokuuta Svenska Frivilligbataljonen, joka käsitti 532 miestä, otti vastaan Harparskog-lohkon rintamavastuun. Lohko käsitti Hankoniemen itäistä osaa sekä Järnön saarta.

Syyskuun 2 päivänä siirrettiin pataljoona muutama kilometri taakse lepoon ja koulutukseen. 3 jääkärikomppania alistettiin JR 55/I pataljoonalle tehtävänä puolustaa Järnön saarta. Pataljoonan vahvuus oli syyskuun puolivälissä 630 miestä.

Lokakuun alusta Svenska Frivilligbataljonen vastaanotti jälleen rintamavastuun. Kuuden viikon jälkeen etulinjassa pataljoona siirrettiin nyt johdon re-

serviin. Kun neuvostojoukot joulukuun alussa irtautuivat Hangon tukikohdasta, 3. jääkärikomppania osallistui suomalaisten joukkojen kanssa etenemiseen Hangon kaupunkiin.

Svenska Frivilligbataljonenin palveluksessa olleista kaatui kolme upseeria, viisitoista aliupseeria ja kahdeksan sotamiestä. Haavoittuneita oli 78.

Sotamarsalkka Mannerheim kävi 15 joulukuuta kiittämässä pataljoonaa ja kaksi päivää myöhemmin alkoi matka Turkuun ja sieltä laivalla Tukholmaan, jossa pataljoona lakkautettiin.

Vapaaehtoisia JR 24-, Er P 18- ja JR 61- yksiköissä

Somme—Porlampi -taisteluissa, Viipurin kaakkoispuolella Karjalankannaksella menehtyi monta ruotsinkielistä upseeria. Heistä monia korvattiin Ruotsin vapaaehtoisilla, m.m. kutsuttiin 2 komppanianpäällikköä ja 9 joukkueenjohtajaa. Parikymmentä vapaaehtoista osallistui rykmentin taisteluihin Karjalan Kannaksella ja 300 kilometrin etenemistaisteluissa Jessoilasta Seesjärveen Itä-Karjalassa.

Kesäkuun alussa näiden vapaaehtoisten määrä oli 21; kaikki I Pataljoonassa. Kun I Pataljoona tammikuussa 1944 muutettiin Er.P. 18:ksi oli 50 vapaaehtoista ruotsinmaalaisista palvellut JR 24:ssä. Kolme oli kaatunut ja viisi haavoittunut.

Myös Pohjanmaan jalkaväkirykmentti JR 61 otti vastaan vapaaehtoisia ruotsinmaalaisia. Elokuussa 1941 heitä oli 12.

Yhteensä 24 ruotsinmaalaisista vapaaehtoista palveli JR 24:ssä; neljä kaatui ja neljä haavoittui.

Tykistö sai myös vastaanottaa Ruotsin vapaaehtoisia. Heidät sijoitettiin ruotsinkielisiin raskaisiin tykistöpatteristoihin.

Laivastossa oli 1941 kaksi ruotsinmaalaisista meriupseeria.

Kun Ratsuväen prikaati syksyllä 1941 eteni Itä-Karjalan autiomailla oli mukana kolme ratsumestaria ja yksi korpraali. Suomalaisissa lentovoimissa palvelut kersantti Sven Åke Haraldsson kaatui. Vänrikki Gustav – Mauritz Armfelt palasi 17 kuukauden palveluksen jälkeen tiedustelulaivueessa takaisin kotiin Ruotsiin.

Vuonna 1942 palveli kymmenkunta upseeria ja aliupseeria Suomen ilmavoimissa. Päämajan väestönsuojeluosastolla ja Lapin tiepiirissä oli myös muutamia vapaaehtoisia.

Mekaanikkoja

Finlandskommittén rekrytoi myös erilisiä mekaanikkoryhmiä. Mekaanikot olivat Suomessa töissä elokuun 1941 ja toukokuun 1943 välisenä aikana. Heidät otettiin armeijaan samoilla velvollisuuksilla ja oikeuksilla kuin muutkin vapaaehtoiset.

Perustettiin viisi automekaanikko-ryhmää, jokaisessa viisitoista miestä. Joka ryhmässä oli erilaisia ammattimiehiä työnjohtajan johdolla. Työpaikat sijaitsivat lähellä taistelevia joukkoja; korjaustyöt oli usein tehtävä vaikeissa olosuhteissa. Vapaaehtoisia ruotsinmaalaisia automekaanikkoja oli Suomen armeijassa 170. 1. marraskuussa 1941 perustettiin Panssarikeskukseen Varkauteen 15 miestä käsittävä taisteluväestömekaanikkoryhmä. Kymmenen kuukautta myöhemmin tämä ryhmä laajennettiin viidellätoista miehellä. Nämä ammattimiehet olivat melkein kaikki Ruotsin panssarirykmenttiin kuuluvia miehiä. Ryhmä lakkautettiin joulukuussa 1942. Suurimmillaan se käsitti 99 miestä.

Huhtikuusta 1942 huhtikuuhun 1943 toimi moottoripyöräkorjausryhmä, 18 kokenutta korjausmiestä. Ryhmä oli sijoitettuna ensin Jyväskylään, sittemmin Tikkurilaan.

Svenska Frivilligkompaniet

Kun Hangon pataljoona lakkautettiin ilmoittautui moni kotiin palanneista jatkuvaan sotilaspalvelukseen Suomeen. Ja lisäksi tuli uusia ilmoittautumisia. Sen johdosta Finlandskommittén

Ruotsista saapui jatkosodan aikana vajaat 2 000 vapaaehtoista sotilasta. Pääosa heistä palveli Ruotsalaisessa vapaaehtoispataljoonassa Svenska Frivilligbataljonen, SFB, ja myöhemmin Jalkaväkirykmentti 13:n Erillisessä Komppaniassa. Hangon rintamalla loppuvuonna 1941 toiminut SFB selvisi tehtävästään kunniakkaasti ja osoitti ripeyttä Hangon nopean valtauksen yhteydessä. Kuvassa ruotsalaisia vapaaehtoisia tutkimassa Suomi-konepistoolia Hangon loholla heinäkuussa 1941.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Ulkomaalaiset vapaaehtoiset auttoivat siviiliväestöä jatkosodan aikana. Ruotsista saapui yli 200 lääkintähenkilöstöön kuuluvaa vapaaehtoista, jotka palvelivat lähes 40 suomalaisessa sairaalassa. Apu ehti myös valloitetuille alueille. Kuvassa ruotsalainen lastenneuvola-ambulanssi on saapunut Kuujärvelle Aunukseen 18.8.1942. Tohtori Eriksson-Lihr suorittamassa terveystarkastusta lapsille ulkoilmassa.

ten päätti perustaa ruotsinmaalaisen vapaaehtoiskomppanian. Se perustettiin Turkuun ja lähetettiin Syvärin rintamalle majuri Carl C:son Bonden johdon alaisuuteen. Bonde oli JR 13/ I Pataljoonan komentaja. Ruotsissa tämän yksikön nimi oli Svenska Frivilligkompaniet, mutta Suomessa se kantoi yksikönimeään Erillinen komppania. Muutaman viikon koulutuksen jälkeen tämä 150 kymmentä miestä käsittävä joukko

miehitti kilometrin levyisen miinoitetun alueen, joka sijaitsi I ja II Pataljoonan välisellä alueella. Se sai nyt rintamavastuun alueesta, joka sijaitsi pitkin Jandeban jokea; siihen kuului neljä tukikohtaa.

Vahvuustilanne aiheutti ongelmia. Taisteluissa oli miehiä menehtynyt. Joillekin oli myönnetty ero ja jotkut eivät palanneet lomalta. Näiden ja haavoituneiden tilalle ei saatu korvaavia. Vuo-

den 1943 alussa yhdistettiin komppania II Pataljoonaan. Huhtikuussa komppania sai uuden puolustustehtävän aivan Murmansk-radon läheisyydeltä.

Erillisen komppanian kirjavahvuus oli vuoden 1943 – 1944 vaihteessa 83 miestä.

Kesäkuussa 1944 Erillinen komppania osallistui torjuntataisteluihin Karjalan Kannaksella Näätälässä ja Tali – Ihantalassa. Menetykset nousivat 72 prosenttiin komppanian vahvuudesta. Komppanian jäännökset taistelivat Saimaan kanavalla aselepoon saakka. Yhteensä oli 404 miestä palvellut komppaniassa, kun se lakkautettiin Turussa 26. syyskuuta 1944.

Komppanian yhteenlasketut menetykset oli 41 kaatunutta tai haavoihinsa menehtynyttä ja 84 haavoittunutta tai hermovahinkoja saanutta.

Muuta apua

Ruotsin Punainen Risti luovutti sodan puhjettua kymmenen sairaankuljetusautoa Suomen Punaiselle Ristille. Turkuun perustettiin sairaanhoito-osasto muutaman kuukauden ajaksi ilmatorjunnan palvelukseen. Siihen kuului kaksi lääkärinä, sairaanhoitajana, apusisaria ja punaisenristin kersantti, joka samalla oli sairaankuljetusauton kuljettaja.

Elokuun lopussa perustettiin kuljetuskolonna, johon kuului lääkäri, 21 punaisenristin toimihenkilöä, jotka myös toimivat autonkuljettajina sekä kymmenen sairaankuljetusautoa. Kolonna perustettiin Haaparantaan ja lisäksi osasto Kemiin. Kolonna suoritti sairaiden saksalaisten sotilaiden kuljetuksia Kemin sairaalasta Torniossa sijaitseviin sairausjuniin. Junat kulkivat sitten Ruotsin kautta etelä Norjaan. Tämä kuljetustoiminta kesti toukokuuhun 1943 asti, jolloin se lopetettiin. Vuonna 1941 Ruotsin Punainen Risti lähetti

Suomeen sata lääkärinä ja viisikymmentä sairaanhoitajana vapaaehtoiseen työhön. Toiminnan käytännöllisestä järjestelystä vastasi Suomen Tukholman- lähetystö yhdessä silloisen Armeförvaltningens sjukvårdsstyrelsen kanssa.

Seuraavan kolmen sotavuoden aikana työskenteli kuutisenkymmentä lääkärinä, hammaslääkärinä, eläinlääkärinä ja sairaanhoitajana Suomessa, suurin osa heistä 1942. Sen jälkeen loppui vähitellen tämä organisoitu apu. Sen tilalle ruvettiin hoitamaan Suomen sotainvalideja Ruotsissa.

Jatkosodan aikana lähettivät Ruotsin maanviljelijät siemenperunoita, kylösiemeniä, maatalouskoneita, työkaluja Suomen ammattiveljilleen. 225 ruotsinmaalaisista vapaaehtoista osallistui ensimmäisen sotasyksyn viljankorjuutyöhön, joka merkitsi 4 000 päivätyötä. 36 traktorin-

korjausmiestä teki 3 500 päivätyötä lahjoittamissaan korjauspajoissa ja 100 sirkkelisahaajaa teki 10 000 päivätyötä Suomeen tuoduissa sahoissa. Seuraavina vuosina kevät- ja syysmaanviljelystyössä oli 2 058 vapaaehtoista; tämä vastaa 60 000 päivätyötä.

Jo talvisodan aikana osallistui Svenska Arbetarkåren Salpalinjan rakentamiseen. Tähän työhön osallistui 1 000 siviiliriikiruotsalaista. Kun kesällä 1940 jättivät Suomen, jättivät kuitenkin kaikki puolustuslinjaa varten varatut määrät rahat sekä hankitun materiaalin ja työkalut Suomeen Salpalinjan valmiiksi saattamiseksi.

Teksti: Eric Björklund
Kuvat: SA-kuva
Lähteet: Orvar Nilsson:
”När Finlands sak blev min”
”Finland i krig”
Käännös: Holger Strandberg

Metsäkeskusten Joulutervehdys
Sotaveteraaneille

 <u>metsäkeskus</u> Pohjois-Pohjanmaa	 <u>metsäkeskus</u> Häme-Uusimaa	 <u>metsäkeskus</u> Lounais-Suomi
 <u>metsäkeskus</u> Lappi	 <u>metsäkeskus</u> Pirkanmaa	 <u>metsäkeskus</u> Keski-Suomi
 <u>metsäkeskus</u> Kaakkois-Suomi	 <u>metsäkeskus</u> Kainuu	 <u>metsäkeskus</u> Pohjois-Savo

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

”Pikavisiitti sotalaisaan historiaamme”

Artikkelin tarkoitus on lyhyesti kerrata sotalaisan historiamme tiettyjä pääkohtia rasittamatta lukijaa liiallisilla - ehkä mielenkiintoisilla yksityiskohdilla. On selvää, että tekstistä puuttuu lukijan kannalta tärkeitäkin tapahtumia historiassamme, mutta niiden karsinnan jälkeen tekstissä korostuu näkemyksen mukaan sotalaisan historiamme punainen lanka, toisten vallasta itsenäiseksi kansakunnaksi. Oman rajoituksen on asettanut myös rajoitettu tila.

Mistä on kyse...

Maamme on ollut vuosisatoja taistelujen kohteena ja taistelutantereena. Alueellamme ovat törmänneet yhteen Idän ja Lännen poliittiset, sotilaalliset, taloudelliset ja uskonnolliset pyrkimykset. Ne alkoivat jo ensimmäisellä vuosituhannella, ristiretkien aikana. Ruotsille tarjoutui tilaisuus valloituspyrkimyksilleen saada uskonnollinen leima. Puolentoista vuosisadan aikana Suomeen tehtiin lännestä kolme ristiretkeä n. 1155-1156, 1249 ja 1293 ja suuri osa maastamme joutui vuosisadoiksi Ruotsin vallan alle Novgorodin alistaessa samaan aikaan maamme itäiset osat. Vuonna 1240 Suomen piispa Tuomas teki epäonnistuneen sotaretken Nevan suulle. Suomen puolustusta olikin tehostettava rakentamalla Karjalan kannakselle Viipurin linna v. 1293 ja sen suojaan muodostettiin tukialue vastaisia hyökkäyksiä vastaan.

Taistelut itärajan tuntumassa jatkuivat, kunnes Hansa-liitto kauppapoliittisista syistä välitti rauhan Pähkinäsaarissa v. 1323. Tällöin määritettiin ensimmäisen kerran Suomen ja Venäjän raja,

joka jakoi Kannaksen kahtia. Poliittinen yhtenäisyys saavutettiin Pohjolassa 1300-luvun lopulla, kun muodostettiin Tanskan, Norjan ja Ruotsin unioni. Sotilaspoliittisesti se oli merkittävä vastapaino sekä Saksalle että Novgorodille.

Aikaansaatu sotilaallinen tasapaino ei kuitenkaan ollut pysyvä, vaan ajan-kohtaa sävyttivät hävitys- ja kostoretket. Maamme puolustusta palvelivat myös 1200-luvun lopulla rakennetut Hämeenlinna (neliömäinen kehämuuri, johon liittyi torni siipirakennuksineen), Turun linna (suorakaiteen muotoinen neliporttinen leirikastelli) sekä Kastelholma, Raasepori ja 1300-luvulla rakennettu Oulun linna.

Sotatoimialue laajenee...

1400-luvun lopulla maamme sotilaspoliittinen asema ja merkitys korostui, kun Moskovan tsaari Iivana III valloitti Novgorodin ja alkoi voimaperäisen tunkeutumisen länteen. Tämän vastustamiseksi rakennettiin Olavinlinna 1475-

1482. Tsaari Iivana ja Tanskan kuningas Hannu tekivät liiton Ruotsia vastaan ja sen seurauksena Iivana hyökkäsi Suomeen v. 1495. Syntyi Pitkä viha. Venäläiset eivät kyenneet valtaamaan Viipuria, mutta hävittivät laajalti maata Hämeenlinnaa myöten. Kun sotilaallista ratkaisua ei saatu aikaan, välirauha solmittiin entisiin ehdoin.

1500-luvun alussa Pohjolan unionisodat koskettivat myös Suomea, sillä tanskalaiset valtasivat Ruotsia painostaakseen Ahvenanmaan v. 1507 ja polttivat Turun kaupunkia v. 1509.

1500-luvun puolivälissä venäläisten mielenkiinto suuntautui Baltiaan, mutta hyökkäsivät selustansa suojataksaan myös Karjalan kannakselle. Maaliskuussa v. 1555 pieni suomalainen talonpoikaisjoukko aiheutti suurta tuhoa Joutselän taistelussa huomattavasti suuremmalle venäläisosastolle, ja kesällä kuningas Kustaa Vaasa tunkeutui sotajoukkoineen Nevalle. Taistelut päättyivät Novgorodin rauhahan v. 1557 rajojen jäädessä ennalleen.

1580-luvulla suomalais-ruotsalaiset joukot valtasivat osia Karjalasta sekä hävittivät Vian meren rannikon asutusta. Täyssinän rauhassa v. 1595 Ruotsi luovutti Venäjälle Karjalassa valtaamansa alueet, mutta sai pohjoisessa lisää aluetta.

1590-luvulla Suomessa puhkesi kapina - nuijasota - kun talonpoikia rasitta-

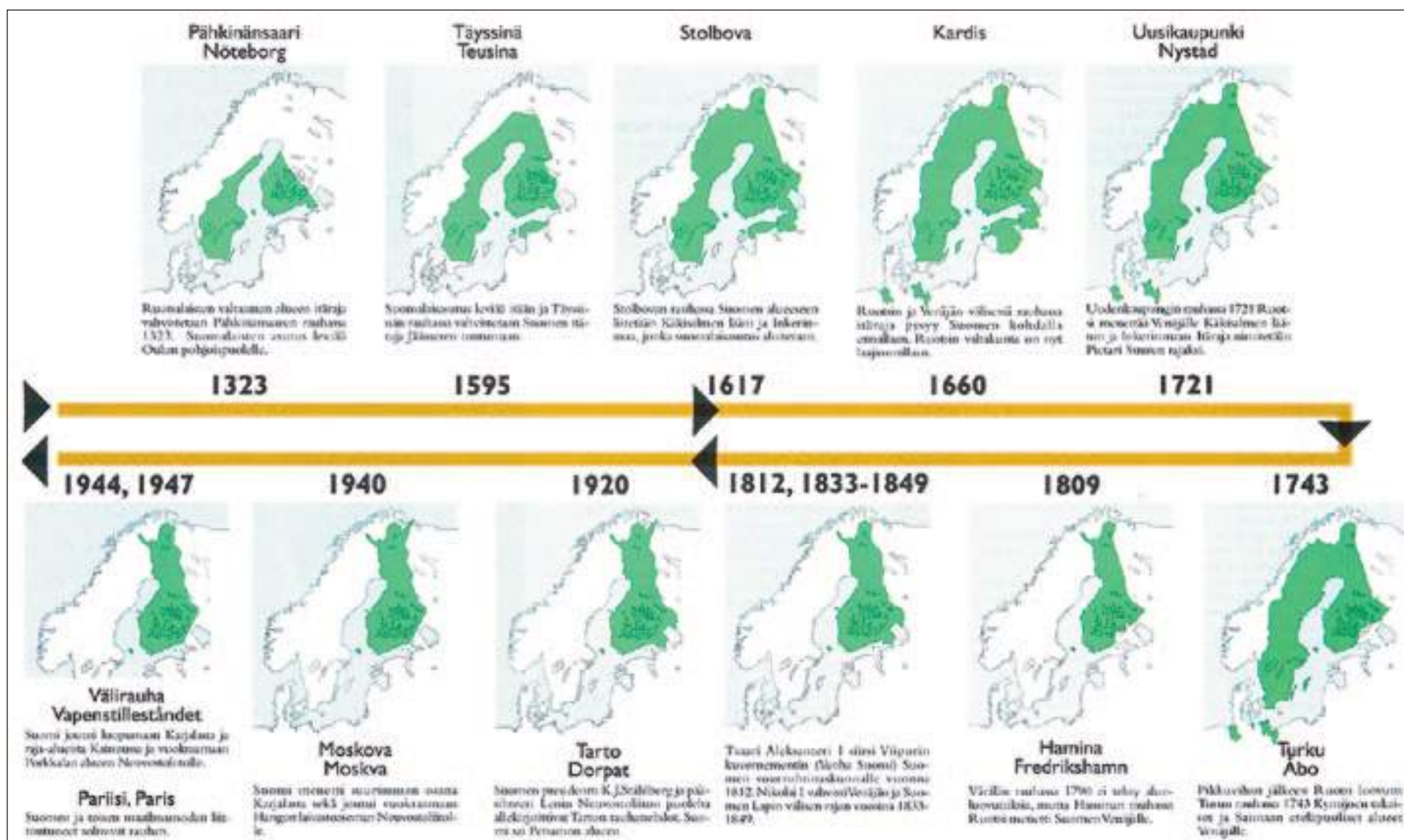
nutta linnaleirijärjestelmää ei jatkuvan venäläisuhan vuoksi lopetettu. Kapina kuitenkin kukistettiin verisesti vuosikymmenen lopulla.

Sota laajenee Eurooppaan...

Vuonna 1609 tsaari Vasili Suiski ja kuningas Kaarle IX tekivät sopimuksen tsaarin auttamisesta Venäjän sisäisessä valtataistelussa, ja suomalaiset marsivat Jaakko de la Gardien johdolla aina Moskovaan saakka v. 1610. Rauha solmittiin Stolbovassa v. 1617 mm. Englannin ja Hollannin välityksellä. Kustaa II Adolfin aikana Ruotsi saavutti suuria turvallisuuspoliittisia etuja Suomessa: Stolbovan rauha ja Altmarkin rauha v. 1629 Puolan kanssa loivat laajan puskurivyöhykkeen Ruotsin ja Venäjän väliin, kun Karjalan kannas, Nevan alue ja Liivinmaa Baltiassa joutuivat Ruotsille. Samalla kuitenkin valtakunnan sotilaallinen painopiste siirtyi Keski-Eurooppaan Ruotsin sekaantuessa 30-vuotiseen sotaan. Suomi jäi nyt sivusuunnaksi paitsi, että suuri osa maan miehistä joutui sotimaan Ruotsin puolesta kaukana kotimaastaan. Tuo sota synnytti legendan suomalaisista hakkapeliitoista.

Venäjä aloittaa laajenemisen...

Suomalaisten taistellessa Puolassa ja Tanskassa venäläiset hyökkäsivät Suomeen v. 1656. Kaikki voimat likoon

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

pannen - mm. Viipurin koulupojat mobilisoitiin - hyökkäys saatiin hädin tuskien torjutuksi. Näiden taisteluiden jälkeen sotalaitoksemme järjestettiin kansalliseksi ruotujakolaitokseksi.

Vuonna 1700 Venäjän tsaari Pietari aloitti valtapiirinsä laajentamisen Itämeren suuntaan. Kuningas Kaarle XII voitti ensin Tanskan ja sitten Pietarin Narvassa v. 1700. Voittojaan Kaarle ei kuitenkaan osannut käyttää poliittisesti hyväkseen; hän oli enemmän sotilas kuin poliittinen hallitsija. Pietari puolestaan suuntasi huomionsa Suomenlahden suuntaan ja aloitti v. 1703 nimeään kantavan kaupungin rakentamisen Nevan suulle. Pietari (Leningrad) on siitä alkaen ollut hallitseva Suomen ja Venäjän (Neuvostoliiton) poliittisissa ja sotilaallisissa suhteissa.

Pultavan tappion jälkeen v. 1709 tie Suomeen oli avoin, koska Suomi oli menettänyt 60 000 miestä sodissa. Sotaväenotto oli liki tyrehtynyt ja nostoväeltä puuttui aseistusta sekä kuormastot. Näissä oloissa Suomi joutui ottamaan vastaan Venäjän hyökkäyksen, jonka tarkoituksena oli Suomen valtaaminen ja Tukholman uhkaaminen edullisemman aseman saavuttamiseksi rauhanneuvotteluja varten. Kostianvirran ja Napuen kovien v. 1714 taisteluiden jälkeen armeija vetäytyi Ruotsiin. Talonpojat perustivat toki sissiosastoja, jotka iskivät venäläisten kuormastojen ja pienempien osastojen kimppuun. Kaarle XII:n kuoltua Norjassa rauha solmittiin Uudessakaupungissa v. 1721. Iso viha tai Suuri Pohjansota oli saatu päätökseen. Suomi menetti maan kaakkoisosat Pietarin kaupungin luoteiseksi suojavyöhykkeeksi.

Ruotsi vastaa haasteeseen...

Ison vihan aikana 1712-1721 oli todettu, ettei Ruotsi enää kyennyt vastaamaan Suomen puolustuksesta. Kuitenkin Venäjälle syntynyttä valtaistuinriitaa hyväkseen käyttäen Ruotsi julisti Venäjälle sodan v. 1741, joka päättyi Ruotsin tappioon ja koko Itä-Suomen liittäminen Venäjään Kymijokea myöten Turun rauhassa v. 1743. Sota tunnetaan Pikku vihan nimellä ja se antoi vauhtia suomalaisen upseeriston separatistisille hankkeille, joiden alkuunpanijana oli Yrjö Maunu Sprengtporten, suomalaisen upseerikoulutuksen ja suomalaisen taistelutaktiikan luoja.

Vallankaappauksella kuninkaaksi tullut Kustaa III aloitti - asemaansa lujittaakseen - sodan Venäjää vastaan v. 1788. Huolimatta alkuvaiheen kapinoinnistaan (Anjalan liitto ja Liikkalan kirje) upseeristomme pysyi uskollisena Ruotsin kuninkaalle ja pystyi johtamaan joukkonsa useisiin voittoihin. Alkuvaiheen tappioiden jälkeen Ruotsin avomerilaivasto löi Venäjän laivaston Ruotsinsalmessa Kotkan edustalla heinäkuussa 1790, mikä pakotti maat rauhaan Värelässä entisin ehdoin. Sota oli ”tasapeli”.

Napoleon saapuu Pohjolaan...

Pakottaakseen Ruotsin yhtymään Englantia vastaan tähdättyyn mannermaasulkemukseen Napoleon jätti Tilsitissä Suomen Venäjän intressipiiriin. Tsaari Aleksanteri I aloitti sodan helmikuussa v. 1808 ilman sodanjulistusta tarkoituksenaan miehittää Suomi ja pakottaa Ruotsi mainittuun sulkemukseen, mutta retkestä muodostuikin valloitusota. Ruotsalaisten upseerien johtama armeija vetäytyi heikompien venäläisten voimien edellä pohjoiseen lähes Oulun tasalle asti, kunnes suomalaisen everstin Kaarle Juhana Adlercreutzin johdolla toteutettu vastahyökkäys Revonlahdella työnsi venäläisiä jonkin verran etelään Pohjanmaalle. Suomalaiset saavuttivat kesällä v. 1808 sarjan voittoja, mutta aloite menetettiin venäläisten saatua lisävoimia. Saman vuoden loppuun mennessä armeijamme vetäytyi Olkiojoen sopimuksella pohjoiseen. Venäläiset sanoivat kuitenkin sopimuksen irti ja hyökkäsivät Ruotsiin Ahvenanmaan kautta, Pohjanlahden yli Vaasasta sekä Tornion kautta. Joukot kuitenkin vedettiin takaisin muualta paitsi Ahvenanmaalta, joka jäi venäläisille. Haminan rauhassa v. 1809 koko Suomi liitettiin Venäjän keisarikuntaan ja armeijamme lakkautettiin. Vain Kadettikoulu jäi toimimaan.

Aseeton Suomi 1800-luvulla...

1800-luvulla venäjän ”suomenmaalainen” armeija huolehti maamme sotilaallisesta puolustuksesta. Mutta jo muutamia vuosia sodan jälkeen pyrki-

mykset oman kansallisen sotaväen aikaansaamiseksi johtivat tulokseen ja maahan perustettiin kolme värvätyä jääkärirykmenttiä vv. 1812-1813. Ne tosin lakkautettiin v. 1830 paitsi Suomen Kaarti, joka osallistui mm. Puolan kapinan kukistamiseen vv. 1830-1831. Krimin eli Itämaisen sodan vv. 1854-1856 jälkeen sotaväkeämme jälleen vahvistettiin, mutta vain tilapäisesti.

Sotainen 1800-luku aiheutti, että Suomi sai Venäjän hyväksymänä uuden asevelvollisuuslain v. 1878. Sen mukaan Suomen kansallinen sotaväki käsitti Suomen Kaartin, Suomen Rakuunarykmentin sekä kahdeksan tarkka-ampujapataljoonaa eli yhteensä noin 5 000 miestä. Venäjän yleisen Suomeen kohdistuneen sortotoiminnan osana sotaväkemme lakkautettiin 1900-luvun alussa.

Jääkärit saapuvat...

Maan aseellista vapauttamista Venäjän yhteydestä varten alettiin Saksassa kouluttaa suomalaisia miehiä lähinnä johdotehtäviin. Näin syntynyt jääkäriiliike käsitti noin 2 000 miestä. Suomen julistauduttua itsenäiseksi 6. joulukuuta 1917 jääkärit kutsuttiin Saksasta seuraavan vuoden helmikuussa. Maassa oli kuitenkin jo tammikuun lopulla syttynyt sota - vapausota, kansalaissota, sisällissota, punakapina - maassa olleiden venäläisjoukkojen poistamiseksi. Sota muuttui luonteeltaan puhtaasta vapaussodasta kansalaissodaksi venäläisten tukemien sosialistien noustua samaan aikaan kapinaan laillista hallitusta vastaan. Useita venäläisvaruskuntia riisut-

tiin aseista, mutta koko eteläinen Suomi joutui punaisten valtaan. Kun hallituksen vapaaehtoiset suojeluskuntajoukot sekä värvätyt joukot eivät kyenneet so-
taa voittamaan, saatettiin maassa voimaan vuoden 1878 asevelvollisuuslaki. Sodan päättymistä valkoisten hyväksi nopeutti saksalaisten (Ostseedivision) maihinnousu Etelä-Suomeen. Ratkaisu oli kuitenkin jo tapahtunut valkoisten vallattua Tampereen, punaisten vahvimman linnakkeen. Toukokuun puolivälissä Suomi oli kenraali Carl Gustaf Mannerheimin komentamien valkoisten joukkojen käsissä. Tuossa vuoden 1918 sodassa kaatui 3 100 valkoista ja 3 600 punaista. Näiden lisäksi sodan jälkeisissä oloissa teloitettiin tai kuoli leireillä nälkään ainakin 20 000 ihmistä.

Sodan jälkeen ja saksalaisvaikutuksen hiljalleen päättyessä alettiin maassa rakentaa omaa kansallista puolustuslaitosta. Suojeluskunnat liitettiin puolustuslaitokseen lailla v. 1927. Presidentin avuksi ja neuvonantajaksi perustettiin v. 1931 puolustusneuvosto, jota johti sotamarsalkka Mannerheim. Kaaderiperustamisjärjestelmästä siirryttiin alueelliseen perustamisjärjestelmään v. 1934. Erittäin arvokasta vapaaehtoista maanpuolustustyötä suorittivat Suojeluskuntajärjestö ja Lotta Svärd -yhdistys. Maa kehittyi ja vaurastui, mutta Hitlerin valtaannousu Saksassa alkoi vaikuttaa Euroopan poliittiseen tilanteeseen.

Anssi Vuorenmaa

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Sotalentäjän pojan ristiäiset

Tämä on kertomus siitä, kuinka Taivaan Herra ja Ilmojen Valtias toisin määrää ihmisen toiveet ja ajatukset.

Olin joulukuun alkupuoli 1941. Olin kapteeni ja 1. lentueen päällikkö Pommituslaivue no 44, Lentorykmentti no 4, Joensuun Onttolassa.

Omat maajoukkomme olivat hie-
man vaikeuksissa pohjoisessa, Kiestin-
gin – Louhen suunnalla. Kiestingissä
Kuivajärven jäällä oli saksalainen Vuo-
ristojääkäridivisioona ja hävittäjälaivue
”Mersuja” (Messerschmidt).

Lentueeni sai käskyn yhdellä koneel-
la tiedustella ja valokuvata Louhea, joka
oli Muurmannin radan tärkein asema
länteen. Ryssillä piti olla hyökkäysaikei-
ta. Käsky oli kiireellinen, mutta Ilmojen
Herra ei ollut suopea. Aina vaan lunta,
pilvistä, matala sää - ei mahtunut maan
ja taivaan väliin.

Olin vanhana valokuvaajana mää-
rännyt tehtävän itselleni. Matka oli pit-
kä ja homma vaikea. Naapurilla oli hä-
vittäjiä Louhen kentällä. Olin määrän-
nyt itselleni koneen, lyhytnokka BL-106
varusteltuna ja vakinaisen miehistöni
luutnantti Kokon ja ylikersantti Ham-
maren. Odotimme sopivaa ajankohtaa,
ilmakuvaukseen vaadittavaa kirkasta
säätä.

Joensuusta oli matkaa Kiestinkiin
parin tunnin lento, 500 km. Koko lento-
aika nuukasti lennetyinä 3,5 – 4 tuntia.

Miksi tällä kertaa lyhytnokka Blenheim?

Varsinainen hovikoneeni, BL-129 pit-
känokka, jolla Äijö ja Hammaren oli-
vat koko syksyn ajan filmanneet sota-
joukkojemme hyökkäyksen etenemis-
tiet Aunuksen ja Syvärin suunnilla, oli
vaurioitunut. BL-129 oli erikoisesti va-
rustettu juuri korkeavalokuvauksen eri-
koiskameroilla. Pidin konetta kuin sil-
mäterääni ja hovimekaanikkoni, Mikko
Eno, hoiti konetta paremmin kuin itse-
ään.

Pidin konetta vain itseäni varten –
tunsin sen ja luotin siihen.

Kuitenkin lentueeni varapäällik-
kö Lehto sai minut puhuttua pehme-
äksi. Hän hinkusi siitä tyyppilentoa ja
niin eräänä kauniina päivänä suostuin
ja annoin hänelle tyyppilennon. Olin
itse mukana ja laskut sujuivat ok ja sit-
ten päästin hänet yksinään tekemään
pari laskuharjoitusta ja niin sitten poika
ajoi koneeni mahalleen lumiselle Ontto-
lan kentälle. Potkurit ja laskuteline rik-
koontuivat. Potkurit uusittiin paikalla,
moottori toimi hyvin, mutta laskuteli-
nettä ei voitu paikalla korjata.

Ristiäismatka alkaa – vai alkaako?

Konetarkastajamme määräsi koneen
vietäväksi Tampereen Lentokoneteht-
aalle korjattavaksi. Kone saatiin sellai-
seen kuntoon, että sen voi laskuteline
alhaalla lentää tehtaalle.

Olin joulun alus. Lentoja ei ollut pal-
jon. Sovin laivueen komentajan kanssa,
että heitettyäni em. Kiestingin reissun,
lennän itse hovikoneeni Tampereelle ja
siinä välissä poikkeen Luonetjärvellä ja
osallistun poikani ristiäisiin 18. joulu-
kuuta.

Lentorykmenttimme rehti pastori
Autio, aina avulias herra, oli lupautunut
toimittamaan ao. seremonian. Meillä
oli pastorin – aina sotilasvirkapuvussa
– kanssa paljon yhteistoimintaa. Leikil-
läni kerran kutsuin häntä: *kuules pap-
pi-saatana, kuinkas nyt tehdään?* Hä-
keltymättä pastori vastasi: *Kuules sinä
syntinen, Jumalan hylkäämä kapteeni,
tehdäänpäs tällä tavalla.*

Meidän herttainen suhteemme jatku-
i koko sodan ajan. Vuosia sotien jälkeen
soi kotonani Raumalla puhelin, vastasin
”Ahtiainen”, langan toisesta päästä kuu-
lui: ”Täällä on se siunattu pappi-saata-
na.” Ilomme oli vilpitön; sellainen pappi
ja samalla ihminen.

Ristiäiset, papit ja muut saivat jäädä

Vihdoin, 14.12.1941 koitti tehtävällem-
me sopivan tuntuinen sää, ainakin Jo-
ensuusta nähtynä kylmä ja kirkas. Po-
jan ristiäiset, papit ja muut unohtuivat.
Me kaikki olemme satureita, meillä oli
käsky päällä, kaikki muu sai jäädä. Me
olimme silloin Isänmaamme palvelijoi-
ta. Lentäminen oli hienoa, siitä kilvoi-
teltiin eikä kukaan ajatellutkaan kuole-
maa.

Starttasimme klo 10.10 kireänä pak-
kasaamuna, nokka kohti pohjoista. Mat-
kalento sujui hyvin ja päiviä sitten teh-
dyt laskelmat pitivät. Sivuuitimme 7000
m:n korkeudessa Kiestingin itäpuolit-
se ja olimme lähestymässä maaliamme,
Louhen asemaa, kun yht’äkkiä kk-am-
pujamme Hammaren huutaa korvapu-
helimeen: ”Hävittäjä takana alhaalla, lä-
hestyy uhkaavasti. Olimme yksinäinen
kone kirkkaalla taivaalla. Ihanteellinen
saalis vihollishävittäjälle!

Tunsin kk-ampujamme hyvin, aina
valppaana ja pelastanut meidät mon-
ta kertaa. Nyt hän vaikutti hätänty-
neeltä. Olin tottunut noudattamaan hä-
nen huomioitaan – onneksemme. Mut-
ta tällä kertaa vaistoni sanoi, että kone
on oma, saksmannin Mersu ja siksi vas-
tasin kurkkumikrofonillani, että katso
tarkoin mitä se tekee. Painoin kuiten-
kin koneen nokkaa loivasti alaspäin li-
sätäkseni omaa vauhtiamme. Hama-

ren huusi: lähestyy uhkaavasti! Panin
kierroksia moottoreihin ja kysyin am-
puuko tunnuksia? Sovitut merkit, jois-
ta oma tunnetaan oli valopistooli, jon-
ka juovia en nähnyt. Hammaren huusi:
tulee lähemmäksi! Painoin koneen no-
kan maata kohti jyrkemmin ja hetken
päästä näin hävittäjän vieressämme kel-
taisin siivin ajavan loivassa syöksyssä
ohitsemme. Totesimme sen saksalaisek-
si mersuksi. Oma kone oli lähtenyt tut-
kimaan, kuka oli tuo korkealla lentävä
häiritsijä. Leikitteli kanssamme, peija-
kas, kuten ryssän hävittäjät - ja sekoitti
kunnan kk-ampujani.

Edellä mainittu kohtausta johtui siitä,
että Joensuusta ei oltu ennakkoon saa-
tu radioyhteyttä Kiestinkiin sinne tu-
lostamme. Siksi saksalaiset lentäjät olet-
tivat meidät vihollisiksi ja toimivat sen
mukaan, tosin perin harkitsevasti.

Sinä päivänä emme saaneet mitään
viestiä Onttolaan. Tuli kova pakkas-
yö, - 40 astetta. Yövyimme saksalaisten
teltassa – oli iloa, viiniä ja hyvää sapus-
kaa. Aamulla oli hiton kova pakkanen.
Avuliaitten saksalaisten mekaanikkojen
yrityksistä huolimatta ei konettamme
saatu käyntiin eikä viestiä tukikohtaa-
ni Onttolaan, josta olisimme pyytäneet
apukonetta lämmityslaitteineen. Vasta
17.12. saapui BL-kone Onttolasta ja saa-
tiin vehkeet pelaamaan. Starttasimme
huonossa säässä klo 13.10 kohti Ontto-
laa. Ilma sakeni vaan.

Lopultakin kohti Luonetjärveä

Kiestingissä ollessamme oli tieto suo-
malaisesta koneesta levinnyt suomalaisen
joukkojen keskuuteen. Oli joululo-
man aika ja pyrkijöitä mukaamme ete-
lään oli. Otin koneeseeni viisi henkilöä,
jotka pyrkivät lomalle jonnekin Pohjan-
maalle. Onttolassa yövyttiin, matkusta-
jat saivat hyvän huollon, sapsukat ja yö-
sijat.

Seuraava aamu, poikani ristiäispäi-
vä, 18.12. vaaleni hitaasti lumisateen
merkeissä. Pilvet olivat sadassa metris-
sä. Olin aamusta alkaen puhelinyhtey-
dessä Luonetjärvelle rykmentin esikun-
taan, jossa oli virka-asioissa myös lai-
vueeni tuleva komentaja, majuri Birger
Gabrielsson. Myös siellä oli huono sää.
Puolenpäivän maissa Gabrielsson soitti
ja sanoi, että siellä on sata metriä ilmaa,
joten vanhana tekijänä voit tulla.

Hovikoneeni, rampa BL-129, pantiin
tuossa tuokiossa lähtökuntoon, Mikko
Eno pani tuulemaan. Lisää väkeä pyrki
mukaamme, yhteensä yhdeksän miestä,
itse mukaan luettuna pakkauduimme
hovikoneeseeni.

Startti tapahtui klo 13.00. Oli jo hä-
mää, pientä lumisadetta, pilvikorke-
us 100 – 200 metriä. Luutnantti Nyman
ja mekaanikko Eno istuivat vieressäni

ja matkustajat sullottuina koneen perä-
osassa.

...mutta sää ei edelleenkaan suosi

Päätin lentää pinnassa näköyhteys maa-
han rautatielinjaa seuraten Varkauteen,
josta edelleen Pieksämäelle ja sieltä län-
teen Jyväskylään, josta osaisin vaikka
silmät ummessa Luonetjärven kentäl-
le. Ohitimme Varkauden savupiippu-
jen tasalla. Lunta tuli koko ajan. Näky-
vyys eteenpäin hemmetin huono, mutta
alaspäin oli näkyvyyttä. Lentokorkeu-
temme oli 50 – 60 m ratakiskojen yllä.
Totuin vähitellen koneeni uusiin len-
to-ominaisuuksiin laskuteline alhaalla,
mutta eteenpäin mentiin keskellä rataa,
puut kahta puolta. Kompassi näytti län-
teen ja tie selvältä.

Lähestyttäessä Lievestuoreen asemaa
alkoi taivaalta tulla jäätävää lumimos-
kaa. Muutamassa hetkessä olivat kaikki
etulasit jäässä ja siipien etureunoihin al-
koi nopeasti muodostua jäätä.

Oli pirun paha edetä, tilanne oli hem-
metin tukala. Ei siinä kuitenkaan ollut
aikaa ruveta pelkäämään. Avasin tuu-
letussivuikkunan, kurkotin pääni ulos.
Kova viima löi vedet silmiini. Näin kui-
tenkin ratalinjan. Ennätin ajatella, että
taisi Piru viedä! Mutta tunsin paikat ja
päätin vetää ylemmäksi ja otin kom-
passisuunnan kohti Luonetjärven kent-
tää ja mittarilentona posotimme kohti
kenttää. Vähensin korkeutta – ilokse-
ni oli jäätyminen 200 – 300 m ylempä-
nä lakannut ja pian olivat etulasit ja sii-
pien etureunat jälleen puhtaina. Tunsin
paikat ja vaikka lunta tuli hemmetin sa-
keana, se oli kuivaa. Alas näkyvyys oli
edelleen hyvä 200 metrin korkeudessa,
mutta eteenpäin, jonne mentiin 250 km
tuntinopeudella, ei nähnyt mitään.

Käskin poikien tuijottaa tarkasti
eteen, sillä pelkäsin Luonetjärven ken-
tällä olevaa korkeaa mäkeä. Muistin kii-
toradan suunnan ja läksin loivasti liu-
kumaan – mäkipeljakas mielessäni.
Koko aikana ei näkynyt eteen. Osuim-
me ensimmäisellä kerralla melkein kii-
toradan kohdalle. Selvästi näimme, että
koko Lentorykmentti 4:n 200 miestä
tummissa puvuissa valkoista lunta vas-
ten oli kiitoradan kahta puolta ja viittoi-
livat.

Mutta meillä oli pirusti liikaa korke-
utta – kampura kone, laskuteline alhaal-
la, ei olisi millään mahtunut kentälle.
Vedin ylös, onneksi molemmat moot-
torit pelasivat hienosti ja kiersin oikeal-
le, matalamman maaston kautta. Mie-
het kentällä näkyivät hyvin. Jälleen lii-
kaa korkeutta. Päätin yrittää vielä. Olin
jo unohtunut pojan ristiäiset, papit ja
kaikki muukin. Mäen peikko kummit-
teli mielessäni, sillä sekin yritys meni

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

pilalle, paljon huonommin. Ajoimme kentän yli ja vaaputin laivaamme.

Hyvästi!

Laskeutumispaikka löytyy vihdoinkin

Idässä päin, mistä tultiin, oli ilma vähän parempi. Sinne ja ensimmäiselle sopivalle järvelle. Kompassi suoraan itään. Lumisade jatkui sakeana ja vain alapäin oli näkyvyyttä. Nostin korkeuden 300 metriin. Alla vain metsää, edessä ei mitään. Ja minulla kahdeksan miestä ja pirun kallis ilmalaiva, joka pitäisi saada maahan ehjänä.

Ei alkuunkaan tiedetty, missä oltiin ja ilta pimeni uhkaavasti ja lunta tuli kuin Esterin....., kunnes yht'äkkiä lumisade hellitti hieman ja samalla näimme allamme ison valkean pläntin, jota luulin suoksi, mutta tarkemmin katsottuani päätin, että se on järvi. Kiersin kuitenkin varmuuden vuoksi järven ympäri – lumisateessa oli sopiva aukko. Ei ollut aavistustakaan, kestäkö järven jää ja paljonko jäällä on lunta. Oli 12:s hetki. Mentiin laskuhollille ja hiljaa lirutellen rannan suuntaisena ja rantapuskista korkeutta arvioiden mentiin alaspäin. Käskin Mikko Enon komentaa kaikki matkustajat koneen peräpäähän nokilleen menon vastapainoksi.

Lunta oli jäällä reilusti yli puoli metriä, mutta pehmeää pakkaslunta ja – jää kesti. Liuimme pehmeässä lumessa täysin pystyssä, kunnas kone pysähtyi.

Sitten rupesimme tutkimaan, missä ollaan, olisiko taloja lähellä. Pieni niemen nokka ja siinä pieni rakennus, sauna ja rannassa pieni joukko ihmisiä, naisia, vanhoja ukkoja sekä lapsia. Muu väki – miehet olivat sodassa. Lentokone oli uusi tulokas. Ilta oli jo pimeä ja sakea lumipyry jatkui.

Pysäytin ilmalaivamme niemen nokkaan, sammutin moottorin ja astuin ulos. Vastassani oli kookas nuori nainen pieni lapsi sylissään. Hän sanoi jotain tähän tapaan: ”Voi poikaparat! Oliko vaikea matka, tulkaa tupahan, keitetään korvikkeet ja lämmitetään sauna.” Sydämellis-ystävällinen vastaanotto! Mutta katsoin emännän naamaa, kun peräsäni lappoi ulos koneesta vielä kahdeksan miestä. Hän ei perunut sanojaan, vastaanotto oli tosi lämmin!

Olimme Hankasalmella Armisveden jäällä. Kello oli silloin 14.55. Eräs koneen matkustajista oli kysynyt Mikko Enolta, että ollaanko me vihdoinkin Luonetjärvellä ja keritääkö me junaan? Eno oli vastannut, että ei olla eikä tiedetä missä ollaan, mutta ollaan hengissä.

Ne 4 päivää Iisakkilan talossa oli-

Blenheim lyhytnokka BL-106 lentokone talviolosuhteissa.

vat pitkiä. Emännän läskisaavi hupeni ja naama synkkeni. Kannettiin koneesta lentäjien rautaisannokset ja onneksi saatiin matkustajat hevoskyydillä Hankasalmen asemalle ja kotiinsa.

Onneksi meille oli ”kompassinestettä” vielä vähän jäljellä.

Poikani ristiäiset olivat 18.12.41. Myöhästyin hieman. Luonetjärvelle pääsimme lähtemään 22.12.1941, jolloin pidimme uudet ristiäiset.

Kirjoitus perustuu pilvenveikko Esko Ahtiaisen muisteluun, jonka tiivistänyt tytär Raija Wecksell.

Nyt 78-vuotias Vieno Kalliola os. Jääskeläinen on elämänsä asunut kotitalossaan Hankasalmen Armisveden rannalla lisäkin talossa. Hän muistaa joulukuisen 1941 tapahtuman kuin eilisen päivän. Pommikoneen laskeutuminen kotijärven jäälle, sotilaiden tapaaminen, lentokoneen korjaaminen ja sen nousu kohti Luonetjärveä ovat jääneet pysyvästi mieleen.

Visko
Teepak

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

Arkkitehdit Mustonen Oy

Helsinki

Töölön Pianokeskus Oy

Helsinki

Söderkullan Kaivin Oy

Sipoo

Päivittäistavarakauppa ry

PTY

Suomen Polioliitto ry

Helsinki

K-EXTRA HERKKULAUTTA

Helsinki, Lauttasaari

Tapahtumakeskus Telakka

Helsinki

Cash Back Finland Oy Ab

Helsinki

apalojoki oy

Haagan Kiinteistötoimisto Oy

Helsinki

Huoneistosaneeraukset Sakurit Oy

www.sakurit.fi

Arkkitehdit Jurvainen ja Pesola Oy

Helsinki

Sähköinsinööri-toimisto Poweron Oy

Helsinki

Urheiluhallit Oy

Helsinki

I väntan på jul och nytt år

Vår tidning har heltäckande följt med veteranarbetet under det snart gångna året 2011. T.o.m. med ”rätt grepp” kommenterar medlemmen i redaktionsrådet, den äkta veteranen Antti Henttonen.

Bevarade finns skildringarna från otaliga festtillfällen i föreningar, distrikt och även från förbunds nivå. Krigsårens minnen har vi upplevat kraftfullt och vardagens aktuella arbete för att förbättra förhållandena för veteranerna under deras levnadsafton och för att åstadkomma mera stöd åt dem, har tidningen skildrat fortlöpande; också berättat om upplevda besvikelser. Särskilt medveten om rätta tidpunkten var tidningen, då den i årets första nummer publicerade sin riksdagsvalets valbilaga, vars innehåll sedan blev ämne för kommunikationsutskottets ordförande Erkki Heikkinens ledare i juni-tidningen.

Tidningen har fått erkänsla från olika håll, också av enskilda veteraner, för den publicerade rehabiliteringsbilagan i höstens första nummer. Av ledarna återkallar vi i minnet särskilt ordförandens för Traditionsförbundet Eklövet Eino Siurua inens kraftfulla vädjan: även krigens veteraners traditionsarbete behöver stödpersoner!

Blickarna har under året stadigt varit riktade mot frågorna om framtiden. På förbundsmötet nästa år i juni i Tammerfors är avsikten att presentera verksamhets- och administrativa modeller för övergångstiden till traditionstidevar-

vet. Förbundsfullmäktige godkände på sitt höstmöte verksamhetsplanen för år 2012 med bl.a. följande: ”för förbundsmötet presenteras en av organisationen vitt behandlad och godkänd uppdatering av framtidsplanen”.

I planen konstateras, att till medlemsföreningarna hör i början av år 2012 28 000 ordinarie medlemmar, 13 000 maka/make- och änka/änkling-medlemmar, 29 000 stödande medlemmar och 22 000 medlemmar i damsektionerna. Vi är alltså fortfarande en arbetsgemenskap omfattande tiotusentals veteraner och deras stödtrupper. Det har konstaterats, att veteranerna reder sig själva, även om deras krafter avtar, tack vare frikostig hjälp med stödande kraftresurser. Veteranernas tillvaro känns lättare genom medvetandet att de lämnar ett gott arv till kommande generationer: ett självständigt fosterland.

Efterkrigsjularna fortsätter alltjämt 2011 som ljusets fest. Den 67 fredsjulen står för dörren. Igen en gång kan vi konstatera, att den kommande julen skänker oss möjlighet till stillhet och till skapande av en intellektuell och andlig uppbyggnad tillsammans med våra nära anhöriga och i våra minnens värld.

God jul till er alla!

Aarno Strömmer
Översättning
Holger Strandberg

Krigsveteranerna har visat sig

Krigsveteranernas besök i riksdagen den 10 november blev förmål för livlig nyhetsförmedling. Etthundra krigsveteraner, t.o.m. ända från Lappland, hade kommit till Helsingfors. Programmet i huvudstaden började med hedersuppvaktning vid överbefälhavarens ryttarstaty. Krigsveteranernas resliga hållning i riksdagshusets trappor blev fotografernas begärliga objekt. Höjdpunkten blev samlingen i rikssalen. I veteranernas vädjan betonade Eeri Hyrkkö från Nousiainen särskilt omsorgen. Det är redan bråttom att sköta om stödformerna för veteranerna.

Med uppvaktningen nådde vi de uppsatta målsättningarna. Veteranerna från våra krig ville påminna om, att det ännu finns närmare 50 000 krigsveteraner i vår krets och att det ännu finns brister i åldringstryggheten; detta kom tydligt fram. Krigsveteranerna är den äldsta gruppen åldringar.

Krigsveteranerna är nog medvetna om att Finland och även världen i övrigt upplever ekonomiskt svåra tider. Stödåtgärderna för krigsveteranerna kan ändå inte ur statlig ekonomisk synvinkel skjutas till bättre tider. Varje dag går ett par tiotal veteraner hädan och de förmåner de åtnjuter, upphör ju som utgift för staten. Då veteranernas antal minskar, uppstår nästa år en besparing om närma-

re 40 miljoner euro. Veteranorganisationerna har föreslagit förbättringar i veteranernas förmåner med mindre belopp än vad veteranavgången föranleder. På så sätt skulle statens kostnader för veteranförmånerna ha kunnat bibehållas på samma nivå eller skulle ha minskat.

När jag förberedde sammanställandet av krigsveterangruppen för uppvaktningen i riksdagen, ställde jag mig frågan, vill krigsveteranerna ännu resa till ett sådant uppdrag, att påverka riksdagen. Sånär som på ett par undantag gick det utomordentligt väl att få ihop gruppen. Vi kan tacka krigsveteranen Toivo Mattila från Taivassalo, han är fadern till denna idé. Särskilt har stannat i minnet veteranernas beredvillighet att delta. Även ett nytt besök för att påverka skulle vara möjligt, om det skulle behövas.

Det har varit angenämt att få stimulerande kommentarer av medborgarna. Många har förundrat sig: är inte heller stödet åt veteranerna i skick? De förutsätter att stödåtgärderna ofördröjligen ställs i ordning. Enligt deras mening har samhället råd med det.

Markku Seppä
Översättning
Holger Strandberg

REPUBLIKENS
PRESIDENTS
HÄLSNING

Jag framför härmed min hjärtliga hälsning till alla läsare av Krigsveteranen och tillönskar dem och deras anhöriga en god jul och ett gott nytt år 2012.

Tarja Halonen
Republikens president

Med Tack för gott samarbete.
En Välsignad Julhögtid
och Ett Gott Nytt År 2012

Borgå svenska domkyrkoförsamling	Ekenäs församling	<i>Fridfull Jul!</i> <i>Rauhallista Joulu!</i>
Kimitoöns församling / Kemiönsaaren seurakunta	Malax församling	Mariehamn församling
Munsala församling	Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet	Pernå församling Pernajan seurakunta
Vanda svenska församling, Vanda	Vasa svenska församling	Vörå församling
Åbo svenska församling		

Svenskar i fortsättningskriget

”Om än av ringa militärt värde vart det nog av bestående symbolisk betydelse att svenska frivilliga från den gamla rikshalvan i väster kämpade och blödde tillsammans med Finlands egna söner framför Hangö, i Fjärrkarelen, på Aunusslätten och Svirgronten samt på Karelska näset.” Orden är Orvar Nilssons som var med under de avgörande striderna i fortsättningskrigets slutskede.

Svenska Frivilligbataljonen

Omedelbart efter fortsättningskrigets utbrott uppstod en ny frivilligrörelse i Sverige. Krigsveteraner från vinterkriget önskade åter gör frivillig krigstjänst i Finland.

Finlandskommittén, som ansvarat för frivilligverksamheten 1939-1940, återuppstod den 10 juli 1941 och accepterades av regeringen som ansvarig för fortsättningskrigets svenska frivilligrörelse.

Vid den här tidpunkten hade fler än 1 500 svenskar anmält sig till den nyinrättade frivilligbyrå i Stockholm. Där godkände man bara män med fullgjord militär utbildning och företrädesvis infanterister eftersom man avsåg att organisera en infanteribataljon.

Den första kontingenten avreste med båt till Åbo den 15 juli och allteftersom nya grupper anlände dit organiserades Svenska Frivilligbataljonen. Den kom till slut att bestå av bataljonschef med stab om två sektioner; stabskompani innehållande stab, pionjär-, signal-, sjukvårds- och trossavdelning; tre jägarkompanier om varadera stab, tre plutoner och tross; ett tungt kompani om stab, tre tunga plutoner med maskingevär och 81 mm granatkastare; två extra kulsprutetroppar, en pluton med 20 mm pansarvärnsgevär och kompanitross.

Efter hand som rikssvenska enheter blev klara i Åbo sändes de till Hangöfronten. Den 17 augusti övertog Svenska Frivilligbataljonen 532 man stark frontansvaret för Harparskogsavsnittet, vilket omfattade östra delen av Hangönäset och Järnön utanför.

Den 2 september flyttades bataljonen några kilometer bakåt för vila och utbildning. 3. jägarkompaniet underställdes I. bataljonen av JR 55 och fick till uppgift att försvara Järnön.

Bataljonsstyrkan uppgick i mitten av september till 630 man.

I början av oktober återtog Svenska Frivilligbataljonen frontansvaret. Efter sex veckor

i främsta linjen blev bataljonen avlöst och förlagd i reserv. När ryssarna i början av december utrymt Hangöbasen deltog 3.e jägarkompaniet i de finska truppernas frammarsch till Hangö stad.

I svenska Frivilligbataljonens tjänst stupade tre officerare, femton underofficerare och åtta soldater. De sårades antal uppgick till 78.

Fältmarskalk Mannerheim avtackade bataljonen den 15 december och två dagar senare reste man till Åbo- Därifrån gick färden till Stockholm med båt och därpå påbörjades avveckling av bataljonen.

Frivilliga i JR 24, Er P 18 och JR 61

I augusti 1941 förlorade det svenskspråkiga infanteriregementet JR 24 många officerare i mottistriderna vid Somme-Porlampi sydost om Viborg när Karelska näset återerövrades. Många av dem ersattes av svenska frivilliga, som besatte två kompanichefs- och nio plutonchefsbefattningar. Ett tjugotal rikssvenskar deltog sedan i regementets rensningsaktioner på Karelska näset och därefter i den 300 kilometer långa fotmarschen från Jessola till Seesjärvi i norra Östskarelen. I början av juni uppgick antalet rikssvenskar till 21 och de var alla placerade i I. bataljonen. En handfull fanns kvar när I. bataljonen i januari 1944 omvandlades till Avdelta Bataljon 18, Er P 18 och då hade 50 svenska frivilliga tjänat i JR 24. Av dem stupade tre och fem sårades.

Även det österbottniska infanteriregementet JR 61 fick ta emot svenska frivilliga. I augusti 1941 uppgick antalet till tolv man.

Sammanlagt 24 svenska frivilliga tjänstgjorde i JR 24 och av dem stupade fyra och fyra blev sårade.

Det var emellertid inte bara infanteriet som fick ta emot svenska frivilliga. Till artilleriet kom ett trettiootal man. De placerades i svenskspråkiga tunga artillerisektioner.

Två rikssvenska sjöofficerare återfanns 1941 i finska flottan.

När Kavalleribrigaden hösten 1941 ryckte fram genom Fjärrkarelens ödemarker var tre rikssvenska ryttmästare och en korpral med. I tjänst vid finska flygvapnet omkom sergeant Sten Åke Haraldsson medan fänrik Gustav-Mauritz Armfelt vid spaningsflottiljen återvände till Sverige efter sjutton månaders tjänst i Finland.

1942 fanns ett tiotal officerare och underofficerare i det finska luftvärnet. Andra stod att finna på så skilda platser som i Högkvarterets befolkningskyddsavdelning och Lapplands vägdistrikt.

Mekaniker

Finlandskommittén rekryterade även särskilda mekanikergrupper, som arbetade i Finland under tiden augusti 1941- maj 1943. Mekanikerna inmönstrades i armén med samma skyldigheter och rättigheter som övriga frivilliga.

Av bilmekaniker uppsattes fem olika grupper om vardera femton man. Varje grupp innehöll alla slags fackmän inom yrket och leddes av en verkmästare. Arbetsplatserna var i regel förlagda rätt nära de stridande trupperna och reparationsnerna måste ofta utföras under svåra förhållanden. Sammanlagt 170 rikssvenska bilmekaniker gjorde frivillig tjänst i finska armén.

I november 1941 organiserades en stridsvagnsmekanikergrupp om femton man, som förlades till pansarcentralen i Varkaus. Tio månader senare ökades grupp med ett femtontal man. De frivilliga i denna grupp var till största delen yrkesmän, anställda vid svenska pansarregementen. Stridsvagnsmekanikergruppen, vid vilken total 99 mekaniker arbetade, avvecklades i december 1942.

Under tiden april 1942 – april 1943 arbetade en särskild motorcykelreparationsgrupp bestående av erfarna reparatörer. Gruppen som hade sammanlagt arton mekaniker i tjänst, arbetade i Jyväskylä och därefter i Dickursby.

Svenska Frigilligkompaniet

När Hangöbataljonen avvecklades anmälde sig många av de hemkomna till fortsatt krigstjänst i Finland och därtill kom

en del nyanmälning. Därför beslutade Finlandskommittén att organisera ett svenskt frivilligkompani. Detta sattes upp i Åbo under 1942 och sändes i slutet av månaden till Svirfronten där det underställdes major Carl C:son Bonde, som var kommendör för I. bataljonen av JR 13. I Sverige var namnet Svenska Frivilligkompaniet, inom Finlands försvarsmakt kallades det för Avdelta kompaniet.

Efter några veckors utbildning besatte det 150 man starka kompaniet ett kilometerbrett delvis minierat område mellan regementets första och andra bataljon, där Avdelta kompaniet fick eget frontansvar med fyra nya stödjepunkter längs med Jandebafloden.

Personalläget blev mer och mer bekymmersamt eftersom stridsförluster och avgångar på grund av beviljade avsked och permittenter, som helt enkelt inte återvände efter permission i Sverige, inte kompenserades av nytillkomna och sårade som återtick i tjänst.

I början av 1943 överflyttades Avdelta kompaniet till II.bataljonen. I april fick kompaniet ny försvarsuppgift alldeles vid Murmanskbanan.

Den bokförda styrkan svenska frivilliga i Avdelta kompaniet hade vid årsskiftet 1943-1944 gått ner till 83 man.

I juni 1944 deltog Avdelta kompaniet i avvärjningsstriderna på Karelska näset vid Näävälä och Tali-Ihantala, då förlusterna uppgick till 72 procent av stridsstyrkan samt vid Saima kanal intill krigsslutet.

Sammanlagt 404 man hade tjänstgjort i kompaniet när detta upplöstes i Åbo den 26 september 1944.

Kompaniets sammanlagda stridsförluster uppgick till 41 stupade eller avlidna av sår och 84 sårade eller nervskadade.

Övrig hjälp

Svenska röda korset överlämnade efter krigsutbrottet tio ambulansbilar till Finlands röda kors. Dessutom utrustades en sjukvårdsavdelning för några månaders tjänst inom luftskyddet i Åbo. Den bestod av två läkare, en sjuksyster, en hjälpsyster och en rödakorssergeant, som tillika var chaufför samt en ambulansbil.

Dessutom organiserades i slutet av augusti en transport-

kolonn bestående av en läkare, 21 rödakorsmän, tillika bilförare och tio sjuktransportbilar. Kolonnen förlades till Haparanda med en mindre del i Kemi och den utförde transporter av sårade tyskar från sjukhus i Kemi till sjukhuståg i Torneå, varifrån tågen sedan gick genom Sverige till södra Norge. Verksamheten pågick till i maj 1943 då transportkolonnen avvecklades.

1941 medverkade Svenska röda korset även vid utsändandet av cirka hundra läkare och femtio sjuksköterskor som i olika omgångar gjorde frivillig tjänst i Finland. Verksamheten reglerades genom avtal mellan Finlands legation i Stockholm och dåvarande Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

Under de tre återstående krigsåren arbetade sammanlagt ett sextiootal läkare, tandläkare, veterinärer och sjuksköterskor i Finland, de flesta år 1942 ty därefter upphörde den organiserade läkar- och sköterskehjälp. I stället infördes från och med 1943 vård av finländska krigsinvalid i Sverige.

Under fortsättningskriget översände jordbrukare i Sverige sättpotatis, utsäde, maskiner, redskap och verktyg till yrkesbröderna i Finland. 225 svenska frivilliga deltog i den första krigshöstens skördearbete, varvid Finland tillfördes omkring 4 000 dagsverken. Med början samma höst fullgjorde 36 rikssvenska traktormontörer cirka 3 000 dagsverken ifrån Sverige skänkta reparationsmedjor, medan 100 cirkelsågare knutna till medförda sågverk bidrog med ungefär 10 000 dagsverken. Härtill kom under tre på varandra följande vår- och höstbruk sammanlagt 2 058 svenska frivilliga i Jordbrukets arbetshjälp med en total arbetsinsats om uppskattningsvis 60 000 dagsverken.

Redan under vinterkriget påbörjade Svenska Arbetskåren uppförandet av Salpalinjen. De flesta 1 000 civila rikssvenska arbetarna lämnade Finland under sommaren 1940 men anslagna medel till försvarslinjen liksom material och maskiner lämnades kvar i Finland för färdigställandet av Salpalinjen.

Text: Eric Björklund

Källor: Orvar Nilsson;

”När Finlands sak blev min”

”Finland i krig”

Inkeriläinen poika sotilaspoikana Laihialla

Inkeriläisen Robert Miinan elämä alkoi inkeriläiskylässä heinäkuussa 1932 viisilapsisessa perheessä. Elokuussa 1941 Robertin perheen kotikylän raitilla taisteltiin. Kyläläiset olivat tuolloin metsissä kranaatteja paossa.

Elämä on riepotellut Robertia nälkäkuoleman partaalta Viroon, Suomeen, Uralille, mielisairaalaan ja hetkeksi kotikyläänsä Inkerinmaalle.

Usko ihmisyyteen on kaatuillut mennessä tullen. Äidiltä perintönä saatu uskonnollinen vakaumus on kantanut niinä hetkinä, kun elämän ylämäet ovat tuntuneet ylittämättömiltä.

Sota saapui Inkeriin nälkä tuliaisinaan 1941

Saksalaisten mukana ei tullut kyläläisten tarpeisiin mitään syötävää. Koska oli syksy, syötiin perunoita. Muuta ei ollut kun ei ollut kauppaakaan. Alkoi uuvuttava talvi, joka huipentui kuoleman kevääksi 1942. Tuolloin Robertin isä ja täti kuolivat nälkään.

Ennen kuolemaansa Paavo-isä sai jostakin hevosen, jonka tappoi ja piilotti lihat yhteiseen tarpeeseen. Kauan eivät kyläläiset syöneet yhtä hevosta. Niinpä isä kuihtui nopeasti. Robertin ollessa kotinsa tuvassa isänsä sängyn luona tämä henkäisi kolmasti hyvin raskaasti ja siirtyi ajattomuuteen. Samoin kävi tädille, jolta jäi neljä lasta vaille vanhempia.

Kumpikin sai hautapaikansa kylän keväisen vetisestä juoksuhaudasta ilman arkkuja. Peitehuovat kiedottiin ruumiiden ympärille ja ruumiit kaivannon pohjalle.

Hautaus juoksuhautaan tehtiin siksi, ettei perheellä ollut maksaa hautapaikkaa hautausmaalle. Tuona aikana ei ihmisillä siinä kylässä ollut muuta kuin vaatteet ja koti-irtain. Syötäväksi kelpaavaa etsittiin kaikkialta. Usein kotiin palattiin tyhjin käsin. Niin kävi juuri sinä päivänä, kun Paavo-isä kuoli. Äiti ja veli Viktor olivat etsimässä kylästä ruokaa. Tyhjin käsin he palasivat toteamaan rakkaan läheisen lähteneen kärsimyksen tieltä.

Robert ja kylän lapset vietiin Hatsinan lastenkotiin, josta kesällä 1942 Viroon, Paldiskiin. Sieltä heidät siirrettiin vielä välietapin jälkeen vuoden 1942 lopulla Tallinaan, mistä matka jatkui Helsinkiin.

Tallinnassa Robert, kuten muutkin sadat Suomeen matkanneet lapset saivat Ruotsin Punaisen Ristin lahjoittamat vaatteet ja kengät. Helsingistä lapsijoukko lähetettiin Perttulan lastenkotiin Hämeenlinnan suunnalle. Loppusijoituspaikaksi Robertille tuli Laihia.

Sotilaspojaksi Laihialla

Robertin sijoitustaloksi tuli Heikki ja Helvi Kuusiniemen tila, joka oli suuri. Lehmiäkin oli talossa 20. Talon isäntäväki oli ystävällinen orpopojalle. Nälkää ei ollut. Maatalo tarjosi ruokaa ja lämpöä.

Silti koti-ikävä Inkeriin ja äidin luo raastoi mieltä. Robert muistaa vieläkin erityisen näyn, jonka hän koki ollessaan postinhakumatalla sijoituskodin tuntumassa. Äiti oli näyn aikana rohkaisemassa nuorta postinhakijaa pienen hetken. Näky oli koti-ikävän laukaiseva mielenmaiseman leimadus.

Kesällä 1943 Robert liittyi paikallisen sotilaspoikien ryhmään. Leireillä harjaannuttiin ohjaaja Matti Rapilan opastuksella erilaisiin pojille sopiviin tehtäviin.

Ammuntaakin harjoiteltiin pienoiskiväärillä. Sotilaspoikana oleminen päättyi sodan päättymisen aikoihin vuoden 1944 lopulla. Vuosikymmenten jälkeen vuonna 1997 Robertille tuotiin Suomesta Sortavalan Sotilaspoikaristi, rintamerkki ja kirja ”SK Poikatyöstä Sotilaspoikiin Etelä-Pohjanmaalla”. Laihialla ei unohdettu Orpo-Robertia, joka pienikokoisimpana omassa ryhmässään vahvistui kärsimyksiä kestäväksi mieheksi.

Kodittomaksi kypsyminen Uralilla

Suomesta lähtö tapahtui 1945 tammikuussa ja matkan välietappina oli Tveri Moskovan suunnalla, mistä pienen tauon jälkeen junamatka jatkui Uralille Kirovin kaupunkiin. Siellä kuluivat seuraavat neljä vuotta lastenkodissa ja koulutuksessa.

Ammattikoulun jälkeiset neljä seuraavaa vuotta Robert työskenteli kirvesmiehenä. Syksyllä 1953 hän halusi lähteä etsimään äitiään, mutta koska hänellä ei ollut missään kotia, ei myöskään lupaa matkustamiseen annettu. Ehkä painavin syy matkustamisen epämis-

Inkeriläinen Robert Miina esittelee saamaansa Sotilaspoikaristia.

le oli kuitenkin hänen passissaan oleva merkintä ”pykälä” 38. Se merkitsi passin haltian olevan Kansanvihollinen.

Tuo merkintä ei estänyt joutumista työarmeijaan vuonna 1955 tuolloiseen Molotovin kaupunkiin Uralilla.

Sukulaisten tapaaminen rajoittui samassa kaupungissa oleeseen veljeen. Kodittomana ja eristettynä eläminen päättyi vuoden 1957 aikana. Tuolloin hän sai kotikylänsä sepälle lähettämänsä kirjeeseen vastauksena tiedon vanhimman veljensä olinpaikasta Komin Tasavallassa.

Komissa asuneen veljen luona asui myös kauan kaivattu Robertin äiti. Yhteys elämän antajaan oli totta. Se antoi voimia kodittomalle nuorelle miehelle Uralilla. Aleksandr-veli ja äiti pääsivät Karjalaan. Usko parempaan vahvistui Robertin mielessä.

Karjalastako Koti?

Lopulta Robert matkusti tapamaan äitiään ja sukulaisiaan Petroskoihin. Äitinsä tapaaminen vuoden 1942 jälkeen vuoden 1957 kesällä oli dramaattinen. Äidillä oli päällään sama mekko kuin kesällä 1942. Tuosta mekosta hän oli nähnyt merkittävän näynkin Suomessa orpon ollessaan.

Asiat rupesivat järjestymään Uralilla ja Karjalassa niin hyvin, että hän pääsi muuttamaan Petroskoihin ja sieltä edelleen Pitkäkoskelle lähelle Suomen rajaa. Vuodet vaihtui-

vat ja 1970 luvun alussa Robert muutti Sortavalan. Aivan hyvin ei kaikki kuitenkaan mennyt Sortavalassa. Hän sai sanomisestaan passituksen Petroskoin mielisairaalaan. Eikä siinä kaikki, tuo sama sanominen murensi hänen avioliittonsa. Vaimo lähti paremman miehen mukaan. Häpeästäkö, kenties?

Älä sano totuutta, koska siitä rangaistaan

Vuosi 1975 on merkityksellinen Robertin elämässä. Tuolloin hän sanoi kotinsa ulkopuolella tietyille ihmisille, että te olette täällä Karjalassa ja Inkerinmaalla miehittäjiä. Sanominen ”palkittiin” mielisairaalamatkalla Petroskoihin.

Inkerinmaan ”miehittämisen” hän kertoi kokeneensa 1973 käydessään synnyinkotinsa portailla Inkerissä. Talo oli säilynyt sodan aikana ehjänä. Hänen mennessään vuosikymmenten kuluttua katsomaan kotiaan, oli talossa asunut venäläisiä, jotka olivat kieltäneet taloon pääsemisen.

Suomalaisten kokemat kärsimykset kotiensa menettämisistä hän samaisti omiin tunteisiinsa.

Ensimmäinen ”parannusretki” kesti noin kolme kuukautta. Lääkkeitä oli syötävä valvotusti ja runsaasti. Parantolamatkoja järjestettiin vielä neljä. Vuonna 1980 annettiin invaliditunnus, jossa Robert todettiin työkyvyttömäksi. Invalidiksi voi tulla sanomisen ja sitä seuranneiden hoitojen jälkijärjestyksenä.

Faktaa tuo on ainakin Robertin kohdalla. Koti-ikävästä kärsineeksi Robertin oli todennut Uralin lastenkodin sairaanhoitaja jo vuonna 1945.

Kuinkahan moni suomalainen luovutetun Karjalan alueelta kodittomaksi lähtenyt on kärsinyt koti-ikävästä? Ei ole Neuvostoliitto eikä nykyinen Venäjä kysynyt tuon asian perään kertaakaan.

Ei ole kynällä vietyjen alueiden osittaisestakaan takaisin luovuttamisesta kyselty suomalaisilta mitään. Maailman superrikkain maa elää elämänsä vailla tunnon tuskia. Robertin kaltaiset ihmiset rajan kummallakin puolella saavat oikeutta vasta ajattomuudessa.

Tytär Suomeen

Robert Miinan avioelämä alkoi vuonna 1961 Sortavalassa venäläissyntyisen Ninan kanssa. Lapsia heille syntyi kolme, joista yksi kuoli seitsemän vuoden ikäisenä jäätyään koulumatkalla auton alle. Toinen jäljelle jääneistä elää Sortavalassa ja toinen Suomessa Suomen kansalaisena.

Musiikkia moneen makuun

Robert Miina on saanut huuliharppuinnostuksen jo vuoden 1944 aikana Laihialla ollessaan. Kuusiniemen emäntä oli ostanut hänelle huuliharpun.

Tuo suuren talon emäntä näki varmaan inkeriläisorvon tuskan ja koti-ikävän, johon musiikin harrastus voi tuoda liennytystä. Helvi Kuusiniemen lahja huuliharpun muodossa sisälsi arvaamattoman merkityksen orpopojan elämään silloin ja paljon myöhemmin.

Nyt myöhemmällä iälläan Robert on esiintynyt huuliharppujensa kanssa Suomessa festivaaleilla, kirkoissa ja eritilaisuuksissa. Muistoina hänen asuntonsa seinällä on Diplomi sekä Oltermanni-nimityksestä oleva taulu huuliharpun soittamisesta.

Esiintymisiensä ohjelmistona ovat olleet virret sekä kansanlaulut. Musiikin harrastaminen on vienyt Robertin myös Inkerin kirkon juhliin esiintyjäksi. Musiikin kotimaana on koko maailma. Se on myös Robertin kotimaa.

Teksti ja kuva:
Ismo Mikkonen

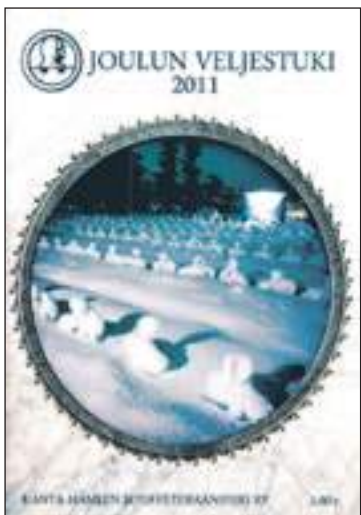
Transpap Oy Helsinki	LHH Consulting Oy Ab Ltd Helsinki	Vita Terveyspalvelut Oy Helsinki
Arkkitehtitoimisto Arknova Oy Helsinki		Maalausliike Jari T. Nurminen Oy Helsinki
www.tppt.fi	Terramare Oy Helsinki	TRG-Rakennus Oy Helsinki
Onnin Auto Oy Helsinki	JR Urakointi Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki
Paristopalvelu Stockmannilla	Suomen Varustamot ry Helsinki	Hyvää Joulua
	Rakennusyhtiö Muhonen Oy Helsinki	Taipuset Oy Himanka
Nastakiekko Oy Hyvinkää	Kiljavan Lääketutkimus Oy Hyvinkää	Hyvinkään Kone ja Rautavälitys Oy Hyvinkää
Triplan Oy Hämeenlinna	T:mi Tapsa Service Tuulos	PALETTI OY Hämeenlinna
Patria-Rakennus Oy Hämenlinna	Sähköpiste Rajala Ky Hämeenlinna	Oulun Ykkösrakennus Oy li
Metallityö Vainio Oy Iisalmi	Kenkkilät Oy Ilmajoki	Pohjanmaan Sähköpalvelu Oy 60800 Ilmajoki, puh.06-4246 640 61400 Ylistaro, puh.06-4740 407
Urakointi Kai Jeskanen Ilomantsi	Maalausliike E. Heiskanen Oy Imatra www.e-heiskanen.fi	Kuusitunturi Oy Imatra
Imatran Kone Oy Imatra	Bonimare Oy Imatra	Charterbus R. Lundström Ky Inkoo
Inge Sjölund Trans Oy Ab Inkoo	Nikko Oy Jakkula	Karjalan Louhinta ja Lujitustyö Oy Joensuu
Kuljetus Risto Putkinen Oy Joensuu	Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara	Joensuun Laivaus Oy Joensuu
Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen Oy Joensuu	Ohjelmatoimisto DJ- Team Jouko Muikku Ky Joensuu	Asesepänliike BR-Tuote Oy Joensuu www.brtuote.fi

Sotaveteraanipiirien joululehtien kertomaa

Sotaveteraanipiireistämme 10 on julkaissut jälleen joululehden. Joululehtien merkitys sekä piirien että yhdistysten taloudelle on suuri. Lehtien anti on monipuolinen, on muistelmia, sotahistoriaa, runoja ja pakinoita sekä välähdyksiä vuoden varrelta.

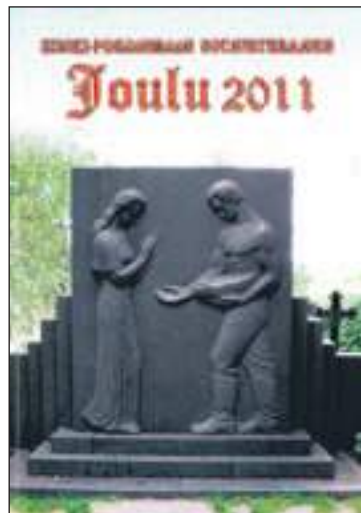

Sotaväen ruokahuollosta kirjoitetaan **Etelä-Pohjanmaan** lehdessä. Jatkosodan aikana maan elintarviketuotanto pienentyi työvoima-, polttoaine- ja rehupulan vuoksi. Maatalouden tuottokin oli sodan ja huonojen satovuosien vuoksi heikko. Lisäksi monet käytännön ongelmat vaikeuttivat rintamamuonitusta. Tilanne oli vaikein talvella 1941-1942, jonka jälkeen esiintyi paljon puutossairauksia. Mannerheim-ristin ritari Aarne Ahola kirjoittaa sairaalassa ollessaan sisarelleen 17.8.1941: "Suomen pojat tekevät nyt suurta historiaa, mistä pikku poikamme hyötyvät, että olo heillä olisi parempi kuin meillä".

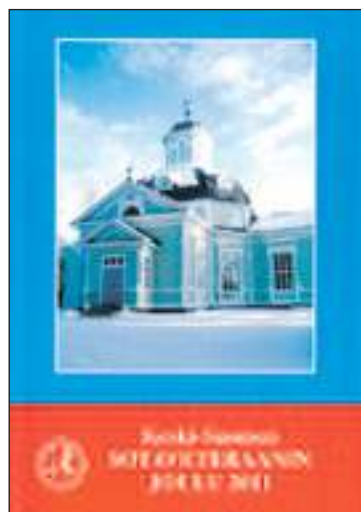

Kanta-Hämeen Veljestues-
sa on mielenkiintoinen Stuart Köhlerin artikkeli häikäpönttöteollisuudesta. Jatkosodan aikana valtaosa siviilielikkenteessä olleista autoista kulki häikäkaasun voimalla. Miesten ollessa rintamalla puukaasuttimia valmistaaneet yritykset

joutuivat kilpailemaan työvoimasta vähintään yhtä tärkeän sotatarviketeollisuuden kanssa. Hämeenlinnan Ilveskodissa on käynnistetty "Muistorasia"-hanke; kokeiltiin uudenlaisia työkaluja, joilla viritellä erästä ihmisen arvokkaimpiin kykyihin kuuluvaa aluetta: parantavaa muistelemisen kykyä. Muistelemisen parhaimmillaan on vapauttava kokemus, joka auttaa selviytymään ehkä vaikeastakin nykyhetkestä.

Benjam Kivimäki kertoo **Keski-Pohjanmaan** lehdessä taistelukokemuksestaan JR 25:n joukoissa: "Liekö aron poika ymmärtäny ko sanoin, että irti en heitä, ennekö viimesen puhallat ja siihen se jäi". Värikki Toivo Jussila teki 1942 esityksen ylipäällikölle äitien huomioimiseksi osuudestaan kotirintamalla. Näin syntyi ylipäällikön päiväkäsky Suomen äideille. Sittenpäin päiväkäskyjen sijoituspaikaksi tulivat kirkot ympäri Suomea. Meri Mattus kertoo työmatkan taittamisesta Valtion Lentokonetehdaalle sotien aikana. Pyöränkumeja ei silloin ollut, joten vanteeseen kiinnitettiin joussella puupalikat, jotka hoitivat renkaan virkaa.

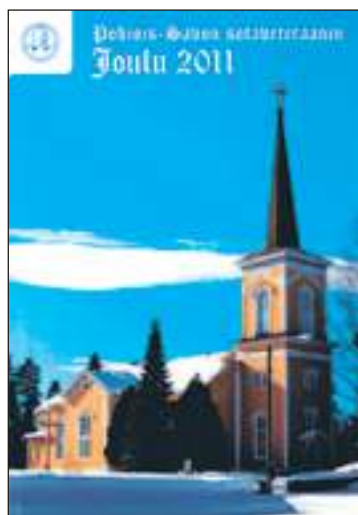

Osmo Hyvönen kirjoittaa **Keski-Suomen** lehdessä runoilija, Taipaleenjoen komppaniapäällikkö Yrjö Jylhästä. Jylhä taot-

tiin ja karkaistiin sodan ahjossa lopulliseen muotoonsa, muissa oloissa hän olisi ehkä jäänyt suurelle yleisölle yhdeksi runoilijaksi muiden joukossa. Rikhard Sotamaa kirjoittaa kenttäsaaraan toiminnasta vaikeissa erämaaolosuhteissa: "Karhun luontoa vaadittiin silloin, kun oli saaduista sotavangeista muodostettava rinnalle si paarienkantoryhmät tai kesken haavoittuneiden hoidon oli osallistuttava sivustoilta käsin yksikköön kohdistuneeseen partisaanihyökkäykseen".

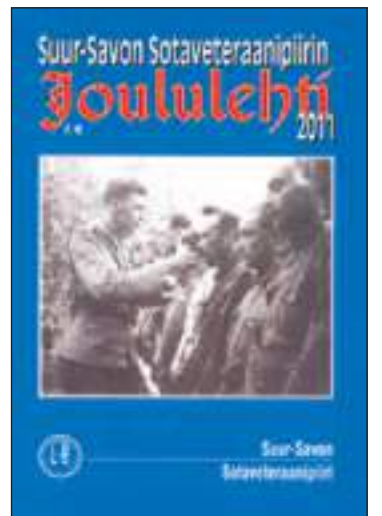
Kanta-Hämeen lehdessä on mielenkiintoinen Reino Kallion kirjoittama artikkeli Inkerinmaan suomalaisväestön muodostumisesta. 1660-luvulla tulomuutto Suomen puolelta täytti autioituneet alueet ja talot. Muuttajia tuli Savosta sekä Viipurin läänistä, erityisesti Äyräpään kihlakunnasta, mutta myös jopa Keski-Suomesta saakka. Presidentti Mauno Koivisto myönsi 1990-luvun alussa inkerinsuomalaisille paluumuutto-oikeuden Suomeen. Lehdessä on kopio Hilja Anttilan 16.10.1939 päivätyistä kirjeistä Suomen puolustusvoimille: "Voitin tämän 600 mk raha-arpajaisista, niin lahjoitan sen Suomen puolustusvoimille. Olen karjanhoitaja, enkä ole mitään uhrannut isänmaan eteen...".

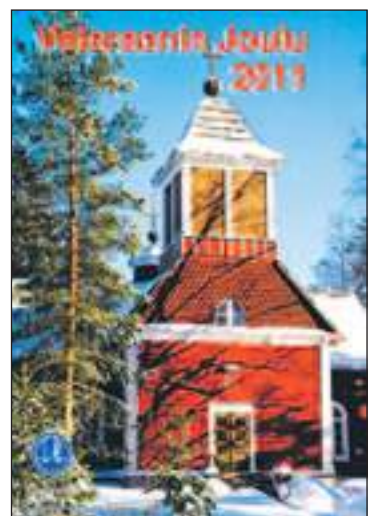
Sanni Suomalainen kertoo **Pohjois-Savon** lehdessä Lotta Svärd -järjestön lakkauttamisesta 23.11.1944. Lakkauttamisen jälkeen alkoi kuulua huhuja, että lottiin kuuluneiden kotiin saatetaan tehdä kotitarkastuksia ja pelättiin, että lottina toimineita saatetaan viedä Siperiaan. Sannin sisar piilotti monen muun tavoin lottapukunsa maahan kaivettuun kuoppaan. Sotahavonon Pirkosta kirjoittaa Helmi-Maria Järvisalo. Ylimääräisten kertausharjoitusten alkaminen 17.6.1941 tarkoitti käskyä myös harjoituksiin määrätyille hevosille. Pielaveden Suojeluskunnan talolta lähtiessään talvisodan käynyt hevonen taisi vaitota lähtönsä luonteen. Pirkko palveli Rukajärven suunnalla töpinässä eli ruokahuollossa.

Satakunnan lehdessä kerrotaan talkootempauksesta nimeltä "Operaatio lumikola". Operaation toteuttajina olivat Satakunnan Sinibaretit ry ja tarkoituksena oli auttaa "lumi-vaikeuksiin" joutuneita sotaveteraaneja ja heidän leskiään. Operaation jälkeen auttajat ja autettavat olivat silmin nähden tyytyväisiä. Vasta 18-vuotiaana 16.1.1942 sotaan lähtenyt Matti Valkama kertoo: "Ajattelin sitten junassa istuessani, matkalla kohti Hämeenlinnaa, äitiä ja isää, joiden kohtalona oli kestää tieto vanhimman pojan kaatumisesta ja toisen lähtö sotaan samana päivänä. Oli ikään kuin olisi otettu täydennysmiehen tilalle, joka oli poistunut riveistä".

Antti Kangaskesti kirjoittaa **Suur-Savon** lehdessä Joroisten sotaveteraaniihdistyksen avustustoiminnasta. Yhdistyksessä on jo yli kolmen vuoden ajan ollut palkattuna kodinhoitotyöhön työntekijä, jonka palkan yhdistys maksaa. Palvelu on ollut hyvin suosittua. Heikki Kupiainen pohtii kirjoituksessaan Suomen joutumista tai ajautumista jatkosotaan. Sodan jälkeisten vuosikymmenten kuluessa on kysely mm., oliko Suomi jatkosotaan lähtiessään ajopuu (ajautui sotaan) vai koskivene (hakeutui sotaan). Hän toteaa, että teorioista tai tulkinnoista riippumatta Suomella oli vähän vaihtoehtoja. Neuvostoliiton uutta hyökkäystä ja samalla itsenäisyyden menetystä pelättiin.

Uudenmaan Veteraanin joulussa kerrotaan talvisodan kylmistä olosuhteista. JR10:n sota-päiväkirjamerkintä 17.12.1940 kertoo: "Pakkasta oli yli 43 astetta, koska elohopea jäätty. Vartiovuorot jouduttiin lyhentämään puoleksi tunniksi". Lopen veteraaninmatrikkeli julkistettiin itsenäisyyspäivänä. Näin on valmiina vuosikauden ponnistus, jonka tuloksena on kooste yli 2300 Lopelta viime sotiimme lähteneestä miehestä. Matrikkeliin kirjoitettiin uutena tietona tiivistelmät veteraanijärjestöjen vaiheista ja toiminnasta Lopella. Työssä

yhdistyivät ammattilaisten panos ja mittava talkootyö. Lehdessä on monia kauniita runoja ja lauluja.

Radio ja sanomalehdistö olivat tärkeitä tiedonvälittäjiä sotien aikana, todetaan **Varsinais-Suomen** lehdessä. Joulukuussa 1939 Laitilan Sanomissa oli ilmoitus ”Kananmunia jouluksi sotilaille”. Tempaus tuotti kaksi suurta autokuormallista munia ja siitä toivottiin esimerkkiä muillekin pitäjille. Kun Viipuri menetettiin 20.6.1944, Neuvostoliitto esitti Suomelle ehdotoman antautumisen ehdot, jotka käsittivät 56 eri artiklaa, joista yksi kuului: ”Suomen kansa ja hallitus korvaavat kaikki Neuvostoliitolle aiheuttamansa tappiot ja niiden vakuudeksi takavarikoidaan kaikki Suomen pankkien varat, valuutat ja arvotavarat.

Itsenäisyyspäivää juuri vietettyämme loppuun sopinee lainaus Varsinais-Suomen lehdessä olleesta Pertti Mäenpään runosta ”Kuudes joulukuuta”: ”.. Vielä vapaa on ja itsenäinen maamme, se on sitä vuoksi suuren urheuden. Nöyrin mielin Suomen lippuun katsokaamme, kiitos teidän, se on sinivalkoinen”.

Marja Riukka

KALKKI-VIIVOILLE MENTÄ TAAAS, VAI?

Äläpä huoli. Joulukorttisi ehtivät kyllä perille, kunhan lähetät ne 1. luokan postimerkillä viimeistään 20.12.

Postia Sinulle **posti**

Markkoilla tukea veteraaneille

Sotiemme Veteraanit -keräys yhteistyössä OP-Pohjola-ryhmän kanssa järjestää 1.12.2011-29.2.2012 hyvän mielen markkakeräyksen. Lähes kaikkien Osuuspankki-konttoreissa ja Helsingin OP Pankin konttoreissa on keräyslipas, johon markat, kolikot ja setelit voi lahjoittaa.

Sotiemme Veteraanit -keräyksen vapaaehtoiset yhdesä paikallisten Osuuspankkien kanssa organisoivat keräyksen. Osuuspankeista markat toimittetaan Suomen Pankkiin vaihdettavaksi euroiksi Sotiemme

Veteraanit -keräysorganisaation pankkitileille. Varat käytetään paikallisesti sotiemme veteraanien, heidän puolisoitten ja leskiensä sekä sotaeskiänsä itsenäisen kotona asumisen tukemiseen.

Markkojen vaihtoaika euroiksi päättyy ensi vuoden helmikuun lopussa. Suomen Pankin mukaan arvollisia markkoja on liikkeellä vielä yli 200 miljoonan euron edestä. Näistä suuri osa löytyy suomalaisten kodeista.

Kirsi Suojoki

Suomen Asiakastieto lahjoitti

Asiakastiedon liiketoimintajohtaja Mikko Sirkkiä luovutti tämän vuoden lahjoituksen 9 000 euroa Sotiemme Veteraanit -keräykselle.

Asiakastieto valitsi Sotiemme Veteraanit "Suomen Vahvimmat -kampanjansa" hyväntekeväisyyskohteeksi 2010 ja lunasti kaikille Suomen Vahvimmat sertifikaatin ostaneille yrityksille Marskin merkin.

Sotiemme veteraanit olivat 70 vuotta sitten Suomen vahvimpia. Mikko Sirkkiä haluaa muistuttaa yritysmaailmaa sotiemme veteraanien merkityksestä ja tuen tarpeesta. On hyvä, että löytyy molempien osapuolten asiaa edistäviä tapoja auttaa, josta jää vielä hyvä mieli. Mikko Sirkkiä kannustaa muitakin yrityksiä vastaavaan.

Kirsi Suojoki

Veteraanivastuu ry:n puheenjohtaja Aarno Strömmer kiitti Sotiemme Veteraanien puolesta Mikko Sirkkiä Suomen Asiakastiedon kanssa tehdystä yhteistyöstä. Kuvassa oikealta varainhankkija Kirsi Suojoki, Mikko Sirkkiä, Veteraanivastuu ry:n puheenjohtaja Aarno Strömmer, toiminnanjohtaja Soili Mylly Rintamanaisten Liitosta ja varainhankkija Sari Salpakari.

Fazer

Mukana tukemassa.

Lahjoita markkasi sotiemme veteraanien hyväksi.

HYVÄN MIELEN MARKKAKERÄYS 1.12.2011-29.2.2012

KIITOS TUESTASI!

Keräyslupa OKU 834A 1.9.2009 ja 2020/2011/2586 18.10.2011

Suomen sotiin 1939-1945 osallistuneita miehiä ja naisia on tällä hetkellä elossa lähes 50 000. Heistä noin 8 000 on sotainvalideja. Sotiemme Veteraanit -varainhankinnassa ovat mukana kaikki valtakunnalliset veteraanijärjestöt Sotainvalidiin Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto, Rintamanaisten Liitto sekä sotaeskiä edustava Kaatuneitten Omaisten Liitto. Sotiemme Veteraanit kiittävät!

**SOTIEMME
VETERAANIT**
VETERANERNA FRÅN VÅRA KRIG

Liperi lahjoitti Junkers-merkit

Tilaisuuteen oli saapunut noin 90 kuulijaa. Paikalla oli runsaasti veteraaneja, jotka olivat olleet erilaisissa tehtävissä Onttolan lentokentällä sota-aikana. Kuvassa kaksi lentolaivue 44 veteraania Kusti Lehmusvuori (vas.) ja Reino Sorsa (oik.). Reino Sorsan tehtävänä oli pommien lastaaminen koneisiin. Kusti Lehmusvuori toimi yhtenä lenkkinä nelijäsenisessä pommikoneessa sähköttäjänä ja konekivääriampujana.

Liperin kunta lahjoittaa kaikille tunnuksen Lomaaville sotiemme veteraaneille Junkers-merkin. Maanantaina 21.11.2011 pidettiin Liperin Penttilän salissa juhla, jossa kunta julkisti huomionosoituksen. Tilaisuudessa merkki luovutettiin veteraanijärjestöjen edustajille, sotiemme veteraaneille se lähetetään postin välityksellä. Liperissä on tällä hetkellä 100 veteraania.

Maanantain tilaisuuden avasi kunnanvaltuuston puheenjohtaja, kansanedustaja **Eero Reijonen**. Luennon "Liperin Junkers - järvenpohjasta julkisuuteen" piti Joensuun Ilmasilvan puheenjohtaja **Rauno Suhonen**.

NV-Palvelu Oy Jokela	Kuljetusapu K. Taipale Jyväskylä	Palokan Kuljetus ja Kiinteistö Oy Palokka
Sampo Hydraulics Ltd Jyväskylä	www.autovari.fi	T:mi Kari Jauhiainen Jyväskylä
Erka Oy Järvenpää	Seripaino EAE Oy Ltd Järvenpää	Kuljetus ja Maanrakennus P. Salonen Oy Järvenpää
Yup Ky Järvenpää	Korjaamopalvelu Ahokas Oy Piispanristi, Kaarina	Metallikoneistamo E. Moilanen Ky Kajaani
Pahkalan Taksi / Markku Kyösti Kalajoki / Himanka puh.0500-268 909, -myös inva- ja parikuljetukset	LV-Keinoset Oy Kangasala	Ourex Oy Kangasala
Juerma Oy Kangasala	Maanrakennus ja Kuljetus Pauli Lehtinen Tampere Oy Kangasala	Saneeraus A. Luukkonen Oy Kangasala www.saneerausluukkonen.fi
Rakenusliike Pirkanmaan Puumak Oy Kangasala	ATR-Potilaskuljetus Oy Kangasala	Rakennusinsinööritoimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki
Kemin Varaosa Oy Kemi	 LAKEUDEN KESKUSPUHDISTAMO OY Kurikkatie 14, 90440 Kempele Puh. 08-882 8300	Suomen Vibrakone Oy Kerava
Tilitoimisto Ordent Oy Kerava	Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972 erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen rakennustoimisto nousiainen oy Sementtiitehtaankatu 2, 04260 KERAVA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690	Maanrakennustyö Hyttinen Oy Kerava
Laastilinja Oy Kerava	Hyvää Joulua	Trukkipörssi Oy Kerava
Maansiirto ja Raivaus K. Räsänen Oy Kerimäki	Linja-autoliikenne Helander ja K:nit Oy Kestilä, puh.(08) 812 2325, 0400-890 753 ja 040-5861 567	JP Konetyö Oy Keuruu
Osmo Polojärvi Oy teollisuussähkö ja automaatio Kiiminki	Maa- ja Vesirakennus Tuohimaa Oy Kiiminki	Oy Dahlberg&Co Ab Kirkkonummi
www.golfsarfvik.fi	Kiuruveden Konetyö Ky Kiuruvesi	Kokkolan Pikahitsaus Oy Kokkola
 ASENTAJANTIE 18 87900 KOKKOLA PUH. 0201880650 FAX 0201880660 www.aptele.fi	Kometko Oy Konnevesi	Sähköasennus Jouko Kujala Oy Koski
OT-Yleispalvelu Kotka	Kuljetus Lampinen Ky Kotka	Metsä-Mylly Oy Myllykoski

Mikkelin seudun sotaveteraanit ry 50 vuotta

Sotaveteraaniliiton ansiomitalilla palkittiin ylitarkastaja Arto Sepälä (vas.), Sotaveteraaniliiton kultaisella ansioristillä Aarne Aaltonen, ansioristillä Sylvi Laakso ja Raili Häkkinen ja hopeisella ansiomerkillä Eero Jokinen ja Aira Saarenmaa.

Mikkelin Seudun Sotaveteraanit ry täytti 50 vuotta lauantaina 19.11. Juhlapäivä alkoi aamulla kunniakäynneillä sankarihau-doilla.

Ennen pääjuhlaa oli kahvitarjoilu ja onnittelujen vastaanotto. Onnittelijoina olivat Mikkelin kaupunki, varuskunta ja seurakunta sekä lukuisat maanpuolustus- ja veteraaniyhdistykset. Pääjuhla pidettiin konsertti- ja kongressitalo Mikaelissa. Läsä oli kaikkiaan noin 300 henkeä, omia jäseniä ja kutsuvieraita.

Tervehdyssanat lausui yhdistyksen kunniapuheenjohtaja **Kalevi Raatikainen**. Hän toi esille merkittäviä vaiheita yhdistyksen toiminnasta ja kiitti kannattajajäseniä vastuun ottamisesta yhdistyksen toiminnasta.

Musiikillinen puoli oli juhlassa hyvin merkittävä ja siitä vastasivat Savon Sotilassoittokunta, nuorisokuoro Kastanja ja laulusolisti **Ville Heilala**. Juhlan alussa kuultiin isänmaallista musiikkia ja loppuosassa oli sikermä veteraaneille niin tuttuja sota-ajan lauluja.

Juhlapuheen piti Itä-Suomen Aluehallintokeskuksen ylijohtaja **Elli Aaltonen**. Hän puhui veteraanisukupolven työstä maamme kohtalonvuosina. Hän toi esille syvän huolen veteraanien kuntoutuksen heikosta tasosta ja toivoi, että kuntoutusraha ei enää vähene. Päämääränä hänen mukaansa tulisi olla, että jokainen veteraani kutsutaan kerran vuodessa kuntoutukseen.

Sotaveteraaniliiton tervehdyksen esitti hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström**, Mikkelin kaupungin tervehdyksen esitti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Olli Nepponen** ja Mikkelin Tuomiokirkkoseurakunnan tervehdyksen tuomiorvasti **Juha Palm**.

Päätössanat esitti yhdistyksen puheenjohtaja **Reijo Mäkeläinen**. Hän myös kertoi yhdistyksen jatkavan veteraaniyhdistyksenä niin kauan kuin jäsenistössä on veteraaneja.

Teksti: Reijo Mäkeläinen
Kuvat: Johanna Lampinen

Veteraanien asialla Mikkelin seudun sotaveteraanit 1961-2011

Mikkelin Seudun Sotaveteraanit ry on julkaissut 50 vuotta kestäneen taipaleensa kunniaksi juhlakirjan. Kirja jakaantuu kolmeen erilliseen osaan.

Ensimmäisessä osassa on nykyisen Mikkelin kaupungin, miesten ja naisten osallistuminen talvi- ja jatkosotaan. Luvussa käsitellään kummankin sodan tärkeimmät joukot, joissa palveli pääosa alueen miehistä. Sotahistorian tapahtumien käsittely mikkeliläisestä näkökulmasta on ainutlaatuista.

Kirjan toinen osa käsittelee yhdistyksen työtä viiden vuosikymmenen aikana valtakunnallisiin veteraanityön raameihin sovitettuina. Alueeltaan laajasta, mutta jäsenmäärältään pienestä yhdistyksestä kasvoi alueensa suurin veteraaniyhdistys.

Se on pystynyt tehokkaiden toimijoidensa ansiosta vaikuttamaan paikalliseen päätöksentekoon veteraanien asioiden ajamisessa.

Kolmas osa on yhdistyksemme jäsenten muistelmia sodan tapahtumista kaikilla rintamansilla, siitä kuinka he kokivat sodan henkilökohtaisesti. Muistelmia on evakkotaipaleesta, elämästä kotirintamalla sekä siviiliväestön pommituksista Mikkelissä ja muuallakin.

Kirja on mikkeliläisen veteraanisukupolven perinnön siirtämistä jälkipolville.

Kirja on ostettavissa kirja-kaupoista ja veteraaniyhdistyksen toimistosta 20 euron hintaan. Toimiston osoite: Linnankatu 5, 50100 Mikkelä, puh. (015) 162 722.

Rosvopaistitapahtumat jatkuvat

Finnairin lentävä henkilökunta yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa jatkaa rosvopaistitapahtumien järjestämistä myös ensi vuonna, joka on tapahtumaketjun 20. juhlavuosi. Uutena pääsponsorina mukaan on tullut Nokian Renkaat. Yhteistyö

Keskon, *Sinebrychoffin*, Suomen Kerran ja Riitan Herkun kanssa jatkuu. Ensi kesänä on tarkoitus toteuttaa kahdeksan tapahtumaa eri puolilla maata. Ensimmäiset järjestetään touko- kesäkuussa ja loput elokuussa. Helmikuussa on tiedossa tapahtumapaikat ja -ajat.

Juhlayleisöä laulamassa Maamme laulua

Toivotamme Sotaveteraaneille
Rauhallista Joulun Odotusta
Ja Hyvää Uutta Vuotta 2012!

LÄKKITORI
Hammaslääkäri
A S E M A
Espoo/Leppävaara p. 5123500

SUOMEN LIONS-LIITTO R.Y.

VASTUU ON MINUN

YH:n 20-vuotismuistojuhla Tampereella 1959 - kappale veteraanijärjestäytymisen historiaa

Sotiemme veteraanien näkyvän järjestäytymisen on yleensä katsottu alkaneen vasta vuonna 1964 pidetystä veteraanien suuresiintymisestä Tampereella. Tuona vuonna veteraanit kokoontuivat YH:n 25-vuotismuiston vuoksi näyttävään tapahtumaan, joka vauhditti veteraanitoiminnan kehitystä: kyseisenä vuonna Sotaveteraaniliitto sai nykyisen järjestörakenteensa ja samalla maahamme perustettiin toinenkin veteraanijärjestö, nykyisin Rintamaveteraaniliiton nimellä tunnettu. Tästä kaikesta alkoi voimakas veteraanien järjestäytymisen kausi. Lähes kaikkea tätä (eli vuotta 1964) edeltänyttä aikaa on pidetty aikana, jolloin veteraanit eivät yhteiskunnassa juuri näkyneet.

Vuoden 1964 tunnetulle joukkotapahtumalle oli kuitenkin ollut jo edeltäjä – ikään kuin kenraaliharjoitus tai eräänlainen harjoituskappale. Se oli järjestetty – aivan samoissa merkeissä ja samalla tavalla – viittä vuotta aiemmin eli vuonna 1959. Kun syksyn 1939 tapahtumista oli tullut kulu-neeksi 20 vuotta, veteraanit kokoontuivat Tampereelta ja lähiseuduilta sankoin joukoin Tampereelle. Mukana oli arviolta 3 000 veteraania, minkä lisäksi tapahtumaa seurasi noin 6 000-päinen yleisöjoukko. Tapahtumasta kerrottiin näyttävästi tamperelaisessa Aamulehdessä (19.10.1959).

Juhlien järjestelytoimikuntaa johti **Jaakko Hakala** – myöhempi Sotaveteraaniliiton pu-

heenjohtaja. Hän, samoin kuin kaupunginjohtaja **Erkki Lindfors**, puhui tilaisuudessa. Kenttäpiispa **Toivo Laitinen** puolestaan piti kenttähartauden. Ohimarssi, jonka vastaanottajia oli mm. kenraaliluutnantti **Paavo Talvela**, pidettiin Hämeensillalla. Ennen tapahtuman alkua oli laskettu seppeleet Tampereen sankarihaudoille sekä lisäksi 43 sankarihaudalle lähiseudun pitäjissä.

Puhujat korostivat YH:n ja talvisodan synnyttämää yhteishenkeä, joka näyttääkin eläneen juuri Tampereella kokosotien jälkeisen ajan poikkeuksellisen vahvana. Kaupunkia hallitsi pitkään ns. aseveliakseli, joka juontaa vuonna 1945 lakkautetun Suomen Aseveljien Liiton luomaan henkeen. Juuri

Tampere oli aikanaan kyseisen liiton vahvimpia paikkoja. Lisäksi Tampere on näytellyt suomalaisen veteraanityön historiassa poikkeuksellisen huomattavaa roolia.

Vuoden 1959 tapahtuman laajuus ja näyttävyys yllättää kuitenkin jonkin verran; sotien jälkeisenä aikana tällaisia tapahtumia ei juuri uskallettu järjestää, ainakaan näin näyttävästi eikä näin keskeisellä paikalla. Todennäköistä on, että kansainvälisessä politiikassa juuri tuolloin vallinnut suojaus mahdollisti tällaisen tapahtuman järjestämisen – ja sen näyttävän uutisoinnin Aamulehdessä.

Joka tapauksessa tapahtuma poiki myöhemmin Tampereelle uuden eli vuoden 1964 suur-

tapahtuman, joka oli vieläkin näyttävämpi. Sitä vastaan hyökättiin voimakkaasti, kuten Eino Loikkanen on aikanaan muistellut: ”Eduskuntakyselykin tehtiin, jossa väitettiin juhlan suuntautuvan virallista ulkopoliittikkaamme vastaan.” Tapahtuma ylitti kuitenkin kaikki odotukset, ja Tampereen keskustorille kokoontui valtava joukko veteraaneja ja tapahtumaa seurannutta yleisöä. Päivä vauhditti voimakkaasti veteraanien yhteiskunnallista järjestäytymistä, ja siitä alkoi kehityskulku, joka on jatkunut tähän päivään asti.

Kaarle Sulamaa

Aamulehti julkaisi 19.10.1959 näyttävästi YH tilaisuuden.

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY
FINLANDS RYTTÄRFÖRBUND RF

Radiokatu 20, FIN-00093 SLU, puh. 09-229 4510, fax 09-149 6864
Sähköpostiosoite: ratsastus@ratsastus.fi Internetsivut: www.ratsastus.fi

Vihdoinkin kotona – Väinö Mulari siunattiin Ristijärven sankarihautaan

Joulukuun hämärässä 1939 laskettiin Ristijärven hautausmaahan multiin ensimmäinen paikkakunnan sankarivainaja. Saattoväen joukossa oli silloin 18-vuotias Lauri Koskelo.

Lokakuuisena lauantaina 72 vuotta myöhemmin hän oli so-

dan kokeneena veteraanina jälleen sankarihautajaisissa. Nyt saattamassa ikätoverinsa Väinö Mularin maallisia jäännöksiä kotiseurakunnan kirkkomaahan.

Väinö Mulari syntyi Ristijärvellä 25.8.1923. Asevelvollisuus alkoi alokkaana Oulussa

1942. Kaksi vuotta myöhemmin hän sai korpraalina määräyksen siirtyä kenraali Pajarin johtaman 3. divisioonan JR53:n 1. pataljoonaan. Divisioonasta siirtyi Kannakselle Kuuterselän - Suulajärven alueelle armeijakunnan reserviksi keväällä 1944.

Venäläisten suurhyökkäys alkoi kesäkuun 10. päivänä. Seuraavana päivänä pataljoonasta siirtyä Sahakylän alueelle rautatien länsipuolelle, divisioonan oikealle sivustalle. Asemat olivat keskeneräiset: piikkilankaesteet olivat valmiit, mutta ps-esteitten kivet olivat vielä upottamatta ja ampuma-alueetkin raivaamatta. Taisteluhaudatkin olivat keskeneräisiä, kuten alueen kolme betonikorsuakin.

Kesäkuun 14. alkoi venäläisten hyökkäys tällä loholla. Kaksi kertaa pataljoona pystyi hyökkäyksen torjumaan. Vihollinen oli kuitenkin päässyt rautatien suunnalla kiertämään kompanian taakse. Saarroitusuhan takia kompania määrättiin irtaantumaan. Väinö jäi suojaamaan vetäytymistä ja sai tällöin kuolettavan osuman. Ruumis jäi kentälle.

Vuonna 2008 venäläinen etsijä löysi tuntolevyn ja jäännöksiä Raivolanjoen länsipuolisesta taisteluhaudasta. Löytöpaikka oli noin 2 kilometriä lehtikuusi-

metsästä pohjoiseen. Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys sai tuntolevyn ja jäännökset haltuunsa Kuuterselässä. Suomessa suoritettujen DNA-tutkimusten perusteella voitiin löydös tunnistaa varmuudella Väinö Mularin jäännöksiä.

Sankarivainaja Väinö Mulari siunattiin Ristijärven sankarihautausmaahan lauantaina 22.10. Kainuun Prikaati osallistui siunaustilaisuuden järjestelyihin. Kenttärovasti **Jouni Parviainen** suoritti siunaamisen kirkkoherra **Esa Oikarisen** avustamana. Kuusi varusmiestä osallistui kunniatehtäviin. Kainuun Sotilassoittokunnan varusmiessoittajat avustivat toimituksessa.

Muistotilaisuus järjestettiin seurakuntatalolla. Siihen osallistui omaisten lisäksi suuri joukko saattoväkeä. Muistotilaisuudessa puheenvuoron käyttivät mm. seurakunnan, puolustusvoimien ja sotaveteraanien edustajat.

Seppo Tähkäpää

Varusmiehet suorittamassa kunniatehtävää.

Asevelimajoilla elää vielä talkoohenki

Tampereen Reserviupseerien seniorit ovat talokotoina pian kolmen vuoden ajan keräilleet majatarioita. Kirjoitustalkoisiin ovat osallistuneet kymmenet veteraanit ja vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön osallistuneet, jotka ovat olleet kiinnostuneita majatoiminnasta ja toiminnan merkityksestä vapaaehtoiselle maanpuolustustyölle. On liikkuttavaa lukea, miten oma ranta, sauna, iltarusko ja ajatustenvaihto samoja kokeneiden velji-

en kanssa ovat parasta hoitoa veteraanin sielulle ja ruumiille. Majatarioita ja historiikkeja kirjoittaneet ovat kaikki osallistuneet asiaan talkoohengessä. Tällä haulla majayhdistyksiä löytyi 319.

Talvisodan vielä kestäessä sotainvalidit alkoivat järjestäytyä. Marsalkka Mannerheim, joka oli sotinut monet sodat, tiesi ja tunsu hyvin tilanteen, mihin sodasta palaava invalidi joutuu sodan jälkeen. Siksi hän käskytti invalideja sanoen: Ase-

veljet, Suomen sotilaat!.....Tietäkää kuitenkin, että teissä itsessänne, sisimmässänne asuu se voima, joka auttaa teitä eteenpäin, että te ette ilman omakohtaista voimakasta halua ja yrittämistä pääse tulokseen edes suurenkaan ulkoa tulleen tuen varassa. Usein vain vertaisryhmän tuella oli sotainvalidilla mahdollista selvitä ihmisarvoiseen elämään. Sodan kokeneet miehet ja naiset saattoivat olla henkisenä tukena toisilleen ja ymmärtää parhaiten aseveljen elämäntilanne.

Asevelihenki oli jotenkin aikakauden ja asianomistajaryhmiin liittyvä henkinen ilmapiiri, joka ulottui yli poliittisten puoluerajojen ja yhteiskunnan varallisuusluokkien. Valitettava on, että asianosaisten kadotessa kuvasta, myös asevelihenki tuntuu katoavan. Saattaa tosin olla niin, että yhteiskunnan rakenteiden muuttuessa myös asevelihenki-ajatuskin on saanut uuden sisällön. Asevelimajojen tunnelmassa kuitenkin perinteet vielä säilyvät majoissa, esineissä ja tarinoissa.

Kokoon on saatu 330-sivun historiikki, jossa lienee noin

puolet maan majoista. Melkein kaikki tarinat ovat historiaa. Veteraanitoimiston puheimesta voi vastata nuori nainen ääni, joka kertoo, että hän sivutoimisesti hoitelee näitä veteraaniasioita ja että kyllä hän on kuullut, että piirissä on majoja ollut, mutta ne on kaikki myyty ja rahat pantu kuntoutukseen ja virkistykseen. Saattaa olla, että viimeisetkin muistajat tai tietäjät ovat jo nurmen alla. Siksi lähteinä on käytetty myös vanhoja historiikkeja, lehtileikkeitä ja pöytäkirjamerkintöjä. Asiasisällöistä kumpuaa kuitenkin yhdessä tekemisen henki, asevelihenki ja vertaisryhmän merkitys sotia käyneelle miehelle tai naiselle.

Värikuvia on saatu julkaisuun 150, mustavalkokuvia 93. Koottu aineisto on taitettu yhteistyössä Tampereen Ammattiopiston Painoviestintä-linjan kanssa. Nettikirjana koko teos on nyt luettavana www.asevelimajat.fi -sivuilla PDF-muodossa.

Nyt jokaisen kirjoittajan tai yhdistysvastaavan olisi syytä lukea omakohtainen tekstinsä ja antaa palautetta, josko teks-

tien editoinnissa tai taitossa on tapahtunut nimi-, vuosiluku- tai asiavirheitä. Korjauspalautetta tulee antaa osoitteeseen **eke.aaltonen@gmail.com**. Myös kuvien ottajien nimiä puuttuu melkoisesti. Jos kuvan ottaja ei ole selvillä, kuva toetaan yhdistyksen arkistokuvaksi ja yhdistys kuvan oikeuksien omistajaksi. Jos joukkoon on pujahtanut kuvamateriaalia, josta saattaisi seurata laskutus-seuraamuksia, niin poistamme kuvan heti siitä tiedon saatamme.

Teoksen kirjaversio tulee jalkeluun, kunhan painatusbudjetti saadaan varmistetuksi. Eräs saamani ehdotus on, että asiasta kiinnostuneet henkilöt tai yhdistykset tilaisivat haluamansa määrän 15-20 euron hintaisia kirjoja. Kun tilauksia tulisi tarvittava määrä, painokoneet lähtisivät pyörimään ja tilaajat saisivat kirjansa. Lasku seuraisi kirjojen mukana. Tilauksen voi jättää tamru@tampereenreserviupseerit.fi

Kiitos kaikille talkoolaisille! Teitte, kuten aina, hienon työn.

Erkki Aaltonen

Valmistettu Suomessa

Myös sähkömopot

Myynti 0500 567 104

An ESCO Technologies Company

ETS-Lindgren Oy, Eura

Päämajan upseereiden lounaskokootumiset loppuivat

Päämaja sijaitsi molempien sotien aikana Mikkelissä ja sen lähiympäristössä. Helsingissä PM II:ssa oli ainakin sotatalousesikunta ja viestiosasto III. Upseereista suurin osa oli reservinupseereita. Vahvuus talvisodassa oli 188 upseeria. Jatkosodan upseerivahvuus vaihteli 1941 n 500, 1942 n 450, 1943 n 500 ja kesäkuussa 1944 n 600 upseeria.

Päämajan upseerit eivät kokoontuneet sodan aikana lukuun ottamatta Mikkelissä pidettyjä eräitä suppeita tilaisuuksia kuten mm. muutamana marsalkan syntymäpäivänä.

Sodan jälkeen ensimmäinen lounastapaaminen tapahtui joskus 1971 jälkeen Finlandia-talossa. Aloitteentekijänä oli kenraalimajuri **Ragnar Grönvall**, marsalkan vanhempi adjutantti. Kerrotaan, että osallistujista kaikki eivät mahtuneet Finlandia-taloon. Järjestelyt hoiti majuri **K. G. Fogelholm**. Esitelmöitsijänä oli lääkintäkenraalimajuri **I.J. Heinonen**.

Tämän jälkeen lounaalle kokoonnuttiin vuosittain Talvisodan alkamispäivän liepeillä Katajanokan Kasinon kenraalisalissa puheenjohtaja Grönvallin johdolla 1984 saakka. Asuna oli tumma puku kunniamerkein. Ensimmäisenä sihteerinä alusta alkaen toimi kapteeni res. **Pentti Arajuri**. Kokootumisista ei alun alkaen pidetty pöytäkirjaa eikä myöhemminkään. Näin ollen vahvuuksista ei ole tietoa.

Omakohvaisia muistoja

Marraskuun puolessavälin 1944 Rovaniemen liepeiltä VP 5:stä luutnantti **Olli Vuorio** komennettiin PM:n viestiosastolle Mikkelisiin. Kapteeni res **Simo Laurila** opasti minua kahden viikon ajan tuleviin tehtäviin PM:n viestiosasto III:ssa Helsingissä Laivanvarustakadulla. Sodan jälkeen Simo Laurila kertoi päämajan upseereiden kokoon-tuvan lounaalle. Estelin osallistumista ja totesin olleeni nuorena luutnanttina niin vähän aikaa PM:ssä ja vielä Helsingissä. Ensimmäisen kerran olin lounaalla 28.11.1985. Siellä tapasin mm

kadettiveljiäni **Toivo Aarrevuo**, **Erkki Alppisara** ja kuuluisuusia kuten kirjailija **Ilmari Turja** ja pankinjohtaja **Paavo P. Pitkänen**. Ainakin v:sta 1985 lounaskokootumiset valokuvattiin ja näin saatiin tosite tapahtumasta. 17.10.1989 päämajan toiminnan alkamisesta tuli 50 vuotta. Juhlakokous aloitettiin kunnia-käynnillä Hietaniemen sankariristillä ja marsalkka Mannerheimin hautapaadella.

Kenraalisalissa lounastettiin viimeisen kerran 1992. Sen jälkeen oltiin Merisalissa 1993–1994 ja sitten Karimosalissa 2005 saakka. Suomalaisella Klubilla lounastettiin 2006–2011 paitsi 2009 PE:ssä. Sihteerinä Pentti Arajuri oli vuoteen 1999. Hänen seuraajanaan 2000–2003 oli **Erkki Virtala**. Kolmantena ja viimeisenä sihteerinä allekirjoittanut 2004–2011.

Aloittaessani rivivahvuus oli 25. Pentti Arajuren arkistossa löytyi päiväämätön nimiluettelo, jossa oli 104 nimeä ja osoitetta. Viimeisellä sivulla oli merkintöjä rivivahvuudesta 1991: 93 osallistujaa, 1992:90, 1993: 88, 1994: 77 ja 1997: 76 osallistujaa. Arkistosta löytyi myös Pentti Arajuren muistiin merkitsemä marsalkan päiväohjelma Päämajassa 1941–44.

Kunniamerkkien käytöstä luovuttiin 2000 jälkeen kokonaan asun ollessa myös vapaampi.

Lounaalla kuultiin ensin arvostetun esitelmöitsijän alustus. Ruokana oli usein marsalkan lempiruoka marskin ryyryn kera. Lounaat kestivät parituntia kello 13.00 alkaen. Pöytäjärjestystä ei etukäteen määrätty. Jokainen valitsi paikkansa. Lounailla ei juuri kerrottu sodan vaiheista vaan keskusteltiin ajankohtaista aiheista. Vakio-osallistujia lounailla olivat mm **Erkki Sutela**, **Sakari Saarinen**, **Antti Karppinen**, **Esko Helske**, **Ilmari Koppinen**, **Erkki Virtala** ja **Rafu Bäckman**, marsalkan nuorempi adjutantti, joka oli viimeisen kerran mukana 2006. Monet oli rintamalla tapahtuneen haavoit-

tumisen jälkeen komennettu Päämajaan kuten mm **Erkki Sutela**.

Suomalaisella Klubilla 2007 oli paikalla 7 veteraaniupseeria. Vaikka joukko oli supistunut näin pieneksi, päätettiin edelleen kokoontua vuosittain. Näin tapahtuikin 2008–2011. Viime kesänä elokuun alussa soitin puheenjohtaja Esko Helskeelle. Tällöin sovittiin kokootumisesta lokakuussa. Elokuun puolessa välin yllätyksenä näin Eskon kuolinilmoituksen ja tyrmistyin. Lähetin kuudelle ”rivissä” oleville kirjeen, jossa ehdotin viimeistä lounasta 18.10. Ilmari Koppinen, **Åke Gagneur** ja allekirjoittanut, kaikki 92-vuotiaita lounastivat klubilla. Esko Helskeen muistoksi pidettiin hiljainen hetki ja todettiin haikeina päämajan upseereiden lounaiden päättyvän. Kolme muuta Antti Karppinen, **Pentti Keijola** ja **Reino Valkama** eivät jaksaneet tulla lounaalle. Näin päättyi eräs historiallinen vaihe.

Sihteerin muistoja

Tavatessani ensi kerran lääkintäkenraali **Pekka Somerin** lounaalla hän kiitteli uuden virkahuoneensa kalusteista, jotka olin toimittanut ollessani PE:n taloushuolto-osasto toimistoupseerina 1960–1961.

Viimeisellä lounaalla 18.10.2011 Suomalaisella Klubilla. Oikealta Ilmari Koppinen, Olli Vuorio ja Åke Gagneur.

Aloittaessani sihteerin tehtävän eversti Rafu Bäckmann soitti minulle ja pyysi tulemaan lounaspaikalle ajoissa. Näin tein. Tultuaan Karimosaliiin hän asettui istumaan pöydän kulmaan ja sanoi. ”Tästä minä näen kaikki”. Talvisodassa komppanian päällikönä Kannaksella hän haavoitui kaulaan, jonka seurauksena menetti toisen silmänsä. Sitten Rafu kertoi sponsoroineensa vuosien varrella marskin ryyryt ja kielsi kertomasta tätä. Hän kertoi lounailla muistoja marsalkasta, jotka olisi pitänyt tallentaa. Tämä valitettavasti jäi tekemättä. Viimeiset vuotensa Rafu oli Kaunialan sotavammassairaalassa, jossa kävin häntä tapaamassa. Viimeksi näin hänet lehteä lukemassa toisella silmällä ilman silmä-laseja. Hän muisti vanhat asiat

hyvin tarkoin ja oli todella herrasmiehen perikuva.

Kansallismuseossa oli 2005 Mannerheim-näyttely. Soitin museoon tyttärelleni ja kysyin, voitaisiinko avajaisiin kutsua päämajan upseereita. Sain myöntävän vastauksen ja lähetin nimiluettelon osoitteineen. Sitten tuli tieto, että museosta ei lähde yhtään kutsua ilman ao. arvoa. Olin ollut yli 25 vuotta veteraaniveljien kanssa lounailla, mutta tiesin vain kadettiupseereiden arvot, en juuri muita. Totesinkin olevani suurlähettiläiden, professorien, neuvoksien hienossa seurassa. Mutta eiväthän veteraanit yleensä katsoneet tarpeelliseksi kertoa taustastaan. Olen kiitollinen, kun olen saanut olla näin merkittävän joukon keskuudessa ja viimeksi sihteerinä.

Olli Vuorio

Kierrättämällä vähennät merkittävästi jätteen syntyä, säästät luontoa ja energiaa. Ota selvää: www.kuusakoski.fi

Kierrätämme veloituksetta: metalliromut, akut, autot, renkaat, kuluttajien sähkö- ja elektroniikkalaitteet.

valtakunnallinen maksuton palvelunumeromme 0800 30880

Kierrätä! Kuusakosken jäljiltä maailma on vihreämpi!

Onko jälkee vai ei?

Tuottoisat ”Siniset Sävelet”, veljiä ei jätetä Viitasaarella!

Valtiokonttorin veteraanien kuntoutuksen myöntämä määräraha ei riittänyt tänä vuonna kaikkien viitasaarelaisten veteraanitunnuksen omaavien sotaveteraaniveljien sekä heidän puolisoitensa kuntoutukseen, vaan peräti seitsemän todettiin jäävän kuntoutusta vaille. Nuorta sukupolvea edustavat tukijaoston puuhamiehet **Markku Kari** ja **Raimo Salo** päättivät kerätä puuttuvat varat järjestämällä Viitasaaren Sotaveteraaniyhdistyksen suosiollisella tuella hyväntekeväisyyskonsertin.

Sen tuotto kohdennettiin lyhentämättömänä paikkaamaan harmillista vajetta.

Viitasaaren Sotaveteraanien puheenjohtaja **Isto Korhosen** mukaan puuhamiesten, konsertissa esiintyjien kuin runsaslukuisen yleisön osoittama tuki kertoo siitä, että Viitasaarella arvostetaan sotaveteraaneja. Siellä löytyy tahtoa hoitaa kunniavelka maamme itsenäisyyttä terveytensä ja henkensä uhalla puolustaneelle sukupolvelle. Konsertti tuotti noin 4000 euroa eli liki tempaukselle asetetun tavoitteen verran.

- Eivät miehemme lähteneet sotaan puolustamaan suuria yrityksiä kuten ”rauma repoloita”, vaan Suomen valtiota. Ja tämä on totuus, joka Suomen valtion päättäjien tulisi muistaa ja sitoutua huolehtimaan, että nyt keski-ikästään 88-vuotiaiden veteraanien, leskien ja puolisoitten asiat tulisivat hoidetuksi.

- Korhosen mukaan hyvin harvat veteraaneista kykenevät enää osallistumaan ennen niin suosituille kylpyläkuntoutusjaksoille, jotka kymmenen vuorokautta kestävinä jaksoina esimerkiksi Peurungassa vietettyinä maksavat yhden veteraanin osalta 1600 € kerta/jakso.

- Avokuntoutuksessa 30 hoitokerran jakson kokonaiskustannukset yhden veteraanin osalta ovat 2500 €. Kotikuntoutus, joka kuntoutusmuotona on yleistynyt, on edellistä vielä kalliimpaa. Veteraanikuntoutuksen on todettu nielevän nykyisin enemmän rahaa. Monet tarvitsevat iän myötä erityiskuntoutusta voidakseen asua mahdollisimman pitkään kotona.

- Monet kenttätöitä tekevät sotaveteraaniyhdistysaktiivit toteavat painokkaasti, että jos ensi vuoden budjetti toteutuu, kuten on suunniteltu, ovat veteraanit, vapaaehtoistyöntekijät, kunnat ja kuntayhtymät pulassa.

- Tämä vuosi on huonoin vuosi 12 vuotta kestäneen yhdistyksen puheenjohtajuuteni aikana. Miksi sitä on niin vaikea päättäjien muistaa, että jokaisella veteraanilla on oikeus vuosittaiseen kuntoutukseen? Siksikö oikeus ei toteudu, kun sitä ei ole kirjattu lakiin, kuten

on kirjattu sotainvalidien osalta, kyseli Korhonen.

”Sinisiä säveliä” -konsetin esiintyjinä Viitasaaren Areenalla nähtiin muiden muassa tangokuningas **Tommi Soidinmäki**, **Jenni Kupari**, **Raimo Salo**, Viitasaaren veteraanikuoro johtajanaan **Miia Kuusela**, **Kari Keurulainen**, **Titta”Ansa Ikonen” Huikari** ja **Jyrki”Tauno Palo” Holm** sekä Lottatyöt. Konsertin juonsi Markku Kari.

teksti:Auli Kumpunen

kuvat: Kauko Ikäheimonen

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet, muistutti Viitasaaren Veteraanikuoro.

Konsertille asetettu tavoite saavutettiin, totesivat Tommi Soidinmäki (vas.), Raimo Salo, Markku Kari ja Isto Korhonen.

BOSCH

Invented for life

www.bosch.fi

Täyden palvelun
autoliike.

TOYOTA

KUOPION AUTO KAUPPA.fi

Kallantie 11, puh (017) 364 2211, avoinna ark. 8-17, la 10-14.

Silta sukupolvien välillä – seminaari Tukholmassa

Suomen Sotainvalidien Ruotsin piirin, Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirin ja Ruotsin Sotalapsiyhdistysten Keskusliiton järjestämään ja Lotta Svärd Säätiön ja Kaunialan Sairaala Oy:n tukemaan seminaariin Suomen Tukholman suurlähetystössä kokoontui runsas joukko kuulijoita 17. marraskuuta. Seminaarissa käsiteltiin sodan jälkeisiä traumoja useasta näkökulmasta. Sosiaalineuvos **Timo A. Tanninen** toimi yhdistävänä voimana järjestelyissä. Puolustusasiamies **Anders Gardberg** totesi avaussaunoissaan, että sotavuosien aikana, eikä myöskään niiden jälkeen, käsitelty sotien aiheuttamia henkisiä traumoja. Tärkeintä oli fyysinen toipuminen ja työhön tarttuminen. Ei ymmärretty, että ihminen on kokonaisuus, joka voi ja toimii paremmin, kun kokemusten aiheuttamia tunteita, stressiä, pelkoa ja syyllisyyttäkin voidaan käsitellä ja hoitaa. Näihin asioihin alettiin kiinnittää

huomiota vasta vuosikymmeniä myöhemmin.

Seminaarin päätös keskustelussa pohdittiin sitä, miten voidaan auttaa muita samanlaisia kohtaloita kokevia ihmisiä nykyaikana, kun sodat, karkotukset ja maanpaot jatkuvat eri puolilla maailmaa.

Tutkija **Gunilla Björkqvist** Tukholman yliopistosta tekee sotaveteraanitutkimusta, josta ilmenee, että kaikilla on jokin vaiva, eivätkä sotavuosien kokemukset koskaan häviä, ne ovat vaiettuinkin mielessä. Sotavuosien jälkeen Suomessa oli kokonainen vaitelias sukupolvi, joka ei ollut terve eikä sairas ja kuitenkin piti panostaa työhön ja jälleenrakennukseen. Hän on todennut haastatteluisissa, että osa stressihäiriöistä lieventyy vuosien mittaan. Keskustelut ja kuulluksi tuleminen auttavat, kunhan vain joku kysyy ja on kiinnostunut.

Paneelikeskustelun lopuksi Ruotsin Sotalapsiyhdistysten Keskusliiton puheenjohtaja **Sinikka Stymne Ortmark** kiit-

Soile Tornberg Kaunialan sotavammassairaalasta.

ti Suomesta tulleita asiantuntijoita ja seminaarin toteuttamiseen osallistuneita järjestöjä sekä Suomen Tukholman suurlähetystöä ja totesi, että ”Silta sukupolvien välillä” on toteutunut tänään.

Teksti: Kirsti Pekari

Kuva: Anni Heikka, Suomen Tukholman suurlähetystö

Rauhallista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!

KOKOOMUS

Tuusniemellä yhteistyö pelaa

Jo vuosia sitten jokaiseen kuntaan piti nimetä veteraaniasiamies. Onko näin tapahtunut kaikissa kunnissa? Liiton toimesta käynnistettiin myös hankkeet sosiaalineuvojan nimeämiseksi jokaiseen piiriin ja yhteyshenkilön nimeämiseksi jokaiseen yhdistykseen.

Jos ja kun näin on tapahtunut, pitäisi tämä ”kolmikan-tayhteistyö” olla vahva lenkki veteraanien asioiden hoitamisessa edellyttäen tietenkin, että jokainen hoitaa tinkimättömästi oman vastuunsa ja avoin yhteistyö toimii.

Miten tämä yhteistyö toimii käytännössä? Monenlaisia viestejä ja kokemuksia kentältä kuuluu, eivätkä kaikki ole kovin mairittelevia veteraanien näkökulmasta katsottuna.

Peiliin katsomisen paikka löytyy varmaan jokaiselta osaluomalta!

Tiedämme, että nyt ja tulevaisuudessa tarvitsemme entistä enemmän yhteistyötä ja erilaisia toimenpiteitä veteraanijoukon tukemisessa heidän elämänsä ehtoossa.

Kun yhteistyö ja asiat toimivat hyvin, on siitä syytä antaa myös kiitosta. Tuusniemen kunta Pohjois-Savossa kelpaa hyväksi esimerkiksi siitä, että miten hyvin kunnassa hoidetaan veteraanien asioita laajalla rintamalla.

Kunnassa on toiminut jo kauan veteraaniasioden neuvottelukunta, jossa on kunnan edustuksen lisäksi edustajat kaikista paikallisista veteraanijärjestöistä. Yhdessä pohditaan veteraanien asioita ja tehdään päätöksiä. Kunta on avustanut jo vuosia tasapuolisesti jokaista veteraanijärjestystä taloudellisesti.

Tuusniemellä nimettiin veteraaniasiamies välittömästi, kun asia tuli esille. Tehtävään nimettiin sosiaalijohtaja **Tuomas Aikkila** ja hänen kanssaan yhteistyö sekä yhteydenpito toimii hyvin ja aktiivisesti. Kunnassa on reaaliaikainen tieto siitä, missä mennään veteraaniasioden suhteen.

Esimerkkinä mainittakoon nopea toiminta kuntaan tulleen rintamaveteraanien kotiin vietävien palveluiden määrärahan käytöstä. Yhdessä veteraanijärjestöjen kanssa asia käytiin läpi ja sovittiin määrärahan käytöstä jo heti keväällä. Toivottavasti valtiovalta antaa lisää rahaa tähän tarpeelliseen toimintaan.

Kunnanjohtaja **Jouni Perälä** on toiminnallaan osoittanut, että veteraanien asiat ovat todella tärkeitä yhtäläillä Tuusniemen kunnalle kuin hänelle itselleen. Hän on osaltaan huolehtinut mm. siitä, että jos kuntaan valtiovalan toimesta vuosittain veteraanien kuntoutukseen myönnetty määräraha ei riitä, niin kunta maksaa puuttuvan osuuden ja jokaiselle veteraanille voidaan näin tehdä myönteinen päätös. Kunnanjohtaja on ajan tasalla veteraanien tilanteesta.

Perälän johdolla kunnan eri sektoreiden työntekijöiltä saatiin merkittävää apua myös Pohjois-Savon alueen kirkko-

Sosiaalijohtaja **Tuomas Aikkila** (vas.), kunnanjohtaja **Jouni Perälä**, sotaveteraanit **Juho Veiste** ja **Onni Ryyänen** Tuusniemen Sotaveteraanien perinnepäivän juhlassa 19.10., jossa 92-vuotispäiväänsä samalla viettänyt **Onni Ryyänen** muisteli yhdistyksen 45-vuotista taivalta.

pyhän järjestämiseen Tuusniemellä syyskuussa.

Veteraanijärjestöjen tilaisuuksissa on kunnan edustus lähes poikkeuksetta paikalla.

Kun kaikkeen edellä kerrottuun lisätään vielä hyvä ja jatkuva yhteistyö sekä tuki Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiriin

puheenjohtaja **Olavi Karttuselta**, toiminnanjohtaja **Eija Iivariselta** ja sosiaalineuvoja **Riitta Huittiselta**, niin voimme luottavaisin ja turvallisien mielin hoitaa veteraanien asioita Tuusniemellä.

Esko Taskinen

Nuoret maanpuolustusmatkalla Siiranmäkeen ja Kuuterselälle

Kouvolaan seurakunta vaalii työssään lähihistoriaa ja edistää perinnetietoisuutta. Seurakunnan tehtävä on auttaa ja tukea ihmisiä niin käytännöllisissä asioissa kuin henkisessä selviämisessäkin. Vuosittaiset isänpäiväretket toteuttavat näitä päämääriä. Tämänvuotinen perinnematka suuntautui Karjalan kannakselle Siiranmäkeen ja Kuuterselälle 12. marraskuuta 50 retkeläisen joukolla. Matkan teemana oli kertoa nuorille tapahtumista 70 vuotta sitten. Yli 10 nuoren ryhmä toi matkalle sekä haastetta että piristystä.

Retkemme johtajana toimi Kaarlo (Kalle) Kantokari Pohjois-Kymen Sotilaspoikakilasta. Oppaina olivat reservin majurit Keijo Gärdström, Eero Mattila ja Kari Soininen. Busissa asiantuntijaoppaat kertoivat reitin varrella talvi- ja jatkosodan vaiheista.

Siiranmäen tienristeysmaastossa bunkkerilinjan edessä Keijo Gärdström muisteli Mannerheim-ristin ritari **Tuomas Gerdtin** kertomusta vastaiskusta 14 miehen kera itään Seppälän talolle. Valtavan tykistökeskityksen läpi syöksyen ryhmä aloitti taisteluhautojen

vyörytyksen. Kamppailua käytiin mies miestä vastaan käsikranaatein ja konepistoolein. Vyörytettävä matka oli noin kilometrin pituinen ja jokaisesta metrillä taisteltiin ”verisesti”. Bunkkerilinja on kohoavassa maastossa Siiranmäen alla. Iskuryhmä eteni metri metriltä taisteluhautoissa, joiden pohjat olivat täynnä vihollisruumiita. Etulinja oli suomalaisten joukkojen hallussa 15. – 16.6. yöllä. Vihollispanssarit hallitsivat kuitenkin tulellaan Seppälän talon raunioiden kohdalla ollutta taisteluhautojen välistä, linnoittamatonta aukkoa. Seppälän talolle saavuttaessa linnoitettu taisteluhauta loppuu. Talon kohdalla mäen juurella taisteluhautoja ja panssariesteitä ei ollut lainkaan rakennettu. Tämä laiminlyönti koitui puolustajille suurimmaksi huolen aiheeksi. Venäläiset saivat yli kilometrin mittaisen murron Siiranmäen harjalle, josta se laajensi murtoa Kymälän suuntaan.

Siiranmäestä irtaannuttiin vasta käskystä 16. – 17.6. yöllä. Armeija oli saavuttanut kesän 1944 ensimmäisen torjuntavoiton, joka antoi uskoa suomalaisille, että ylivoimainen vihollinen voidaan torjua.

Siiranmäen torjuntavoitto perustui ainakin neljän tekijän yhteisvaikutukseen. Komentajat ja päälliköt johtivat joukkojaan lähellä etulinjaa. Vastahyökkäykset ja -iskut tehtiin ripeästi, kun vihollisen murto oli vielä kapea ja matala. Vastaiskut suunnattiin, aina kun se oli mahdollista, vihollisen sivustoihin. Oman tykistön ja kranaatinheitin keskitetty tuli oli puolustuksen selkäranka. Uudet panssarintorjunta-aseet, kauhut ja nyrkit,

tehostivat ratkaisevasti panssarintorjuntaa. Taistelut osoittivat peräksiantamattoman taistelutahdon ja valiotistelijoiden muodostamien iskuosastojen ja -ryhmien ratkaisevan merkityksen.

Siiranmäellä ja Kuuterselässä laskettiin seurakunnan ja sotilaspoikien yhteinen seppel. Kenttähartauden toimittivat Keijo Gärdström ja Kari Soininen. Matkan aikana kesäkuun 1944 tapahtumia valottivat Kari Soininen ja Eero Mattila.

Eero Mattila

Kouvolaalaisia sotahistoriamatkalla Siiranmäen muistomerkillä.

IHMISEN HYVÄKSI

Toivotamme
asiakkaillemme ja
yhteistyökumppaneillemme
Rauhaa joulunaikaa
ja
Onnea tulevalle vuodelle!

TAUKOKANGAS
www.taukokangas.fi
p. 08-4794700, Oulainen

Kyyhkylä

*Hyvää joulua
ja valoisaa
vuotta 2012!*

terveisin Kyyhkylän väki
Kyyhkylän kuntoutuskeskus
Kyyhkyläntie 9, Mikkeli • www.kyyhkyla.fi

SOPVALM
METALLIN ALIHANKKIJAT

Tampereen
HUOLTOYKKÖNEN

PerkinElmer
For the Better

JYKES
KIINTEISTÖT

PAKKAUSALAN
YKKÖNEN

JO VUODESTA
1893

PakkausÖhman
www.pakkausohman.com

Teerikukontie 10-12, 00700 Helsinki
puh. (09) 351 790, fax (09) 345 2339

Sotiemme veteraanien kirkkopyhä Lahden Launeen kirkossa

Sotiemme veteraanit tukijoinaan ja ystävineen täyttivät Launeen kirkon pyhäinpäivän aamuna Lahdessa. Kirkkoherra **Heikki Pelkonen** toimitti messun.

Lapsiryhmä esiintymässä Marita Teräväisen johdolla.

Puolenpäivän lyöntien jälkeen jatkettiin kirkkotilaisuudella "Veteraaniasiain äärellä". Juhlayleisöä tervehti aluksi Lahden Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Juhani Honkaniemi**. Saimme nauttia **Pia Ylitalo-Maunulan** ja **Hannu Lehtosen** hienoista musiikkiesityksistä, joita vielä koristeli Renkomäen iltapäivätoiminnan lapsiryhmä **Marita Teräväisen** ohjaamana. Lausuntaa tilaisuudessa esitti **Irmeli Pöllänen**. Juhlapuheen piti Lahden kaupungin hallituksen puheenjohtaja **Kari Salmi**. Tilaisuuden päätössanat lausui pastori **Ulla Kotinurmi**.

Teksti ja kuva: Jorma Hoviniemi

Perinnekauden tulo esillä Pohjois-Pohjanmaalla

Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraaniväkeä oli runsain joukoin koolla perinteisillä piirinsä neuvottelupäivillä Oulun Eedenissä 8.-9. marraskuuta puheenjohtaja **Aarno Strömmerin** johdolla. Ajankohtaisina aiheina olivat esillä perinnekauteen siirtymisen valmistelut sekä kuntoutukseen ja sosiaaliseen työhön liittyvät kysymykset.

Piirin perinneyhteyshenkilö **Paavo Kurttila** kertoi pyrkivänsä vierailemaan alueen kaikissa yhdistyksissä. Loppuvuoden aikana on tarkoituksena selvittää paikalliset erityispiirteet ja tarpeet tulevassa perinneyhteisössä. Yhdistysten hallitukseen valitaan kevätkaudella 2012 perinneyhteyshenkilöt.

Sitten kun sotaveteraaniih-

distyksen kaikki veteraanit on kutsuttu viimeiseen iltahuutoon tai jäljellä on enää muutama veteraani, sotaveteraaniihdistys muuttaa sääntönsä perinneyhdistyksen säännöiksi. Vaihtoehtona on myös päätös liittymisestä johonkin lähialueen suurempaan yhdistykseen, Kurttila totesi.

Sosiaalishteeri **Anni Grundström** ja sosiaalineuvoja **Seppo Matilainen** esittelivät veteraaneja tukevan sosiaalisen työn ajankohtaisia kysymyksiä. Keräyspäällikkö **Antti Pesälä** raportoi vuoden 2011 - 2012 keräyksestä, joka on sujunut edelleen suotuisasti. Kuivaniemen sotaveteraaniihdistyksen puheenjohtaja **Pekka Ellilä** kertoi yhdistyksensä toiminnasta ja omasta roolistaan siinä.

Paavo Pikkuaho Pudasjärveltä kertoi kuulumisia liiton hengellisen työn virikepäiviltä. Loppuillan ohjelmassa oli myös yhteislauluhetki.

Tunnustuksena toiminnastaan sotaveteraanien hyväksi jaettiin Sotaveteraanien kultainen ansioristi **Seppo Hyvärille** Raahesta. Sama kunniamerkki on myönnetty myös **Aino Pyhäniemelle** Raahesta. Sotaveteraanin ansioristin sai **Erkki Jokinen** Oulusta. Sotaveteraaniliiton ansiomitalin saivat rovasti **Jorma Niinikoski** Kärämäeltä, kirkkoherra **Matti Kinnunen** Iistä, rakennusinsinööri **Seppo Suhonen** Oulusta ja dir.mus. **Pertti Haipola** Oulusta.

Teksti ja kuva: Pekka Koivisto

Pohjois-Pohjanmaan piirin neuvottelupäivien osanottajia kiinnostivat lähestyvään perinnekauteen siirtymisen paljolti vielä avoinna olevat ratkaisumallit.

Vaikuttava juhlakonsertti Hankasalmen veteraaneilla

Hankasalmen Sotaveteraanit r.y. päätti juhla 45 vuoden ikäänsä konsertilla. **Mika Pasasen** juontaman juhlan lähes nelisatapäiselle yleisölle aloitti Ilma-voimien Soittokunta kahdella marssilla. Hankasalmen kunnan tervehdyksen juhlaan toi kunnanjohtaja **Matti Mäkinen** ja Puolustusvoimien tervehdyksen evl. **Hannu Kylmäniemi**.

Hankasalmen Veteraanilaulajat aloitti osuutensa *Muiston marssilla*, jonka on säveltänyt kuoron johtaja **Jorma Rissanen** ja sanoittanut hankasalmelainen **Vieno Kalliola**. Jyhkeän tulkinnan sai Jukka Kuoppamäen *Minä katson tätä maata, Vanhan masin marssi* taas toi monelle inttiajat mieleen. Juhlapuheen piti hankasalmelaisjuuret omaava kenr. majuri **Aarno Vehviläinen**.

Nuorten osuus juhlassa tuli hienosti esille Voicen lauluissa. **Tarja Erkkilän** johdolla kuoro esitti tilaisuuden henkeen hyvin sopivat neljä laulua: *Elämän sain soimaan, Nuoruus, Kaduilla tuulee ja Nää maat*.

Ennen viimeistä esitystä 4H-tytöt kukittivat paikalla olleet

veteraanit. Juhla huipentui vaikuttavaan Hankasalmen Veteraanilaulajien, Voicen ja Ilma-voimien Soittokunnan yhdessä esittämään *Veteraanin iltahuutoon*.

Teksti: Paavo Valkonen

Kuva: Tanja Huuskonen

Veteraanit kunniavieraina eturivissä

Kaksi kertaa 45 vuotta

Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin ja Haminan Vehkalahden Sotaveteraanien 45-toimintavuotta täyttysi kuluvan vuoden aikana. Oli syytä juhlaan. Juhla järjestettiin RUK:n Maneesissa Haminassa 12.11.

Juhlapuheen päiväjuhlassa piti piirin puheenjohtaja **Arto Mikkonen**. Puheessaan hän kuvasi veteraanien toimintaa

- Veteraanit ovat aina ajaneet asioitaan maltillisesti. He eivät ole mielenosoituksilla tai uhkauksilla painostaneet yhteiskuntaa tai sen päättäjiä. He eivät kohottaneet ääntään silloinkaan, kun radikaali nuorisopolki kaikkia niitä arvoja, joiden edestä he olivat taistelleet.

Veteraanit ovat luottaneet

siihen, että yhteiskunta lupautensa mukaan huolehtii heidän tarpeistaan. Tämä ei kuitenkaan ole eri syistä toteutunut. Tuki ei koskaan ole vastannut tarpeita. Aktiivinen ja laajamittainen järjestötyö asevelihengessä on ollut tarpeen ja antanut oleellisen lisän yhteiskunnan tukeen. Varsinkin henkisen vireyden ylläpitämiseksi veteraaniiyhdistykset ovat tehneet ratkaisevaa työtä.

Tervehdyssanat esitti Haminan - Vehkalahden osaston puheenjohtaja **Aimo Kiukas** ja piirin varapuheenjohtaja **Kai Holmberg** päätössanat. Puolustusvoimien tervehdyksen toi Itä-Suomen sotilasläänin komentaja, kenraalimajuri **Jukka Pennanen**, Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja

Markku Seppä, Haminan kaupungin valtuustonpuheenjohtaja **Kalervo Tulokas** ja Haminan seurakunnan pastori **Tiina Rantanen**.

Kalevi Vallittu esitti runon veteraaneille. Musiikista vastasi Haminan Soittokunta johtajana **Juhani Leinonen** ja solistina **Kai Huopainen**. Perinteen siirtämiseksi tuleville sukupolville oli juhlan viimeisen laulun esittäjinä Etelä - Kymenlaakson Veteraanikuoro ja Neuvottoman Koulun 4. luokka.

Juhlassa palkittiin piirin kunniajäseneksi kutsuttu **Pentti Herranen**. Sotaveteraaniliiton kultaisella ansioristillä ja **Martti Montonen** ja Aimo Kiukas ansioristillä.

Roope Nieminen

Perinne siirtyy. Neuvottoman 4. luokka, Etelä - Kymenlaakson Veteraanikuoro ja Haminan soittokunta esittävät Veteraanin iltahuudon.

KP Rakennusliike
NILO KÄYHKÖ Oy

www.rkl-nkayhko.fi

Lämpimät kiitokset veteraanisisarille ja
-veljille kuluneesta vuodesta!
Tervetuloa uudistuneeseen museoon toukokuussa 2012.
Hyvää Joulua!

*Syvä*rannan
LOTTAMUSEO

 metso

 HARTELA

*”sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen Herraksi
ja uskot sydämessäsi,
että Jumala on hänet
kuolleista herättänyt,
niin sinä pelastut”*

Room. 10:9

Millog

Toivotamme kaikille asiakkaillemme
ja yhteistyökumppaneillemme
rauhallista joulua ja turvallista uutta vuotta!

Lahjoitamme joulutervehdyksiin tarkoitetut varat lasten ja nuorten sekä kehitysvammaisten toiminnan tukemiseen.

Veteraanilaulajien viimeinen konsertti

Tamperealaisten veteraanien kaksi kuoroa pitivät yhteisen konsertin 23.10. Konsertin suosio ylitti reilusti odotukset, sillä paikalla oli noin 350 kuulijaa. Viimeistään Veteraanin iltahuudon soidessa oli jokaisella kyynel silmänurkassa.

Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistys ry:n jäsenet perustivat 1988 harrastusryhmäkseen Sekakuoron. Samana vuonna perustettiin myös Tamperealaisen kaupunginosan Hervannan Laulavat Veteraanit. Alkuun kuorojen riveissä oli vain sota-

veteraaneja ja parhaimmillaan heitä oli peräti noin 50. Vuosien kuluessa ja veteraanilaulajien vähetessä mukaan kuoroihin laulamaan on tullut myös kannattajajäseniä. Jäähyväiskonsertissa oli 30 laulajaa, mukana vielä monta veteraania.

Sekakuoro aloitti harjoituk-

sensa Tampereen poliisilaitoksen tiloissa, mutta sai pian harjoituspaikakseen Vanhan kirjastotalon musiikkisalini. Siellä kuoro kokoontui harjoittelemaan joka tiistai.

Hervannan ryhmä kokoontui Hervannan vapaa-aikakeskuksen musiikkisalissa keski- viikkoisin. Viime vuosiin asti kuoroa on säestänyt hanuristi **Esko Helin**.

Kuorot harjoittelivat ja esiintyivät pitkään erikseen, mutta 2000-luvulla väen vähennyttyä

ne alkoivat esiintyä pääasiassa yhdessä.

Kuoroa ovat johtaneet diir. kant. **Iiris Ella**, musiikin opettaja **Sari Anttila**, kanttori **Erkki Ala-Villamo** ja lehtori **Raimo Pohjanniemi**, joka on johtanut myös Hervannan Laulavia Veteraaneja jo vuodesta 1994 kuoron perustajan **Mauno Tuomisen** jälkeen.

Vuosittain kuoro on esiintynyt 15-30 kertaa eri puolilla Suomea. Perinteisiä esiintymispaikkoja ovat mm. olleet kansallisen veteraanipäivän tilaisuudet palvelutaloissa ja Etelä-Hervannan koulussa, yhdistyksen pikkujoulut, kaupungin puistokonsertit ja monet muut.

Koska varsinaiset sotaveteraanit ovat jääneet vähemmistöön kuoroissa, ei kuoroja voitu enää pitää veteraanikuoroina. Siksi päätös lopettamisesta kypsyi viime vuodenvaihteessa. Sekakuoro luopui vuokratusta harjoitustilasta ja kuoro harjoitteli yhdistyksen toimistossa kerran viikossa sulke-

Unto Parjasen mukaan kuorossa on ollut todellinen yhdistävä kuorohenki. Kaikki laulajat ovat tehneet parhaansa sovittaessaan äänensä oikeaan tasoon ja korkeuteen, jotta olemme saaneet aikaan hyvän, johtajaamme tyydyttävän yhteissoinnin, josta myös kuulijoilta on tullut kiitosta.

ajan jälkeen. Kuorolaisia saadaan kuitenkin kuulla vielä ainakin yhdistyksen puurojuhlassa ja ehkä joskus myöhemminkin ainakin jonkinlaisella kokoonpanolla.

Teksti ja kuvat: Johanna Vuori-Niemi

Tamperealaisten veteraanien kaksi kuoroa pitivät yhteisen konsertin 23.10.2011.

TAIVASKAAN EI OLE RAJANA!

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

KAUKAJÄRVI-ISA
osuuskunta

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

Hertz Autovuokraamo.
Sotaväen sopimustoimittaja.

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

Rakennusliike
SORVOJA OY

Satakunta juhli 45-vuotistaivaltaan

Lottaperinteen Laulajat lauloivat Pertti Ratsulan säestyksellä.

Sotaveteraanipiirit lähestyivät 50 vuoden ikää, näin myös Satakunnan Sotaveteraanipiiri, joka marraskuun alussa täytti 45 vuotta. Juhla alkoi seppeleenlaskulla Porin sanakarihaudalle, jonne sotaveteraanien seppeleen lasivat puheenjohtaja **Väinö Vilponiemi** yhdessä piirin vara-

puheenjohtajan **Juhani Norrin** ja **Leila Kytän** kanssa. Puheen sankarihaudalla piti rovasti **Jussi Pelto-Piri** puhallinorkesteri SVEitsikon soittaessa hymnin.

Juhla jatkui Porin Promenadialissa tervehdyksen vastaanotolla, jonka jälkeen Satakunnan Sotilassoittokunta soitti

musiikkimajuri **Riku Huhtasalon** johdolla "Vartiassa".

Tervehdyssanoissaan Väinö Vilponiemi lausui ilonsa siitä, että sotaveteraaneja omaisneen ja läheisineen oli saapunut juhlaan salin täydeltä. Sotilassoittokunta säesti **Hannu Niemelän** lauluja. Laulu- ja musiikkiesitysten jälkeen **Ritva Tuutti-Friman** esitti lausunutta.

Juhlapuheen pääjuhlassa piti ylijohtaja **Rauno Saari**, joka puheessaan painotti ja puolusti yleistä asevelvollisuutta. "Suomen kansa kokee asevelvollisuuden erittäin tärkeäksi", tote- si ylijohtaja Saari. Vauhdikkaan tanssiesityksen esittivät Porin Flamenco-opiston oppilaat. Tervehdyksiä juhlaan toivat Porin kaupunki, Porin seurakunnat, Suomen Sotaveteraaniliitto, puolustusvoimat ja Satakuntaliitto. Tervehdysten jälkeen Lottaperinteen Laulajat lauloivat säestäjänään **Pertti Ratsula**. Porin Veteraanilaulajat lauloivat puhallinorkesteri SVEitsikon säestämänä. Nuorten puheenvuoron veteraaneille esitti abiturientti **Sofia Pajunen**. Juhlan päätössanat lausui Satakunnan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Arma Lintula**.

Teksti ja kuva: Paavo Punkari

Vanhustyön Keskusliitto Ry

Helsinki
www.vtkl.fi

Äyräpää raiskataan!

Viime kesänä Äyräpään harjanteille matkaavaa sotahistorian harrastajajoukkoa kohtasi tyrmistytävä näky. Kirkonmäen ja Vuoksen väliselle alueelle, niille sijoille, joilla on vuosia sijainnut ilmeisesti pietarilaisten vähempiosaisen jokakesäinen ”mustalaisleiri”, oli ilmaantunut rakennustyömaan koppeja ja aivan uutta tilapäisasutusta. Toistaiseksi alueen läpi pääsi edelleen kulkemaan Vuoksen rantaan Vasikkasaarta vastapäätä.

Se mistä oli kyse, selvisi nopeasti. Yhden työmaakopin seinällä oli näyttävä kartta Äyräpään alueesta ja sille nousevasta rakennusprojektista. Kirkonmäen tuntumasta aina losirantaan saakka ulottuvalle alueelle, joka kattaa koko Äyräpään harjun, ollaan rakentamassa suurta lomakeskusta. Sinne tulee hotelli, ravintola, golfkenttä, pienvenesatama jne! Venäläiseen tapaan rakentaminen oli aloitettu pystyttämällä alueen ympärille korkeata aita. Verkkoaita portteineen on

Äyräpään kirkonmäen sivuitse oli syyskuussa työn alla aidan rakentamistyö. Aidattavalle alueelle rakennettaneen lomakeskus. Edessä on Suomen valtion pystyttämä kenttähaudausmaan muistomerkki. Takana on Äyräpään kirkon rauniot.

nytemmin valmis. Vain pieni tiukasti rajattu alue, joka kattoi juuri ja juuri kirkon rauniot ja niiden tuntumassa olevat suomalaiset muistomerkit, jäivät aidattavan alueen ulkopuolelle torsona. Näytti siltä, että osa sinivalkoisilla pylväillä merkitystä sankarihauta-alueestakin tulisi rajatuksi meiltä pois.

Näyttää siltä, että voimme kyllä jatkossakin vieraila kirkon raunioilla ja muistomerkeillämme, mutta harjulle ei enää ole asiaa ja Vuoksen rantaan pääsemme vain jonkin matkan päähän alajuoksun puolelle. Parhaat näkymät yläjuoksulle ja Vasikkasaareen tullemme menettämään.

On käsittämätöntä, että tällaiselle massiiviselle projektille on myönnetty lupa. Ei näytä nykyvenäläisillekään olevan mikään mennyt pyhää! Harjanne, jolle tuhannet suomalaiset – ja myös puna-armeijalaiset – ovat talvi- ja jatkosodassa vuodattaneet vertaan, suljetaan pyhiinvaeltajilta ja pilataan lopullisesti. Neuvostoliiton aikana saimme tottua siihen, että miehittäjät tuhosivat hautausmaitamme ja kirkkojamme, mutta Venäjän kanssa Suomella on sopimuksia, jotka suojelevat tärkeitä muistomerkkejä. Viime vuosina niihin kohdistuva vandalismi onkin selvästi vähentynyt. Mutta tapaus Äyräpää panee kuitenkin ihmettelemään, onko mikään sittenkään muuttunut.

le ei enää ole asiaa ja Vuoksen rantaan pääsemme vain jonkin matkan päähän alajuoksun puolelle. Parhaat näkymät yläjuoksulle ja Vasikkasaareen tullemme menettämään.

Göran Lindgren
sotahistorian harrastajatutkija ja matkaopas

Kartta Äyräpästä. Moni suomalainen veteraani tuli perääntymisvaiheessa kesällä 1944 uimalla Vuoksen yli.

Paltamon Sotaveteraanien 40-vuotijuhlissa palkittiin ansioituneita sotaveteraaneja. Kunniajäseniksi kutsuttiin Mikko Heikkinen ja Eljas Karjalainen.

Suomen Sotaveteraaniliiton kultaisen ansiomerkin saivat Eeva Kääriäinen, Kalle Korhonen ja kuvasta puuttuva Eljas Karjalainen. Hopeisen ansiomerkin saivat Sylvi Jokelainen ja Alpo Kemppainen. Ansiomerkit jakoivat Kainuun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Seppo Tähkää ja Paltamon Sotaveteraanien puheenjohtaja Seppo Härkönen. Kuva: Pentti Määttä

Terveiset Suomen sotaveteraaneille Kyproksen Suomi-koululaisilta

Itsenäisyyspäivän lähestyessä olemme täällä Kyproksen Suomi-koulussa pohtineet oppilaiden kanssa itsenäisyyteen liittyviä asioita ja ihmisiä. Halusimme oppilaiden kanssa muistaa niitä hienoja, rohkeita miehiä joiden ansiosta meillä on oma maa ja kieli, jota voimme täällä Kyproksellakin opiskella Suomi-koulussa. Suomi-koulun oppilaat Larnakassa ja Agia Napsassa ovat 3-17. vuotiaita kaksikielisiä lapsia, joista osa on asunut Suomessa ja osa haaveilee sinne muuttavansa. Kyproksen Suomi-koulu pyörii suomalaisten opettaja-opiskelijoiden voimalla, jotka tulevat suorittamaan harjoittelujaksojaan Suomi-koulussa. Lasten kanssa tällä kertaa askartelemassa ovat olleet Anne Lei-

nonen ja Maiju Ainesmaa Oulun Yliopistosta, jotka ovat opettajina koko syyslukukauden. Haluamme välittää kiitoksemme sotaveteraaneille pienten oppilaiden ryhmän askarteleman kuvan, ja heidän ajatustensa kautta. Kuvan ovat askarteelleen Christo, Savia, Mona, Elias ja Amin. Tässä heidän terveisensä:

”Kiitos kun vartioitte Suomea ja kiitos kun taistelitte meidän maan puolesta.” – Savia 7v.

”On kiva olla Suomalainen.” – Christo 4 v.

”Suomi on paras maa.” – Mona 8v.

”Kiitos, kun olitte niin rohkeita.” – Amin 8v.

Hyvää itsenäisyyspäivää Suomen sankareille ja mukavaa joulunodotusta!

Uudenaikaisia tietotekniikan ratkaisuja maatalouteen

ProAgria Maatalouden Laskentakeskus Oy
PL 25, 01301 VANTAA, puh. 020 747 2300
www.mloy.fi

PKO

Nurmeksentie 2, 80100 JOENSUU
p. 010 762 2000

pko@sok.fi

Kaikki matkat nyt saman auringon alta

Valmismatkat • Lennot • Hotellit • Teemamatkat • Äkkilähdöt
aurinkomatkat.fi

KTA-Yhtiöt Oy Espoo

OULUNKYLÄN SAIRASKOTISÄÄTIÖ
OULUNKYLÄN KUNTOUTUSSAIRAALA
Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

Tarjoamme veteraanikuntoutusta:

Avokuntoutus

Yhteydenotot puh. (09) 7527 1546

Laitos- ja päivä kuntoutus

Yhteydenotot puh. (09) 7527 2026

- Käyntipäivinä mahdollisuus osallistua liikuntaryhmiin ja valvottuun uintiin sekä saunaan.
- Lisäksi ruokailumahdollisuus. Keittiöstä voi ostaa mukaan myös valmisruoka-annoksen.

TERVETULOA!

www.okks.fi

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**
www.avoasunnot.fi

**SUOMALAINEN LÄÄKÄRISEURA
DUODECIM**
Helsinki

STEN
teräksellä tulokseen

Cliinex

-monipuolista siivouspalvelua Tampereen alueella
Puh.010 666 3210
www.cliinex.fi

SPJL

Valistusta nuorille Lahdessa

Lahden konserttitalossa järjestettiin yhteistilaisuus veteraaneille ja lukion oppilaille. Puhujina olivat pätevät voimat, eversti evp. **Ari-Ilmari Iisakkala** ja valtiopäiväneuvos **Mikko Pesälä**. Tilaisuuden järjestelyistä vastasi sotaveteraanipiirin kunnia- ja perinnetoimikunta.

Ari-Ilmari Iisakkala alusti talvisodan syttymisestä ja siitä, miten talvisota liittyi kansainväliseen politiikkaan. Neuvostoliiton joukot olivat yhdeksänkertaiset suomalaisiin nähden.

Nuoret aktiivisia

Pesälä korosti 1930-luvulla erityisesti nuorten aktiivista mukanaoloa. Juuri sen ikäisten nuorten, jotka olivat tässäkin tilaisuudessa kuuntelijoina.

Toimintaan lähtivät mukaan niin suojeluskuntalaiset, sotilaspojat kuin lotatkin. On arvioitu, että talvisodan aikana lottien ansiosta rintamalla voitiin heidän ansiostaan korvata yhden divisioonan verran taistelevia sotilaita.

Pesälä kertoi nuorille mielenkiintoisen tosikertomuksen siitä, miten tankkien tuhoamiseen käytettävät, kuuluisaksi tulleet molotovin cocktailit valmistettiin. Siinäkin tarvittiin nuorten apua.

Nuoret! Teidän ikäisenne tytöt ja pojat keräsivät tuhansia, tyhjiä pulloja, nimenomaan lasipulloja, koska muovipulloja ei siihen aikaan vielä tunnettu. Pulloihin ladattiin puoleksi ter-
vaa ja puoleksi öljyä, puukorkki päälle. Rintamalla tankkien tuhoajien piti päästä 10-15 metrin päähän tankista suojaamaan paikkaan, josta hän heitti pul-
lon tankin päälle, lähinnä tankin ilmanottoaukon kohdalle.

Terva tarttui tankin lavettiin ja öljy sytytti tankin palamaan.

Olen tyytyväinen siihen, minkälainen nuoriso meillä on tänä päivänä, sanoo Pesälä. Kun nyt teemme ratkaisuja, teemme ne yhdessä. Nuoriso on siinä mukana. Pesälä huo-

mautti vakuuttavasti, että hän ei imartele nuoria, se on tosi-asia. Me vanhemmat teemme kaikkemme, ettei teidän nuorten maksettavaksi tule liian suurta taakkaa.

Tällaisessa tilanteessa haluamme tuoda esiin sen, mitä täälläkin olevan useamman isät, äidit, isoisämme ja isoäitimme ovat teidän hyväksenne tehneet.

Valtiopäiväneuvos Pesälän puhe itsenäisyytemme ratkaisun vuosilta oli kaikessa sisäl-
törikkaudessaan vakavaa kuultavaa, jota nuoret hiiskumatta ja vakavin kasvoin tallettivat oman mieltensä levystöihin.

Eino Järvinen

Tilaisuuden päätteeksi juotiin yhteiset pullakahvit.

Muistolaatta Tolvajärven taistelussa kaatuneille

Laatokan koillispuolella entisen Korpiselän pitäjän Tolvajärvellä paljastettiin lokakuun alussa muistolaatta Tolvajärven taistelussa 12. joulukuuta 1939 kaatuneille. Laatta kiinnitettiin Tolvajärven harjulla aikanaan sijanneen matkailumajan kivijalkaan. Muistolaattahankkeessa olivat mukana Tolvajärven taistelujen perinnetoimikunta, Pajarin Poikien Perinneyhdistys, Maanpuolustuskorkeakoulun Perinneyhdistys ja Korpiselkäseura.

Tolvajärven taistelussa saavutettiin talvisodan ensimmäinen torjuntavoitto. Vihollinen oli vajaan kahden viikon aikana edennyt kuusikymmentä kilometriä vanhalta rajalta länteen päin. Mikäli se olisi päässyt jatkamaan, olisi se rintaman sivustasta aiheuttanut vakavan uhan Kannaksella taisteleville suomalaisjoukoille. Torjuntavoitto

antoi Suomen armeijalle uskoa, että pienikin maa pystyy puolustautumaan suurvalta-armeijaa vastaan, kun yksituumaisesti ja päättäväisesti yritetään.

Tolvajärven torjuntavoiton saavutti everstiluutnantti A. O. Pajarin johtama taisteluosas-

to, johon kuuluivat pohjoishämäläinen Jalkaväkirykmentti 16 sekä neljä erillispataljoonaa ja patteristo. Tolvajärven rintaman taistelut vaativat osapuolilta raskaat uhrit.

Markku Rauhalahhti

Paljastetun muistolaatan vierellä vasemmalta Tolvajärven taistelujen perinnetoimikunnan sihteeri Tapani Talari sekä Pajarin Poikien Perinneyhdistyksestä pj Harri Virtapohja, varapj Markku Rauhalahhti, kunniapuheenjohtaja Helena Turpeinen (A. O. Pajarin tytär), Timo Siukosaari ja Reino Isotalo. Kuva: Vesa Takala.

Hansarak Oy Kouvola	SVS Supervise Service Oy Voikkaa	Puhdistusliike R. Jokimäki Ky Voikkaa
PVK-Kaivu Oy Elimäki	Lattiatyö ja Remontti J. Forsell Kouvola	Kymen Teollisuuskoneistus Oy Kouvola
KS-Sähköasennus Oy Kouvola	Ri-Plan Oy Kouvola	Tue ! SPR:n työtä
Metsäurakointi Jaakko Pulkkinen Oy Kuhmo	Lyytisen RAK-välinevuokraus Oy Pojjutie 6, Kuopio, puh.04 248 441 Alakatu 28, Iisalmi, puh.017-824 005	Suonentieto Oy Kuopio
”palvelua iloisella mielellä” Puijon Kiinteistöpalvelu Oy Kuopio	Betola Oy Kuopio	Rakennussuunnittelutoimisto Sormunen&Timonen Oy Kuopio
Koneurakointi Ari Soininen Ky Kuopio	Kuljetusliike Tiainen&Kumpp. Kuopio	Maansiirtoliike R. Heiskanen Oy Kuopio
Pohjois-Savon Autoalanliikkeiden Yhdistys ry Kuopio	MSV-Metsätyö Oy Köyliö	T. Huotari Oy Lahti
Kasit Oy Laihia	Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy Lappeenranta
Hyvää Joulua	Etelä-Saimaan Sähkötyö Oy Lappeenranta	Kaakon Kahviautomaatti Oy Lappeenranta
Insinööritoimisto Juha Malaska Oy Lappeenranta	Lappeenrannan Laatusiivous Lappeenranta puh.040-775 1757	Kesämäen Leipomo Oy Lappeenranta
Conexpress Oy Lappeenranta	High-Byte Oy Lappeenranta	Transsinkko Oy Lappeenranta
FEMSy Oy Lempäälä	Kuljetusliike Esko Kosunen Ky Leppävirta	Liedon PK-Metalli Oy Puh. 0400-783 286
Kuljetusliike Veljekset Matilainen Ky Liperi	Softex Oy Littoinen	Maanrakennus Lankinen Oy Loimaa
Help-Tuote Oy Loppi, Launonen	Hoffes El Ab Loviisa	Näsegård Loviisa
J. Jaitainen Ky Miehikkälä	IS-Toimi Oy Mikkeli	Garantia Rakennus Oy Muurame

AK-Raudoitus Oy Mäntsälä	Mäntän Rengaspiste Oy Mänttä	Koneurakointi Malinen Oy Merimasku
Octomeca Oy Naantali	P. Dahlin Oy -eristysliike- Naantali	LTT-Tekniikka Oy Naantali
Priocon Oy Nastola	Päijänne Sähkö Oy Nastola	AJT-Metalli Nokia
Rakennus-Saneeraus Järvi Oy Nummela	Tilintarkastustoimisto Jokiranta Jorma HTM Nummela	Lafora Oy Ab Nummela
Se-Ro-Ka Oy Nummela	Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes	Nurmijärven R.S Rakennus Oy Nurmijärvi
Hinaus&Kuljetus R. Oksman Oy Nurmijärvi	Jukrak Oy Orimattila	Insinööritoimisto Erkki Heinonen Oy Oulu
Kiimingin SORA OY Rouskutie 1,90650 OULU Puh. 08-530 7068, Fax. 08-530 6679	EKL-Haapavesi Oy Haapavesi	Tilitoimisto Maila Vallström Oy Oulu, Kemi www.tilitvallstrom.fi
Haurun Jäteauto Oulu	Felox Finland Oy Oulu	Hämeen Moreenijaloste Oy puh.0400-833 707 Padasjoki
Virtasen Maalitehdas Työkuja 5, 21600 Parainen puh.02-454 4500	Perniön Hakelämpö Oy Perniö	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari
Oy Herrfors Ab Pietarsaari	Technip Offshore Finland Oy Pori	Tiilimäen Romuliike Oy Pori
E-S Tuomikoski Oy Porlammi	Porvoon Vaihtokaluste Oy Porvoo	Kuninkaantien Liikenne Oy Perinteitä kunnioittaen ! www.kuninkaan.fi
Lindgren CE Oy Ab Porvoo	Huoltopalvelu J. Holmberg Oy Porvoo	 yli 70 vuotta palvelua Kellosepäntiike Naamanka Ky Jukolan tie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084
Kaijala Ky Pudasjärvi	Kuljetus Taponen A. Oy Pusula	NC-Taso Oy Pyhäsalmi
Rakennusliike Raktek Kukkia Oy Luopioinen, Puh. 040- 540 9305	www.isokaanta.com Raahe	N3M Power Oy Raasepori
Rakennuspalvelu Lahtinen Oy Raasepori	Petrox Oy Raisio	S-Taroil Oy Raisio

SuurSavohalli Rantasalmi www.suursavohalli.net	RTK Palvelu Oy Rauma	Jahtec Oy Rauma
Muoviura Oy Riihimäki www.muoviura.fi	Komtek Oy Riihimäki	Maanrakennus Javanainen Ay Riihimäki
Roin Tili- ja Veropalvelut Ky Rovaniemi	Kaivinkonepalvelu Lehto Oy Rovaniemi	Tikoma Oy Rusko
K.L.M. Express Oy Rusko	Rakennustoimisto Lahtinen Ky Salo	Rakennusliike T. Rauman Oy Salo
Kiinteistöpalvelu Savotek Oy Savonlinna	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna	Maalausliike Jari Hintzell Savonlinna
Plantool Oy Seinäjoki www.plantool.fi	MR-Steel Oy Seinäjoki	Ojala-Yhtymä Oy Sievi
Jataku Oy Siilinjärvi	Kuljetus V. Rytkönen Oy Siilinjärvi	Transjack Ky Siivikkala, Tuontiautojen kuljetukset Euroopasta, puh.0400-636 522
sorat ja murskeet Kourla Oy Somerniemi, puh.0400-635 797	Ympäristöhuolto Sovi Oy Sonkajärvi	Taksi Toni Pikkusilta Sulkava, Lohilahti puh.0400-404 020
Sumetek Oy Suomussalmi	Suonenjoen Purkuosapalvelu Suonenjoki	Säkylän Metsätyö Säkylä
Ar-Pe Trailer Oy Säkylä	Noormarkun Murske Oy Söörmarkku	MEP-Kuljetus Oy Taivalkoski
Ugly Boy Tammela	A. Berglund Oy Tammisaari	Tampereen KA-Remontointi Oy Tampere
Juvenes-Yhtiöt Oy Tampere	Sukkamestarit Oy Tampere	Maxstar Oy Tampere
MM-Express Tampere	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere	Metallisorvaamo Sunila Ky Tampere
Tampereen Kiinteistöpalvelu Oy Tampere	Lean Ware Oy Tampere	Tampereen Teollisuuskonehuolto Oy Tampere
TK Tili ja Laskenta Oy Tampere	Nota Oy Tampere	Tampereen Sähköpalvelu Oy

Kilpailutahtoa riittää

Liikunta ja kisatoimikunta kokoontui Helsingissä 18. marraskuuta puheenjohtaja **Kalevi Raatikaisen** johdolla. Kokouksessa käsiteltiin liiton järjestämää kilpailutoimintaa ja kilpailijoiden palautteita kuluneelta vuodelta. Toimikunta kiittää kisan järjestäjiä samoin kaikkia kisoihin osallistuneita. Hiihtäjien toiveiden mukaisesti kisat järjestetään ja Hämeenlinnassa odotetaan hiihtäjiä. Toivottavasti saamme myös lunta!

Ilmakivääri- ja ilmapistooli-

liammunta jatkuu Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin järjestämänä kuten ennenkin ja golf kisoihin osallistuneet olivat sitä mieltä, että edelleen golfataan omat veteraanikisat. Paikka on vielä avoin.

Lentopalloa pelattiin liiton kisoina viimeisen keran Kymenlaaksossa. Shakkija pilkkikisat ovat jo siirtyneet aikaisemmin kerho- ja yhdistystoiminnaksi. Kisatoimikunta seuraa kisojen veteraaniosanottajien määrää ja heidän vähentyessään ei liene

tarkoituksenmukaista jatkaa kilpailutoimintaa kannattajajäsenille. Mennään siis yhdessä eteenpäin ja tavataan vuoden 2012 kisoissa vielä runsain joukoin. Vuoden 2012 kilpailusäännöt vahvistaa liiton hallitus, mutta suuria muutoksia ei ole tulossa entisiin sääntöihin. Vahvistetut säännöt toimitetaan kisan järjestäjille vuoden 2012 alussa ja ne on luettavissa internet-sivuillamme.

Anni Grundström

KÄRCHER OY

DEVISYS™
LIUKUESTEET
Ehkäisevät tehokkaasti liukastumista

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto
Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund **Jyty**

Jyty on lähinnä kuntien, kuntayhtymien ja seurakuntien ja niiden omistamien liikelaitosten sekä yksityisten palveluksessa olevien noin 70 000 jäsenen STTK-lainen ammattiliitto.

www.jytyliitto.fi

Hyvää Joulua toivottaa!
KITINKANNUS

Hyvän Palvelun Koti

Tarjoamme palveluja vanhuksille, sotainvalideille ja vammaisille 20 vuoden kokemuksella:

- Lyhyt- ja pitkäaikaista kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää asumispalvelua kodinomaisissa olosuhteissa
- päivätoimintapalvelua
- ammattitaitoisen henkilökunnan hoitoa ja huolenpitoa

Soita tai tule käymään kerromme lisää!

Pyhäsalmen
PALVELUKOTI
JAATINEN OY

Toipilaspolku 4 86800 Pyhäsalmi p. 08-782 210
www.palvelukotijaatinen.fi

PHOENIX CONTACT
INSPIRING INNOVATIONS

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton keilamestaruuskilpailut pidetään 25.4.2012 Lahdessa.

Sarjat: Miehillä ja naisilla erikseen oma mestaruuskilpailu (4 sarjaa), kannattajajäsenille 1937 syntyneille tai vanhemmille oma henkilökohtainen kilpailu. Kilpailuerät alkavat klo 12.00.

Ikähyvitys: 70- vuotiaasta lähtien. (+ 1 piste/vuosi/sarja.)

Joukkuekilpailu: Sotaveteraanipiirit voivat nimetä yhden tai useamman kolmehenkisen joukkueen, jossa voi olla naisia miehiä. Joukkue tulokseen voidaan huomioida yksi 75 vuotta tai vanhempi ja kaksi vuotta jäsenenä olleen kannattajajäsenen tulos. Joukkueet on ilmoitettava ennen kilpailua. Joukkuekilpailu pelataan ikähyvitys huomioiden.

Ilmoittautumiset: piireittäin 29.3.2012 mennessä puh. 044 292 5572 tai os. Risto Syrjänen Sammuttajankatu 1 A 12, 15150 Lahti tai sähköposti: risto.syrjanen@dnainternet.net Huom kilpailijan syntymävuosi ilmoitettava. Kilpailumaksut on suoritettava Lahden Sotaveteraanipiirin tilille: FI45 1519 3006 1103 374 Viite Nro 9124

Kilpailumaksu: 28 € sisältää ratamaksun, palkinnot, osallistumismitalin, lounaan kahveineen ja suihkun kilpailupaikalla.

Paikka: Keilahalli sijaitsee osoitteessa Launeenkatu 5, 15100 Lahti.

Tiedustelut: Risto Syrjänen puh. 044 292 5572.

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton hiihtomestaruuskilpailut pidetään 21. - 22.2.2012 Panssariprikaatissa Parolannummella.

Opastus tieltä nro 3. Kilpailujen järjestäjänä on Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri.

miehet: syntymävuosi
1916 ja vanhemmat
1917-1918
1919-1920
1921-1922
1923
1924
1925
1926-27
1928 ja nuoremmat

naiset: 1920 ja vanhemmat
1921-1923
1924-1926
1927-1929
1930 ja nuoremmat

Kannattajajäsenet sarjat, miehet / naiset

1947 – 1942
1941 – 1937
1936 – 1932

Matka: Kilpailumatka on kaikissa sarjoissa vajaa kolme (2,7) kilometriä, hiihtotyyli perinteinen. Huomio! Jos jossakin sarjassa on alle kolme osanottajaa, niin sarjoja voidaan yhdistää.

Joukkuekilpailu: Tuloksiin huomioidaan 4 parhaan hiihtäjän aika. Joukkueessa voi olla yksi yli 75-vuotias kannattajajäsen, joka on ollut jäsenenä yli kaksi vuotta.

Kiertopalkinnon saa vuodeksi haltuunsa joukkue, jolla on pienin yhteenlaskettu 4 hiihtäjän aika. Muutoin joukkuekilpailun tulokset lasketaan liiton sääntöjen mukaisesti.

Osanottomaksu: 10 €/kilpailija (sis. kilpailupäivän ruokailun) maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä tilille FI29 2047 1800 1449 81

Ilmoittautuminen: Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiriin yhteisilmoittuksena, mieluiten sähköpostitse 10.2.2012 mennessä kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi tai postitse Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak 15, 13130 Hämeenlinna

Tiedustelut: Pertti von Hertzen (03) 675 6839 tai 040 581 7778

Iltajuhla 21.2. ja yöpyminen Panssarikoululla Panssariprikaatin tiloissa.

TERVETULOA Parolannummelle
Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry
Panssariprikaati

KILPAILUKUTSU

Suomen Sotaveteraaniliiton ilma-asemestaruuskilpailut järjestetään kotiratakilpailuna 15.- 22.04.2012

Kilpailulajit: Ilmakivääri 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.
Ilmapistooli 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.

Kilpailuoikeus on sotaveteraaniiyhdistysten varsinaisilla jäsenillä. Ikään perustuva sarjajako on kilpailusäännöissä poistettu. Piiriin joukkue tulokseen huomioidaan kussakin lajissa kolmen parhaan ampujan tulos.

Osanottomaksut: 15 euroa/laji/henkilö. Ei erillistä joukkuemaksua. Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri K-S Op FI26 5290 0240 0537 59 Kilpailussa käytetään järjestäjien tauluja, jotka lähetetään leimattuina kilpailuun ilmoittautuneille joukkueille.

Kilpailuohjeet: Kilpailussa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2011 hyväksymiä kilpailusääntöjä sekä kilpailun järjestäjien tarkennuksia kilpailun järjestämisestä. Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita ammutaanko nauha- vai yksittäistauluihin.

Tiedusteluihin vastaa: Timo Hakala puhelin 050 568 0396

Ilmoittautuminen: Ilmoittautuminen sekä tiedot yhteyshenkilöstä tulee lähettää piireittäin 26.03.2012 mennessä osoitteella: Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, Vesankajärventie 131, 41940 Vesanka. sähköposti:keski-suomen.svp@sotaveteraaniliitto.fi

TERVETULOA

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri ry

Virkistä muistiasi Arvaa kuka?

1. Naislaulaja, jonka sukunimi kuvaa äänen tilaa?
2. Näyttelijä suku ja kuuluisa Hämeen vesi?
3. Miesnäyttelijä, jonka sukunimi kuvaa kylätien pintaa?
4. Urheilija, jonka sukunimi ei ole väkevä?
5. Mieslaulaja, jonka sukunimi on vesilintu?
6. Kahvimerkkinen johtajamme?
7. Mieslaulaja, jonka sukunimi on väenpaljous?

Vastaukset sivulla 63

Sanakilpa

Lehdessä 5/2011 kilpailusanana oli "Marraskuu". Hyväksytyjä sanoja löytyi 62 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Aamu, arkuus, armas, askar, asuma, auma, aura, auraus, ((8)

Kaara, kaasuu, kama, kamu, kara, karma, karuus, kasa, kaura, kumarrus, kumaus, kumu, kura, kurra, kuru, kuura, kuusama, (17)

Maaru, makaus, maksa, maksu, maku, makuu, marras, marsu, masu, muksu, mukura, murska, mursu, muru, musa, muusa, (16)

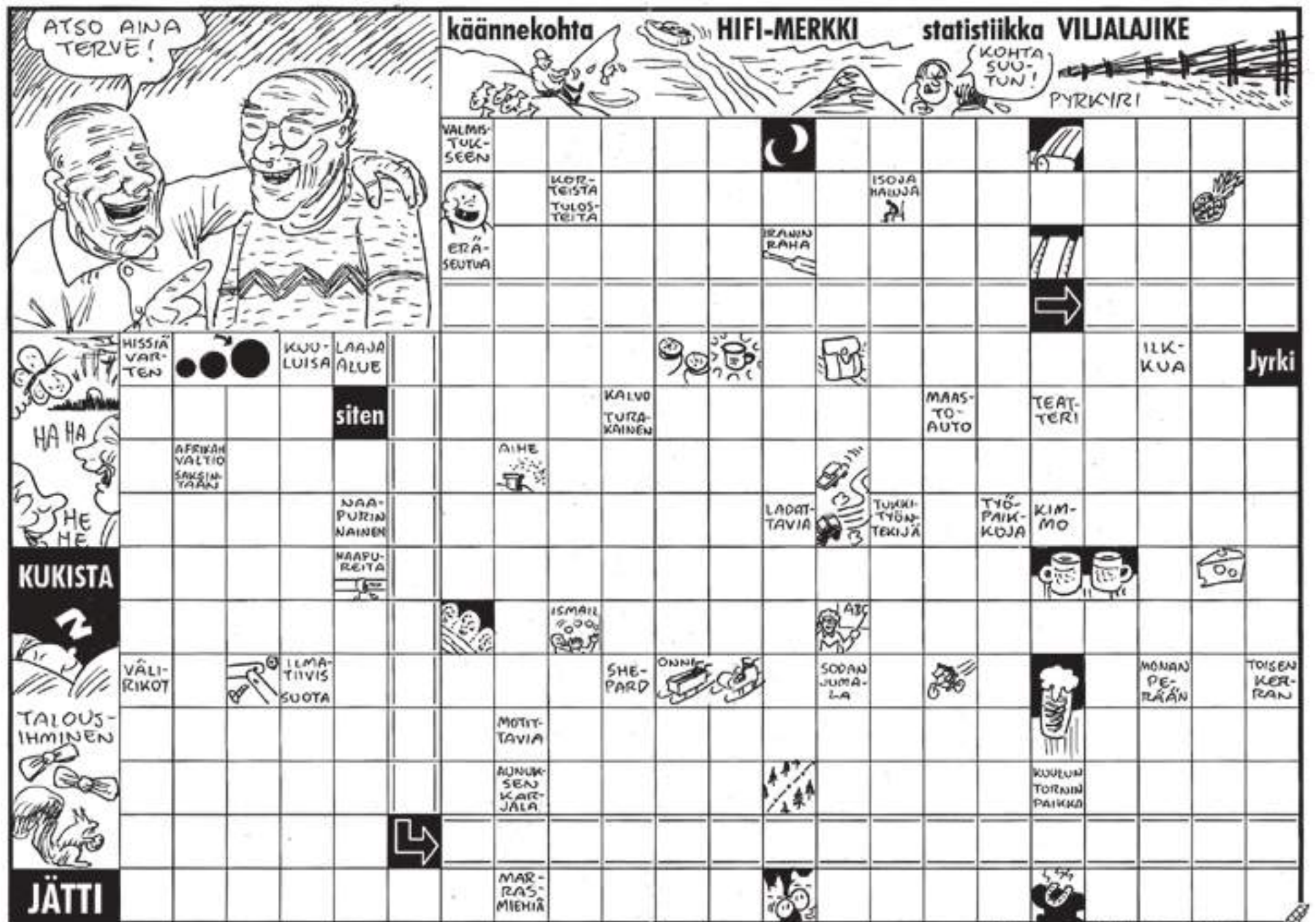
Raakuus, raasu, raksa, rausku, ruska, ruuma, (6)

Saku, sama, sara, sarka, sauma, suka, suku, suma, sumu, surku, surma, suru, suura, (13)

Urku, uuma, (2)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme Raul Kuutman kirjaa "Kaksikymmentä vuotta Viron-Suomen sillalla". Palkinnon saavat: **Jussi Järvinen**, Kurikka, **Kristian Nevalainen**, Pori ja **Saini Repo**, Loimaa. Seuraava kilpailusanamme on "TALVILOMA". Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 27.1. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi "Sanakilpa". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme veteraanin hartauskirjaa "Yhdessä perille".

Joulukuun ristikko

Kirjat

Etulinjassa itään ja länteen

Kouvolan seudun sotilashistoria 1400-luvulta 2000-luvulle
Pentti Airio, Sakari Viinikainen
Helsingin yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, Kouvola
ISBN 978-952-10-7155-3

Kymijoen rantamat ovat olleet suomalaisuuden alkua ajoista idän ja lännen rajaseutua. Joen rantoja ovat miehittäneet ja linnoittaneet ruotsalaiset, suomalaiset ja venäläiset sotilaat niin itään kuin länteenkin.

Prikaatikenraali Pentti Airio ja opetusneuvos Sakari Viinikainen ovat Itä-Suomen sotilasläänin komentajan, kenraalimajuri Jukka Pennasen aloitteesta kirjoittaneet Kouvolan seudun sotilashistorian. Vuoden 2008 alussa perustetun Itä-Suomen sotilasläänin ja vuotta myöhemmin tapahtuneen kuuden kunnan (Anjalankoski, Elimäki, Jaala, Kouvola, Kuusankoski ja Valkeala) yhdistyminen uudeksi Kouvolaaksi, antoi kimmokkeen sotilasläänin komentajalle alueen historian kokoamiseen. Suunnitelman toteuttamiseksi koottu työryhmä valitsi kirjoittajiksi Pentti Airion ja Sakari Viinikaisen.

Vaikka alaotsake kertoo teoksen olevan sotilashistoria, on se paljon laajempi kokonaisuus alkuvuosiltaan. Tiestön kehittyminen Turusta Viipuriin, aluehallinnon ja seurakuntien muodostuminen, rälssitilojen ja kartanoiden perustaminen alueelle, asettavat vaatimukset ja

perusteet sotilaalliselle toiminnalle. Maata oli suojeltava, olipa suojelun kohde Ruotsi, Suomi tai Leningrad ,puolustettava, elettiin sitten 1400-lukua tai käytiinkö taistelua maan olemassaolosta 1939 – 1944.

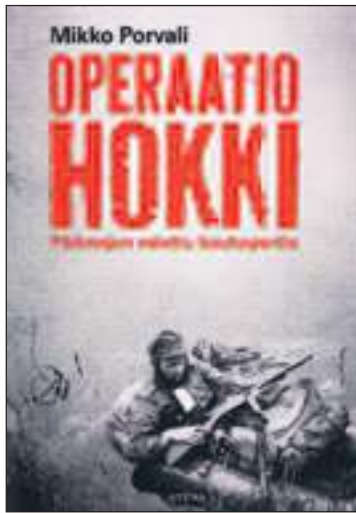
Kirja on erinomaisesti kirjoitettu. Selkeät, (jos 1400-luvulla piirrettyä voi tämän päivän katsoja sanoa selkeäksi), kartat ja runsas kuvitus elävöittävät tekstin erinomaisesti.

Teksti on asiallista historiaan perustuvaa. Kumpaakaan osapuolta ei millään tavoin korosteta.

Yksityiskohdat, pienet tapahtumat kertovat sodan julmuudesta, mutta myös rauhanomaisesta rinnakkaiselosta. Kirjasta ilmenee, että asemestari Aimo Lahti kehitti tunnetun Suomikonepistoolinsa ensimmäisen prototyypin Kouvolaan 1931. Aseen, jonka myöhempiä versioita käyttämällä alikersantti Rokasta tuli Tikkakosken mannekiini. Kerronta Korialla Pioneeripataljoonassa palvelleen kapteeni Eero Kuittisen kehittämästä Molotovin cocktailista on sodan historiaa sekin. Kerronta kahden neuvostoliittolaisen 1941 Verlassa alasammutun lentäjän ja yhden desantin hautaan siunaus 2009 kuvaa sodan jälkeistä aikaa.

Teos kokoa erinomaisesti Kouvolan seudun sotilashistorian alkaen ruotusotamiehistä ja päättyen Kouvolan seudun taivaalla pörrääviin helikoptereihin.

Roope Nieminen

Mikko Porvali - Operaatio Hokki, Päämajan vaiettu kaukopartio, Atena 2011, 261 s.

Useimmat meistä sotahistorian harrastajista kuvittelevat, että kaukopartiomiehistä on kaikki kirjoitettu, kun aikaa Jatkosodasta on kulunut 70 vuotta. Kuvitelma osoittautuu vääräksi, kun lukee Mikko Porvalin viimeisimmän jännittävän teoksen. Se on tosiasioiden perustuva kuvaus Jatkosodan viimeisten viikkojen aikana vihollisen selustaan kuljetetun ”Partio Hokin” toimista 12.8.-6.9.1944.

Partion johtaja Mannerheim-ristin ritari, kapteeni Ilmari Honkanen sai pikakomennon ja sai valita parhaat miehet. Harvalta partiolta odotetaan niin paljon ja tuskin koskaan tapahtuu näin paljon vastoinkäymisiä. Silti partio suoriutuu tehtävästään yli odotusten.

Porvalin kirja antaa erinomaisen kuvan päämajan kaukopartiotoiminnasta, peruste-

os yksityiskohtia myöten. Miehet eivät tieneet mihin olivat menossa, vain esimiehet olivat tehtävästä selvillä. Epätietoisuus ei ollut luottamuskykyä, vaan päinvastoin. Vangiksi joutuneen partiojohtajan kohtelu oli kaikkea muuta kuin hyvien tapojen mukaista. Kysymys oli hengestä, josta osoituksena vakavasti haavoittuneen vänrikki Ossian Pekurin johtopäätökset vetää liipasimesta. Jännitystä on riittämiin, syksysateessa, kylmässä, milloin ratapenkalla panostamassa, tietä tai jokea uimasillaan ylittämässä tai kauhunhetkiä rintamalinjoja lähestyttäessä.

Kerronta vuorottelee, lukija on tietoinen maailmansodan vaiheista, joista kaukopartiomiehillä ei ollut mitään tietoa. Juuri tämä tekee kirjasta entistäkin kiinnostavamman. Miksi oltiin partioreissulla, kun rauha oli ovelta ja sota lopussa. Se asia ei ollut edes sodan johdon tiedossa, kun retkeä suunniteltiin, saati miesten.

Samalla kirja selvittää lukijalle Suomen rintaman taistelutilannetta ja kirjoittaja on siinäkin hyvin perillä. Ilomantsin taistelut olivat kiivaimmillaan ja uhka vihollisen tunkeutumisesta ja etenemisestä Suomen rajojen sisällä oli todellinen. Kaukopartiolla haluttiin heikentää vihollisen huoltoa, joka oli nyt erityisen haavoittuva. Partio onnistui kuin onnistuikin tuhoamaan Petroskoin-radan kahteen otteeseen. Sen johdosta rata oli poikki pitkän aikaa ja vihollisen

sen joukot joutuivat suojaamaan huoltoyhteyksiään. Tämä satoi vihollisen voimia.

Neljäsosa Hokin partiosta putosi koneen mukana jo mennessä, koneen moottorin pysähtymisen vuoksi. Pudonneen koneen miehistä vihollinen ampui yhden, yksi jäi vangiksi ja menehtyi. Joukkueen johtajan ampuivat omat, partion palatessa. Toinen kone putosi humalaisen lentäjän virheen vuoksi. Loukkaantuneet haettiin lentokoneella. Viimein paluumatkalla itse partiojohtaja Honkanen sairastuu hiertymästä saamaansa verenmyrkytykseen.

Kaukopartiomiehet saivat viimeisenä tiedon aselevosta. Partio Hokki kulki paluumatkan jalan, lentokonetta ei enää ollut. Matkaa kertyi reilut 200 km.

Ilomantsin taistelut taukosivat, mutta nyt vihollinen hyökkäsi ylempänä Rukajärven suunnalla, jossa oli suomalaisten huoltoyhteys katkaistu ja Kostamus-Kontoki-linjalla vihollinen keskitti vieläkin vahvempia joukkoja. Siellä käytiin Suomen rintaman viimeinen taistelu Jatkosodassa. Partio Hokki satoi vihollisen voimia etelämpänä ja kevensi toimillaan myös Rukajärven rintaman taistelujen paineita. Vähitellen Suomen rintama rauhoittui ja partiojohtaja Honkanen pääsi tyttärensä Leena Inkerin ristiäisiin.

Tenho Tikkanen

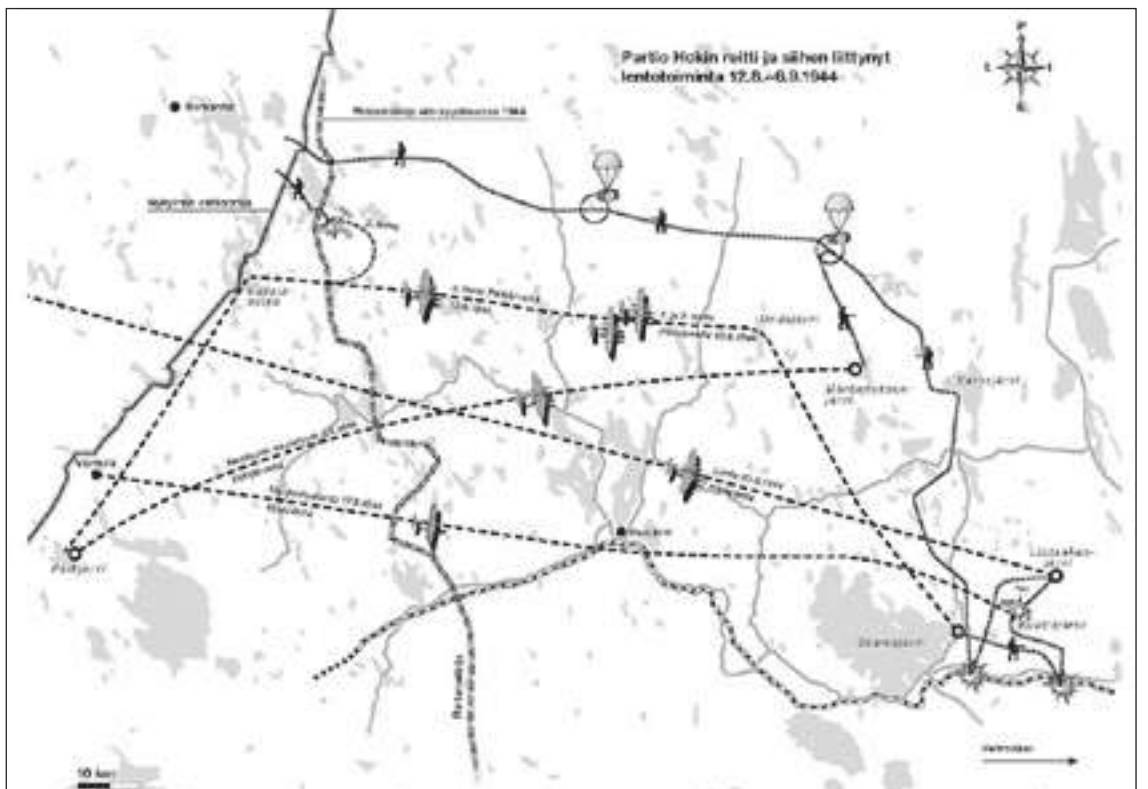
MOVAX™

4+ PALVELUT

Joustavasti tarpeiden mukaan siivous-, hoiva- ja asiointipalvelua

Imatra	0207931455
Hamina	0207931460
Kotka	0207931461
Kouvola	0207931464
Lappeenranta	0207931450

Hyvää Joulua ja kiittäen yhteistyöstä!

Partio Hokin reitti ja siihen liittynyt lentotoiminta 12.8.-6.9.1944.

Partisaanisodankävijöiden menetetty maine

Veikko Erkkilä: Viimeinen aamu, Neuvostopartisanien vaietut jäljet, ISBN 978-951-1-25025-8, Otava, Keuruu 2011, 352 s.

Yksi kauan unohduksissa ollut - tai paremminkin vaiettu - jatkosodan aikainen sodankäynnin muoto oli ns. partisaanisota. Tässä taistelumuodossa venäläiset partisaanijoukot iskivät useisiin etupäässä Pohjois-Suomessa olleisiin suomalaisiin siviilikyliin ja jopa yksittäisiin taloihin surmaten niiden asukkaat. Neuvostoliiton hajottua uskallettiin asia ottaa Suomessakin esille, lähinnä yksityishenkilöiden ja

joidenkin tutkijoiden toimesta. Ensimmäisissä 1990-luvun lopulla ilmestyneissä kirjoissa oli painopiste ensisijaisesti siinä, minkälaista tuhoa hyökkäykset saivat aikaan iskujen kohteiksi joutuneissa kylissä, joista tunnetuimmiksi nousivat Sodankylän Lokka ja Savukosken Kuosku ja Seitajärvi. Näissä kirjoissa - Tyyne Martikaisen "Neuvostoliiton partisaanien tuhoiskut siviilikyliin 1941-44" ja Veikko Erkkilän "Vaiettu sota" - puhuivat uhrin, asioita tarkasteltiin kylätasolta. Kuluneet runsaat 10 vuotta ovat tuoneet paljon uusia asioita ja lähteitä esille ja Veikko Erkkilä on tehnyt nyt toisen kir-

jan samasta aihepiiristä, mutta uudesta näkökulmasta. Nyt puhuvat suomalaisten lähteiden ja henkilöiden lisäksi venäläiset; niin partisaanit itse kuin myös heidän aikanaan tekemänsä raportit ja nykyvenäläinen tutkimuskirjallisuus. Erkkilän kirja on monella tapaa mielenkiintoinen ja ajatuksia herättävä, joskin sen sanoma on sekä yksityiskohdissa että kokonaisuutena traaginen. Monen lapsen ja naisen kuolema oli paitsi turha niin myös kammottava. Toimittaja Erkkilä on siis päässyt tutustumaan joihinkin venäläisissä arkistoissa oleviin partisaanisodan asiakirjoihin ja hän

on myös tavannut ja haastatellut partisaaneja, jopa hyökkäysoastojen johtajia. Hänen tutkimuksissaan on selvinnyt, että partisaanien laatimat raportit iskuista suomalaisiin siviilikyliin ovat olleet poikkeuksetta liioiteltuja ja vääristeltyjä. Raporteissa kaikki suomalaiskylät, jopa pienet taloryhmät, ovat olleet varuskuntia, joissa tietysti on ollut myös runsaasti suomalaisia sotilaita. Urheat partisaanit selvisivät aina syntyneistä taisteluista voittajina. Mielenkiintoista, yllättävääkin on se, että vielä vuonna 2010 Arkan-gelissa julkaistujen kirjojen mukaan pelkästään kolme arkange-

lilaista partisaaniosastoa tappoi sodanaikaisissa iskuissaan Pohjois-Suomeen 3304 sotilasta ja tuhosi kuusi varuskuntaa. Kirjoissa partisaanit saavat tietysti pitää myös sankarin sädekehänsä. Totuus on toisenlainen. Venäläiset partisaanit onnistuivat iskuissaan tappamaan alle 200 suomalaista pääosan heistä ollessa puolustuskyvyttömiä naisia ja lapsia. Jokainen noistakin uhreista oli kuitenkin lii-kaa, vastoin sodankäynnin yleisesti hyväksyttyjä periaatteita ja kansainvälisiä, Neuvostoliitonkin allekirjoittamia sopimuksia.

Esko Vuorisjärvi

Suomen Joutsen sodassa

Laivastomme koululaiva sotatoimissa vuosina 1939-44, Visa Auvinen Suomen Joutsenen Valtameripurjehtijain perinneyhdistys ry, Turku 2011. 104 sivua, kovat kannet, runsas musta-valko kuvitus

Suomen Joutsenen Valtameripurjehtijain perinneyhdistys (www.suomenjoutsenen-perinneyhdistys.fi) julkaisi al-

kusyksystä nimikkolaivastaan jo viidennen kirjan. Senkin on kirjoittanut yhdistyksen puheenjohtaja ye-komentaja Visa Auvinen. Hänen ansiostaan merkittävä osa Joutsenen historiasta on saatu kansien väliin.

Suomen Joutsenen historias-ta talvi- ja jatkosodan ajalta on ollut tähän asti vain hajanaista tietoa. Valtionarkiston siirrettyä viime vuosina suurimman osan näitten sotien sotapäiväkirjoista internetiin kaikkien vapaasti tarkasteltaviksi, myös Joutsenen toiminnasta on ollut entistä helpompaa saada uutta julkaisemata tietoa. Laivalla pidettiin sotapäiväkirjaa vain talvisodassa ja vuonna 1941, mutta tietoja sen liikkeistä ja tapahtumista on löytynyt muiden yksiköiden sotapäiväkirjoista. Visa Auvinen on kunnioitettavalla sitkeydellä ja merkittävin tuloksin hakenut ja koonnut tiedonjyväsiä hyvin lukukelpoiseksi kokonaisuudeksi.

Joutsen toimi sotiemme aika-

na laivastovoimiamme tukiasemana, huoltoasemana ja emälaivana. Se hinattiin sinne, missä laivasto liikkui. Se oli, kuten muutkin sota-aluksemme, vihollisen lukuisten ilmahyökkäysten kohteena ja niitä torjumas-sa omilla ilmatorjunta-aseillaan.

Suomen Joutsen oli varsin sovelias emälaivatehtäviin. Aluksella oli koululaivakäytön peruja suurehkot polttoaine- ja vesisäiliöt, korjaamoja, varastoja, majoitustiloja sekä 180 miehen elintarvikehuollon mahdollistamat keittiö- ja ruokailutilat kylmätiloineen. Alus pystyi myös antamaan lämpöä kyljessä oleville aluksille.

Talvisodan aikana ja jatkosodan ensimmäisenä vuonna Joutsen oli liikkuvan huoltoaseman runkona Saaristomeren alueella. Ankkuripaikkoina olivat muun muassa Högsåra, Nauvo, Korppoon Galtby ja Ahvenanmaan alueen Flisö. Vuonna 1942 alus oli varastolaivana Naantalissa. Seuraavana talve-

na ja keväänä se kunnostettiin moottoritorpedoveneiden emälaivaksi ja siirrettiin toukokuussa 1943 Helsinkiin Merisotakoulun saaren kupeeseen, josta kirjassa on kaksi harvinaista ilmavaimien ottamaa valokuvaa. Samana syksynä Joutsen määrättiin sukellusveneidä emälaivaksi ja lopulta vuoden 1944 syksyllä jälleen huoltamaan moottoritorpedoveneitä Ahvenanmaan pohjoisosassa.

Kirjassa on monin kartoin, piirroksin, sotapäiväkirjoitten ja kuvin kerrottu aluksen vaiheista. Sijoituspaikkojen näyttäminen karttapohjilla on hyvä oivallus. Monet valokuvista ovat ennen julkaisemattomia harvinaisuuksiakin. Valokuva jäänmurtaja Sisun 105 mm tykistä lienee ainoa sodanaikainen kuva, missä tykki näkyy. Samoin kuva torpedoista moottoritorpedovene Hurjan kannella on ainutlaatuinen. Kirjassa käsitellään myös huoltoasemaan kuuluneiden muiden alusten

toimintaa sekä huoltoasemaan ja emälaivaan tukeutuneita ja niiltä huoltoa saaneita aluksia. Laaja luettelo kirjan lopussa näistä aluksista sisältää lähes kaikki merivoimiamme sotiin osallistuneet alukset.

Suomen Joutsenta on muissa yhteyksissä kuvattu käsitteellä "onnekas". Aluksen selviytyminen vaikeistakin tilanteista sotiemme aikana vahingoittumattomana vahventaa tuota käsitystä. Kirjoittaja tuo teoksessaan esille valtameripurjehtijuksilla tunnetuksi tulleesta valkokylkisestä kaunottaresta laadittuja kuvauksia täydentävän toisenlaisen historian. Aurajoen rannassa nyt oleva museolaiva on kaunis katsella, mutta se on myös sotiemme veteraani, joka omalta osaltaan täytti tehtävänsä sotaponnistuksissa kiitettävällä tavalla. Uusi kirja tekee onnistuneesti kunniata veteraaneille!

Jukka K. Pajala

Tyyne Martikaisen partisaanikirja englanniksi

Sosiaalineuvos Tyyne Martikaisella on omakohtaisiakin kokemuksia siitä, millaista oli elää sota-aikana partisaani-iskujen pelossa. Hänen kohdallaan pelot myös toteutuivat 70 vuotta sitten, kun partisaanit iskivät hänen kotikyläänsä Kuoskuun 3.9.1941. Tyyne Martikainen on ollut uranuurtaja sillä tiellä, joka lopulta toi partisaanisodan

ja sen uhrin yleisempään tietoisuuteen. Hän oli myös vuonna 1999 perustetun Jatkosodan Siviiliveteraanit ry:n ensimmäinen puheenjohtaja. Yhdistys toimii partisaanisodan uhrien etujärjestönä ja se on onnistunut saamaan joitakin hyvityksiä tämän sodan uhreille ja mikä vielä räikeämpää: heidän, rajaseudun asukkaiden, kärsimykset ja

menetykset tunnustetaan nyky-Suomessa. Tyyne Martikainen julkaisi vuonna 1998 kirjan "Neuvostoliiton partisaanien tuhoiskut siviilikyliin 1941-44, Kemi-Sompion kairan Kuosku, Maggan talot, Seitajärvi ja Lokka partisaanihyökkäysten kohteena", niin kuin edellä olevassa Veikko Erkkilän kirjaa koskevassa arviossa todetaan. Nyt

Martikaisen kirja on nähnyt päivänvalon myös Yhdysvalloissa, missä se on julkaistu nimellä "Chimney Forests, Kuosku, Magga, Seitajärvi and Lokka: The Destruction of Four Villages in Finnish Lapland" eli vapaasti suomennettuna "Savupiippujen metsät, Neljän Suomen Lapinkylän tuho". Kirjan etukannessa on kuva tuhotus-

ta kylästä, jossa töröttävät vain pystyyn jääneet savupiiput. Pitkään Suomessa vaiettu sota ei sittenkään jäänyt "Tuntemattomaksi sodaksi" - ei edes maailmanlaajuisesti. Siitä pitää Tyyne Martikaisen uusin kirja omalta osaltaan huolen.

Esko Vuorisjärvi

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Alavieskan
kunta

Asikkalan kunta

Askolan
kunta

Auran kunta

Eurajoen
kunta

Hailuodon
kunta

Hankasalmen
kunta

Hattulan
kunta

Hausjärven
kunta

Heinäveden
kunta

Hirvensalmen
kunta

Hollolan kunta

Hämeenkosken
kunta

Hämeenkyrön
kunta

Iitin kunta

Ilmajoen
kunta

Inarin kunta

www.isokyro.fi

Jalasjärven
kunta

Janakkalan
kunta

Joroisten
kunta

Juuan
kunta

Juupajoen
kunta

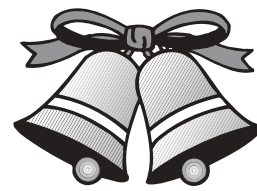
Jämijärven kunta

Karvian kunta
www.karvia.fi

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Keiteleen kunta

KIMITOÖN
KEMIÖNSAARI

www.kimitoon.fi

Kempeleen
kunta

www.kempele.fi

Kerimäen kunta

Kihniön kunta

Kiimingin
kunta

Kinnulan
kunta

Kirkkonummen kunta
Kyrklätts kommun

Kivijärven
kunta

Kolarin kunta

Kontiolahden
kunta

Kuhmoisten
kunta

Kuortaneen
kunta

www.kuortane.fi

kyyjärven
kunta

Lapinlahden
kunta

Lavian kunta

Lemin
kunta

Lempäälän kunta

Leppävirran
kunta

Lestijärven
kunta

Liedon kunta

www.lieto.fi

LIPERIN KUNTA

www.liperi.fi

Luhangan
kunta

Lumijoen
kunta

Luumäen
kunta

MALAX
MAALAHTI

Muhoksen kunta

Multian kunta

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Muonion kunta	 Mustasaaren kunta Korsholm kommun	 Mäntsälän kunta
 Nakkilan kunta	 Nastolan kunta	 Nousiaisten kunta
 Oripään kunta	 Padasjoen kunta	 Parikkalan kunta
 Pelkosenniemen kunta	 Petäjäveden kunta www.petajavesi.fi	 Pihtiputaan kunta
 Polvijärven kunta www.polvijarvi.fi	 Pornaisten kunta	 Punkalaitumen kunta
 Pyhtään kunta	 Pyhäjoen kunta	 Pyhännän kunta
 Rantasalmen kunta	 Rautalammin kunta	 Rautavaaran kunta
 Rautjärven kunta	 Ristiinan kunta	 Ruoveden kunta
 Ruskon kunta	 Sallan kunta	 Savitaipaleen kunta
 Sievin kunta	 Siikaisten kunta www.siikainen.fi	 SIILINJÄRVI

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Simon kunta

Sipoon kunta
Sibbo kommun

Siuntion kunta

Soinin kunta

Sotkamon kunta
www.sotkamo.fi

Sysmän
kunta

Säkylän kunta

Taipalsaaren
kunta
www.taipalsaari.fi

Taivalkosken
kunta

Tarvasjoen
kunta

Tervolan kunta
www.tervola.fi

Tervon kunta

www.teuva.fi

TOHMAJÄRVI
Rajattomat mahdollisuudet

Tuusula
www.tuusula.fi

Tyrnävän kunta

Töysän kunta
- hyvän tuurin kunta

Utajärven kunta

Vesannon
kunta

Vetelin
kunta

Vieremän
kunta

Vihannin kunta

Vihdin kunta

Vimpelin kunta

Vörå kommun
Vöyrin kunta

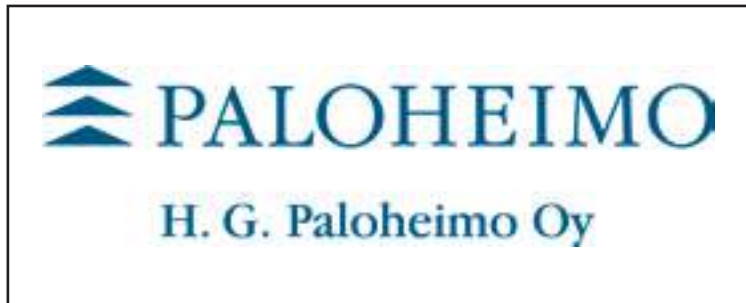

Yli-Iin kunta

Ylitornion
kunta

TI-Remontit Tampere	Matti Tamsi Oy Teuva	Kolmeks Oy Turenki
Vesijohtoliike Järviset Oy Turenki	Insinööritoimisto Arcus Oy Turku	Micros-Fidelio Finland Oy Turku
V-S Talopalvelut Ky Turku	Turun Varakonepalvelu Oy Turku	Koenpaja Laaksonen Oy Turku
AA-Pintarakennus Oy Turku	Citykaivuu Turku	Mittarihuolto Ojala M. Oy Turku
Mastan Huolto Oy Tuusula	Juhakari Maalaus Oy Tuusula	Parketti Juha Oy Tuusula
Sevrik Oy Tuusula	Kuljetusliike V. Alasuutari Oy Tyrnävä	Rakennus Mika Varjonen Oy Uusikaupunki
PRISMA Vaasa	Johansson Tooling Oy Ab Vaasa	Insinööritoimisto Hesplan Oy Vaasa
Finvacon Oy Vaasa	Vaasan Aikuiskoulutuskeskus	SECO
Mitrak Oy www.mitrak.fi	Vantaan Luonnonkivi Oy Vantaa	Meconet Oy
Systemair	Tikkurilan Kopiopalvelu Oy Vantaa	Elementtiasennusliike H. Tourunen Oy Vantaa, www.h-tourunen.fi
PR-Logisticar Oy Vantaa	Länsimäen Kiinteistöpalvelu Oy Vantaa	Arokivi Oy Varkaus
J-PV Kuljetus Varkaus	Skog Racing Service Oy Vihti	Vihdin Konetyö Oy Vihti
Hyvää Joulua	Raimet Oy Virrat	Toimistotarvikevarasto Virrat
Via Feenix Oy Virrat	Reinen Tilisointi Virrat	Eristepalvelu Moilanen & Kamppinen Oy Ylistaro
E. T. Listat Oy Ylivieska	Kuljetukset Matti Nuuhkarinen Oy Äänekoski	Powernet Oy Äänekoski
Kosken Levytyö Oy Äänekoski	V-M Saviranta Oy Uurainen-Äänekoski	Konehuolto P. Orenius Oy Suolahti

**Hyvän
elämän puolesta!**

Dila Diakonialaitos Lahti

Vuorikatu 4, 3. krs, 15110 Lahti
Vaihde (0)3 813 211 www.dila.fi

ILVESKOTI

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA
laitos-, päivä- ja avokuntoutusta
Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna
Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119
www.ilveskoti.com

Ristikon ratkaisu

					K	A	A	V	A		K	U	U	T		N	O	J	A			
					R		P	A	K	K	A		H	I	M	O	T		I			
					I	P	A	N	A		R	I	A	L		U	R	A	T			
					K	I	R	J	A	I	M	I	S	T	A		S	A	N	A		
				A	A	S	I	A			E		T	A	S	K	U		A			
K	O	I	T		N	I	I	N		K	E	L	M	U		T		K	I	N	O	
U		S	U	D	A	N		T	E	E	M	A			A	J	O	T	A	V	A	T
I	L	O	T		G	U	N	I	L	L	A				E			S	A	S	I	
L	E	I	T		R	U	O	T	S	A	L	A	I	S	E	T			T		L	
U	I	N	U	V	A		K		A	T	I	K		O	P	E	T	T	A	J	A	
	K			U	M	P	I	O			U	U	H		U	U						
E	K	O	N	O	M	I		S	A	A	R	T	A	V	A	T		O	L	U	T	
R	U	S	E	T	I	T		A	L	U	E		R	A	J	A		P	I	S	A	
O	R	A	V	A		S	O	T	A	V	E	T	E	R	A	A	N	I	S	T	A	
T	I	T	A	A	N	I		A	N	O	T		S	I	A	T		T	A	O	S	

Kokoonnutaan

UK 53 kokoontuu kurssimme päättymisen 70-vuotispäivänä 14.2.2012 klo 12.30 Suomen marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaalle. Kunnianosoituksen päätyttyä siirrytään Suomalaiselle Klubille. Toivotaan, että tänä juhlapäivänä mahdollisimman monet voisivat saapua. Ilmoittautumiset Erkki Sillanpäälle puh. 040 578 7257 viimeistään tammikuun aikana.

* * * * *

Upseerikurssi 61, se viimeinen sodanaikainen kokoontuu torstaina 19.1.2012 klo 12 Ostrobothnian kokoustiloissa, Museokatu 10, Helsinki. Ohjelmassa on esitelmä, lounas ja tarinointia. Ilmoittautuminen viimeistään 14.1.2012 joko Paul Voss'ille, Rakuunantie 3 A, 00330 Helsinki, puh. (09) 481 898 tai Esko Kosuselle, Tunnelitie 14 B 7, 00320 Helsinki, puh. (09) 587 0397.

Vastaukset: Arvaa kuka

1. Arja Koriseva
2. Roine
3. Mikko Kivinen
4. Juha Mieto
5. Riki Sorsa
6. Presidentti
7. Tapani Kansa

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraaniliitto.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteen muutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irttonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström
Saramäentie 37 A 2
00670 Helsinki
puh. 040 593 0521
sähköposti: wennstrom@saunalahti.fi
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Raija Hinkkala, Olavi Karttunen, Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer, Eeva Tammi, Jyrki Vesikansa, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2012

1/12: 22. helmikuuta • 4/12: 12. syyskuuta
2/12: 18. huhtikuuta • 5/12: 31. lokakuuta
3/12: 20. kesäkuuta • 6/12: 12. joulukuuta

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Kylänvanhimmentie 29
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2011
ISSN 0782-8543

Suomen Suurin Kyläkauppa toivottaa

**Rauhaisaa Joulua ja
Onnea Vuodelle 2012**

Kyläkauppa ja sen henkilökunta haluavat kiittää sotiemme veteraaneja työstä, jonka ansiosta me kaikki suomalaiset saamme tänään ja myös tulevaisuudessa nauttia vapaudesta.

**Kiitoksena tällä lahjakortilla
Päivän lounas**
veteraanille ja seuralaiselle OnnenKivessä.

Päivänlounas sis. keiton, salaatin, lämpimän ruoan, juomat, leivät ja jälkiruokakahvin pipareilla.

Lahjakortin voi lunastaa vain veteraani.

Lahjakortti voimassa 1.1. - 31.12.2012.

Ravintola OnnenKivi on avoinna normaalisti ma-la 10.30-17.30.

Tiedustelut 010 770 7300. Tervetuloa nauttimaan herkullisesta lounaasta perinteitä kunnioittavaan ruokaravintolaamme.

Veteraanin sukunimi

Etunimi

Syntymävuosi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puh

Seuralaisen nimi

Täten todistan tiedot oikeaksi ja vakuutan noutavani lahjan vain kerran.
Noudettaessa näytettävä veteraanitunnus/jäsenkortti.

Veteraanin allekirjoitus

841

Lahjakortin käyttöohje:

1. Lahjakortti käytettävä yhdellä kerralla, veteraani ei voi käyttää seuralaisen lounasta seuraavalla kerralla.
2. Seuralainen saa lounaan vain veteraanin läsnäollessa.
3. Vain yksi lahjakortti/veteraani.
4. Lahjakortin tiedot täytettävä huolellisesti.
5. Henkilöllisyys todistettava kupongin käytön yhteydessä.

Tietoja voidaan käyttää henkilötietolain mukaan.

**SUOMEN SUURIN KYLÄKAUPPA
VELJEKSET KESKINEN OY**

OnnenTie 7, 63610 Tuuri | puh. 010 770 7100 | www.tuuri.fi

